

Hallituksen esitys eduskunnalle patenttilaiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi patenttilaki, joka korvaisi voimassa olevan patenttilain (550/1967). Patenttilaissa säädettäisiin muun muassa patentin antaman yksinoikeuden sisällöstä ja rajoituksista, patentoitavuuden edellytyksistä, patenttihakemuksesta ja hakemusmenettelystä, patentin myöntämisestä ja väitemenettelystä, patentin lakkaamisesta ja patentin mitätöinnistä tuomioistuimessa.

Patenttilaissa säädettäisiin lisäksi kansainvälisen patenttihakemuksen tekemisestä ja kansallisen vaiheen käsittelystä Patentti- ja rekisterihallituksessa, Suomea koskevan kansainvälisen hakemuksen oikeusvaikutuksesta, eurooppapatenttihakemuksen oikeusvaikutuksesta Suomessa, sekä niistä toimista, jotka patentinhaltijan on suoritettava, jotta perinteisellä eurooppapatentilla on oikeusvaikutus Suomessa.

Patenttilaissa säädettäisiin myös patentin loukkauksesta johtuvista seuraamuksista ja toimivaltaisista tuomioistuimista patenttiasiassa.

Esityksen tavoitteena on modernisoida ja selkeyttää monilta osin vanhentunut voimassa oleva patenttilaki.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan [X.X.2026].

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	4
2.1 Kansainväliset sopimukset ja Euroopan unionin lainsäädäntö	4
2.1.1 Kansainväliset sopimukset.....	4
2.1.2 Euroopan unionin lainsäädäntö	5
2.2 Eurooppalainen patenttijärjestelmä	5
2.2.1 Euroopan patenttisopimus ja Euroopan patenttiovirasto.....	5
2.2.2 Yhtenäispatenttijärjestelmä ja yhdistetty patenttitoimisto.....	6
2.3 Kansallinen lainsäädäntö ja käytäntö	6
2.3.1 Patenttilaki	6
2.3.2 Patenttivalitusasioiden käsittely markkinaoikeudessa	10
2.4 Nykytilan arviointi	11
3 Tavoitteet	13
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	13
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	13
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	14
4.2.1 Yritysvaikutukset	14
4.2.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	15
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	16
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	16
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailta käytetyt keinot	17
6 Lausuntopalaute.....	19
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	19
7.1 Patenttilaki	19
8 Lakia alemman asteinen sääntely	59
9 Voimaantulo	59
10 Toimeenpano ja seuranta	59
11 Suhde muihin esityksiin.....	59
11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä.....	60
11.2 Suhde talousarvioesitykseen	60
12 Suhde perustuslakiin ja säätämisympäristö	60
LAKIEHDOTUS	63
Patenttilaki	63

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Suomen kilpailukyky ja menestys globaaleilla markkinoilla perustuu osaamiselle, uudelle tiedolle ja innovaatioille. Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnalla (TKI) on ratkaiseva merkitys tuottavuuden kasvussa, elinkeinoelämän ja yhteiskunnan uudistumisessa, sekä hyvinvoinnin luomisessa. Pääministeri Orpon hallitus on sitoutunut kansalliseen tavoitteeseen nostaa Suomen tutkimus-, ja kehittämismenot (T&K) neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä. Kansallisen tavoitteen ja voimassa olevan T&K-rahoituslain mukaisesti valtion T&K-rahoitus nousee 1,2 prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä sillä edellytyksellä, että yksityisen sektorin panostukset kasvavat 2,8 prosenttiin.¹

Aineettomat oikeudet, kuten patenttioikeudet, kannustavat innovaatiotoimintaan ja edistävät innovaatioiden hyödyntämistä yhteiskunnassa. Ne ovat näin ollen merkittävä osa innovaatiopoliittikkaa, jonka tavoitteena on rakentaa Suomeen olosuhteet, jotka kannustavat yrityksiä rohkeaan innovaatiotoimintaan, uudistumiseen ja kansainväliseen kasvuun.

Valtioneuvosto teki yleisistunnossaan 24.3.2022 periaatepäätöksen (TEM/2022/45) kansallisesta aineettomien oikeuksien strategiasta (IPR-strategia), jossa linjataan toimenpiteistä vuosille 2022–2030 strategian tavoitteiden saavuttamiseksi. Strategian visiona on, että Suomessa on vuonna 2030 tehokkaasti innovaatiotoimintaa ja luovaa työtä tukeva IPR-toimintaympäristö, joka kasvattaa taloudellista hyvinvointia ja kilpailukykyä siten, että perusoikeuksien toteutuminen ja eri yhteiskunnalliset intressit otetaan monipuolisesti huomioon. Patenttilainsäädännön kokonaisuudistus on yksi IPR-strategiaan kirjatusta 15 toimenpiteestä (9. toimenpide). IPR-strategian valmistelun tueksi toteutettua selvitystä² varten kerätyissä suomalaisen IPR-asiantuntijakentän näkemyksissä patenttilainsäädäntöä ja hyödyllisyysmallilainsäädäntöä pidettiin eniten kehittämisen tarpeessa olevina IPR-lainsäädännön osa-alueina.

Patenttilain uudistaminen sisältyy hallituksen lainsäädäntösuunnitelmaan, joka julkaistiin syyskuussa 2024.

1.2 Valmistelu

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti 25.5.2022 työryhmän valmistelemaan patenttilainsäädännön kokonaisuudistusta (VN/11401/2022). Työryhmän tehtävänä on arvioida patenttilain ja -asetuksen, hyödyllisyysmallilain ja maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä annetun lain muutostarpeet sekä valmistella hallituksen esityksen muotoon muun muassa ehdotus uudeksi patenttilaiksi. Työryhmän toimikausi oli ajalle 1.6.2022 – 31.12.2023 ja sitä jatkettiin 15.12.2023 tehdyllä päätöksellä 31.5.2025 saakka.

Työ- ja elinkeinoministeriö järjesti patenttilainsäädännön kokonaisuudistuksesta kuulemistilaisuuden 14.3.2023.

¹ Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023: Vahva ja välittävä Suomi, s. 111.

² Aineettomien oikeuksien tilanne Suomessa 2020: IPR-strategian taustoitus, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2021:13.

[Lausuntopyyntö]

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Kansainväliset sopimukset ja Euroopan unionin lainsäädäntö

2.1.1 Kansainväliset sopimukset

Suomi on liittynyt useisiin patenttioikeuden alaa koskettaviin kansainvälisiin sopimuksiin. Patenteille ja muille teollisoikeuksille myönnettävästä suojasta sopimusosapuolina olevissa valtioissa määrätään vuonna 1883 tehdyssä teollisuusomistusoikeuden suojelemista koskevassa Pariisin yleissopimuksessa, johon Suomi liittyi vuonna 1921 (SopS 5/1921). Maailman henkisen omaisuuden järjestön (World Intellectual Property Organization, WIPO) hallinnoima Pariisin yleissopimus sisältää määräykset muun muassa etuoikeudesta.

Maailman kauppajärjestön (World Trade Organization, WTO) perustamissopimuksen liitesopimuksiin (liite IC) kuuluva sopimus teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, TRIPS) koskee teollis- ja tekijänoikeuksien suojan tasoa ja niiden täytäntöönpanoa sopimuksen osapuolina olevissa valtioissa. Patenttioikeuden osalta TRIPS-sopimus sisältää määräyksiä esimerkiksi patentin kohteesta, sen tuottamista oikeuksista ja yksinoikeuden rajoituksista sekä suoja-ajasta. Suomi liittyi vuonna 1994 tehtyyn TRIPS-sopimukseen vuonna 1995 (SopS 5/1995).

Vuonna 1970 tehdyllä patenttiyhteistyösopimuksella (Patent Cooperation Treaty, PCT) perustettiin kansallisten patenttien kansainvälinen hakujärjestelmä, jossa patenttia voidaan hakea yhdellä hakemuksella kaikissa patenttiyhteistyösopimukseen liittyneissä valtioissa. Järjestelmässä hakemukselle tehdään kansainvälinen uutuustutkimus ja patentinhakijan niin valitessa myös valinnainen patentoitavuustutkimus kansainvälisessä viranomaisessa, minkä jälkeen patenttihakemus siirtyy kansalliseen vaiheeseen patentinhakijan valitsemissa sopimuksen osapuolena olevissa valtioissa. Kansainvälisen hakujärjestelmän mukaisessa menettelyssä myönnettyt patentit ovat kansallisia patenteja. Suomi liittyi patenttiyhteistyösopimukseen vuonna 1980 (SopS 58/1980).

Patenttilakisopimus (Patent Law Treaty, PLT) sisältää määräyksiä patenttihakemusta ja patenteja koskevista muodollisista menettelyistä. WIPO:n hallinnoima patenttilakisopimus tehtiin vuonna 2000, ja sen tarkoituksena on harmonisoida kansallisten ja alueellisten patenttihakemusten muodollisia säännöksiä. Kansainvälisesti patenttilakisopimus tuli voimaan vuonna 2005, ja Suomi liittyi siihen vuonna 2006 (SopS 7/2006).

WIPO:n hallinnoimassa, vuonna 1977 tehdyssä Budapestin sopimuksessa mikro-organismien tallettamisen kansainvälisestä tunnustamisesta patentinhakumenettelyä varten (Budapestin sopimus) määrätään kansainväliselle talletusviranomaiselle tehdyn mikro-organismien talletuksen tunnistamisesta sopimuksen osapuolina olevissa valtioissa. Budapestin sopimuksella luotu mikro-organismien talletuksia koskeva yhtenäinen kansainvälinen järjestelmä mahdollistaa sen, että useammassa maassa patenttia tavoitteleva patentinhakija tallettaa mikro-organismiviljelmän Budapestin sopimuksen mukaisesti vain yhden kerran sen sijaan, että se talletettaisiin erikseen jokaista hakemusmaata kohden. Suomi liittyi Budapestin sopimukseen vuonna 1985 (SopS 56/1985).

Kansainvälistä patenttiluokitusta koskevassa, vuonna 1971 tehdyssä Strasbourgin sopimuksessa määrätään patenttiasiakirjoista ilmenevän tekniikan luokitteluksi patentointimenettelyssä

käytettävästä kansainvälisestä patenttiluokituksesta (International Patent Classification, IPC). WIPO:n hallinnoimaan Strasbourgin sopimukseen Suomi liittyi vuonna 1975 (SopS 49/1975).

2.1.2 Euroopan unionin lainsäädäntö

EU:ssa patenttioikeus on viime vuosiin saakka pysynyt pitkälti jäsenvaltioiden kansalliseen sääntelyyn perustuvana alana, sillä patenttioikeutta on harmonisoitu EU-sääntelyllä vain joiltakin osin. EU:ssa patenttioikeutta on yhtenäistetty ensinnäkin bioteknologian keksintöjen osalta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 98/44/EY bioteknologian keksintöjen oikeudellisesta suojasta (bioteknologiadirektiivi). Bioteknologiadirektiivi sisältää säännöksiä muun muassa bioteknologisten keksintöjen suojasta ja sen sisällöstä, patentoitavuudesta, pakkoluvista ja biologisen materiaalin tallettamisesta.

Patenttioikeuden alalla on annettu myös Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 816/2006 kansanterveysongelmista kärsiviin maihin vietävien lääkkeiden valmistusta koskevien patenttien pakkolisensoinnista. Asetuksella luotiin lääkkeiden valmistusta ja myyntiä koskeviin patentteihin ja lisäsuojatodistuksiin liittyviä pakkolisenssejä myönnettäessä noudatettava menettely tapauksissa, joissa kyseiset tuotteet on tarkoitettu vietäviksi hyväksytyihin maihin, jotka tarvitsevat kyseisiä tuotteita kansanterveysongelmien ratkaisemiseen. Asetuksen nojalla jäsenvaltioiden on myönnettävä pakkolisenssi kenelle tahansa asetuksen edellytykset täyttävälle hakijalle.

Asetuksilla patenttioikeutta on yhdenmukaistettu EU:ssa myös lääkkeiden ja kasvinsuojeluaineiden lisäsuojatodistusten osalta. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 469/2009 lääkkeiden lisäsuojatodistuksesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1610/96 kasvinsuojeluaineiden lisäsuojatodistuksen käyttöön ottamisesta säädetään yhteisesti lisäsuojatodistusten myöntämisedellytyksistä sekä niiden tuottaman suojan sisällöstä ja voimassaolosta.

Komissio antoi huhtikuussa 2023 kolme patenttialoitetta, jotka sisältävät yhteensä kuusi asetus ehdotusta. Ehdotetut asetukset koskevat standardin kannalta olennaisia patenteja (COM(2023)232), patenttien pakkolisensointia kriisitilanteissa (COM(2023)224) ja lisäsuojatodistuksiin liittyvän lainsäädännön tarkistamista (COM(2023)221, COM(2023)222, COM(2023)223 ja COM(2023)231). Patenttialoitteiden käsittely on vielä kesken EU-tasolla.

2.2 Eurooppalainen patenttijärjestelmä

2.2.1 Euroopan patenttisopimus ja Euroopan patenttivirus

Suomi, kuten myös muut EU-jäsenvaltiot, kuuluu sopimusosapuolena Eurooppapatenttien myöntämisestä tehtyyn yleissopimukseen eli Euroopan patenttisopimukseen (Convention on the Grant of European Patents, EPC). Vuonna 1973 tehdyllä Euroopan patenttisopimuksella perustettiin Euroopan patenttivirus (European Patent Organisation, EPO) ja yhteinen menettely patenttisuojan hakemiseksi ja saamiseksi nimetyissä sopimuksen osapuolina olevissa valtioissa. Euroopan patenttisopimukseen kuuluu nykyisin 38 sopimusvaltiota, joista osa on EU:n ulkopuolisia valtioita. Suomi liittyi Euroopan patenttisopimuksen osapuoleksi vuonna 1996 (SopS 8/1996).

Euroopan patenttisopimuksella luotiin eurooppapatenteja koskeva järjestelmä, jossa patentinhakija voi yhdellä Euroopan patenttiviruson toimitetulla hakemuksella saada keksinnölleen patenttisuojaa kyseiseen sopimukseen liittyneissä valtioissa. Järjestelmässä patenttivirusomai-

sena toimii Euroopan patenttivirus, joka tutkii hakemuksen ja patentointiedellytysten täytyessä myöntää eurooppapatentin. Tämän jälkeen patentinhakijan on saatettava patentti kansallisesti voimaan valitsemisissaan sopimusvaltioissa, joissa hän haluaa saada patenttisuojaa. Eurooppapatentti ei siten ole yksi yhtenäinen patentti, vaan useampi kansallinen patentti valituissa sopimusvaltioissa.

Eurooppapatenttijärjestelmän kautta voimaansaattettuja kansallisia patenteja hallinnoidaan pääsääntöisesti kansallisesti, ja niiden vuosimaksut maksetaan erikseen kansallisille patenttivirusomaisille. Eurooppapatentin loukkaukset käsitellään kansallisen lainsäädännön mukaisesti, mutta väite-, rajoittamis- ja lakkausmenettelyt käydään kuitenkin Euroopan patenttivirusissa.

2.2.2 Yhtenäispatenttijärjestelmä ja yhdistetty patenttituomioistuin

Euroopan patenttisopimuksen 142 artiklan 1 kohdan nojalla ryhmä Euroopan patenttisopimukseen liittyneitä valtioita voi määrätä erillissopimuksella, että eurooppapatentti myönnetään yhteisesti näitä kaikkia valtioita koskevana. Tähän perustuen 25 Euroopan patenttisopimukseen liittyntä EU:n jäsenvaltiota on yhdessä sopinut tiiviimmässä yhteistyössä eurooppalaisesta patenttijärjestelmäuudistuksesta, joka mahdollistaa eurooppapatentille yhtenäisen suojan kyseisissä valtioissa. Järjestelmän perustamisesta säädetään yhtenäisen patenttisuojan luomiseksi toteutettavasta tiiviimmästä yhteistyöstä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1257/2012 (yhtenäisestä patenttisuojasta annettu asetus) sekä yhtenäisen patenttisuojan luomiseksi toteutettavan tiiviimmän yhteistyön täytäntöönpanoon sovellettavista käännösjärjestelyistä annetussa neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1260/2012 (yhtenäisen patenttisuojan käännösjärjestelyistä annettu asetus).

Yhtenäispatenttijärjestelmän ohella eurooppalaisen patenttijärjestelmäuudistuksen osana on yhdistetyn patenttituomioistuimen perustaminen, josta määrätään 25 Euroopan patenttisopimukseen liittyneen EU:n jäsenvaltion välisessä kansainvälisessä sopimuksessa yhdistetystä patenttituomioistuimesta (Agreement on a Unified Patent Court, UPCA, EUVL C 175, 20.6.2013). Yhdistetyllä patenttituomioistuimella on toimivalta ratkaista perinteisiä eurooppapatentteja ja vaikutukseltaan yhtenäisiä eurooppapatentteja koskevat riita-asiat. Tuomioistuin on sopimusjäsenvaltioiden yhteinen, joten sen päätökset voidaan panna täytäntöön kaikissa sopimusjäsenvaltioissa.

Vaikutukseltaan yhtenäisellä eurooppapatentilla on yhtenäinen luonne ja oikeusvaikutukset kaikissa EU:n jäsenvaltioissa, jotka osallistuvat tiiviimpään yhteistyöhön ja jotka yhtenäisen vaikutuksen rekisteröintipäivänä ovat ratifioineet yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen.

Eurooppalainen patenttijärjestelmäuudistus tuli voimaan 1.6.2023 ja siinä on mukana 18 EU:n jäsenmaata: Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Latvia, Liettua, Luxemburg, Italia, Itävalta, Malta, Portugali, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Suomi, Slovenia, Tanska ja Viro. Lisää EU-maita odotetaan liittyvän mukaan myöhemmin. Euroopan patenttivirus EPO myöntää sekä perinteiset eurooppapatentit että vaikutukseltaan yhtenäiset eurooppapatentit ("yhtenäispatentit").

2.3 Kansallinen lainsäädäntö ja käytäntö

2.3.1 Patenttilaki

Patentista säädetään patenttilaissa (550/1967) ja patenttiasetuksessa (699/1980). Patenttilaissa säädetään muun muassa patentin antaman yksinoikeuden sisällöstä ja rajoituksista, keksinnön patentoitavuuden edellytyksistä sekä kansallisen patentin hakemusmenettelystä ja elinkaaresta.

Patenttiasetus sisältää tarkempia säännöksiä patenttilain soveltamisesta ja menettelystä patenttiviranomaisessa. Patenttiviranomaisena Suomessa toimii Patentti- ja rekisterihallitus, jonka tehtävistä säädetään laissa Patentti- ja rekisterihallituksesta (578/2013).

Patenttia koskevat riita-, hakemus- ja valitusasiat käsitellään markkinaoikeudessa ja rikosasiat Helsingin käräjäoikeudessa. Lisäksi yhdistetyllä patenttituomioistuimella on yksinomainen toimivalta käsitellä riita-asioita, jotka koskevat Suomessa voimassa olevia vaikutukseltaan yhteisiä eurooppapatentteja sekä siirtymäkauden jälkeen perinteisiä eurooppapatentteja.

Patentin tuottama yksinoikeus

Patenttilain 1 luku sisältää yleisiä säännöksiä patenttioikeudesta, kuten patentoitavuuden edellytyksistä ja yksinoikeuden sisällöstä. Patentin myöntäminen edellyttää, että hakemuksen kohteena oleva keksintö on uusi, keksinnöllinen ja teollisesti käyttökelpoinen. Patenttilaissa ei ole määritelty keksintöä, mutta oikeuskäytännössä keksinnön määritelmäksi on vakiintunut ratkaisu tiettyyn tekniseen ongelmaan.

Uutuuden ja keksinnöllisyyden vaatimuksista säädetään patenttilain 2 §:n 1 momentissa. Keksinnön pitää olla uusi verrattuna siihen, mikä on tullut tunnetuksi ennen patentin hakemista. Uutuuden vaatimus on lähtökohtaisesti absoluuttinen eli keksintö ei ole saanut tulla julkiseksi ennen patenttihakemuksen jättöpäivää. Tämä koskee myös tilanteita, joissa hakija itse on julkaissut keksintönsä. Patentti on julistettava mitättömäksi, jos voidaan osoittaa, että se on jossain päin maailmaa tullut tunnetuksi ennen kuin kyseistä keksintöä koskeva patenttihakemus jätettiin patenttiviranomaiselle. Ollakseen patentoitavissa, keksinnön pitää lisäksi erota olennaisesti siitä, mikä on tullut tunnetuksi ennen patenttihakemuksen tekemispäivää eli se ei saa olla alan ammattimiehelle ilmeinen (keksinnöllisyysvaatimus).

Patentti on keksijälle myönnettävä määräaikainen yksinoikeus keksinnön ammattimaiseen hyödyntämiseen. Tämä tarkoittaa sitä, että patentinhaltijalla on oikeus kieltää muilta patentilla suojatun keksinnön ammattimainen hyväksikäyttö (kielto-oikeus). Patentin tuottaman yksinoikeuden sisällöstä säädetään patenttilain 3 §:ssä. Yksinoikeuden ydin määritellään negatiivisessa muodossa kieltämällä muilta kuin patentinhaltijalta keksinnön kaikenlainen ammattimainen hyväksikäyttö. Nykyisen patenttilain 3 §:n sisältämä kielto-oikeus määritellään ei-tyhjentävästi esimerkkien avulla.

Patentin hakeminen

Patentinhakijalla on useita vaihtoehtoja keksinnön suojaamiseksi Suomessa. Patenttilain 2 luku sisältää säännökset kansallisen patenttihakemuksen käsittelystä. Kansallinen patenttihakemus tehdään kirjallisesti patenttiviranomaiselle eli Patentti- ja rekisterihallitukselle, joka pitää saapuneista patenttihakemuksista päiväkirjaa (PatL 7 §). Patenttiviranomainen suorittaa uutuus- ja patentoitavuustutkimuksen. Hakemus julkaistaan 18 kuukauden kuluessa sen tekopäivästä. Patentoitavuusedellytysten täytyessä patenttiviranomainen myöntää patentin ja tekee merkinnät patenttirekisteriin.

Patenttilaissa säädetään lisäksi kansainvälisen patenttihakemuksen käsittelystä Patentti- ja rekisterihallituksessa sekä Suomea koskevan kansainvälisen hakemuksen oikeusvaikutuksesta (3 luku). Eurooppapatentteja koskevassa luvussa säädetään eurooppapatenttihakemuksen oikeusvaikutuksesta Suomessa sekä eurooppapatentin kansallisesta voimaansaattamisesta (9 b luku). Vaikutukseltaan yhtenäisestä eurooppapatentista säädetään niin ikään omassa luvussaan (9 c luku).

Väitemenettely (kansallinen)

Myönnettyä patenttia vastaan voi kuka tahansa tehdä väitteen patenttilain 24 §:n nojalla. Väite on tehtävä Patentti- ja rekisterihallitukselle yhdeksän kuukauden kuluessa patentin myöntämispäivästä eli siitä päivästä, kun patenttihakemuksen hyväksymisestä on kuulutettu. Väite on tehtävä kirjallisesti ja se on perusteltava. Väitteentekijän tulee myös suorittaa maksu.

Väitteentekijän tulee antaa väite perusteluineen suomen tai ruotsin kielellä (patenttimääräys 52 §). Patentinhaltijan tulee väiteaikana esitetystä pyynnöstä toimittaa patenttiviranomaiselle tämän antamassa määräajassa keksinnön englannin kielellä laaditusta selityksestä käänнос samalla kielellä, jolla vaatimusten käänнос on toimitettu. Jos patentinhaltija ei toimita käännostä määräajassa, patenttiviranomainen voi patenttilain 24 §:n 3 momentin nojalla sakon uhalla velvoittaa patentinhaltijan toimittamaan käännostä tai teettää käännostä tämän kustannuksella. Jatkokäsittely perustuu suomen tai ruotsin kielelle käännettyihin asiakirjoihin.

Patentin rajoittaminen patenttiviranomaisessa

Patentin rajoittamista ja lakkauttamista koskevat patenttilain säännökset (PatL 53–55 §) tulivat voimaan vuonna 2006 (laki 896/2005). Säännösten taustalla on Euroopan patenttisopimus, johon lisättiin eurooppapatentin rajoittamista ja lakkauttamista koskevat artikkelit 105a – 105 c vuonna 2000. Patentin rajoittamisella tarkoitetaan sitä, että patentinhaltija voi pyytää patentin suoja-alan rajoittamista patenttivaatimuksia muuttamalla. Patentin lakkauttaminen tarkoittaa puolestaan sitä, että patentinhaltija luopuu patentista kokonaisuudessaan, minkä jälkeen patenttia ei ole enää mahdollista saattaa uudelleen voimaan.

Patenttilain 53 a – 53 f §:ssä säädetään patentin rajoittamisesta patenttiviranomaisessa. Patentinhaltija voi pyytää kansallisen patentin tai Suomessa voimaansaatetun eurooppapatentin rajoittamista tai lakkauttamista Suomessa toimittamalla muutetut patenttivaatimukset Patentti- ja rekisterihallitukselle. Lisäksi patentinhaltija voi pyytää eurooppapatentin rajoittamista tai lakkauttamista Euroopan patenttivirastolta, jolloin menettelyn vaikutukset ulottuvat kaikkiin sopimusvaltioihin. Tavoitteena on, että patentin rajoittamista koskeva menettely Suomen patenttiviranomaisessa on mahdollisimman yhtenäinen Euroopan patenttiviraston suorittaman menettelyn kanssa (ks. HE 92/2005 vp., s. 12–14).

Patentin rajoittamista voidaan pyytää missä vaiheessa tahansa patentin myöntämisen jälkeen, myös patentin voimassaolon päätyttyä. Patentin rajoittaminen on oikeusvaikutukseltaan takautuva. Patentin katsotaan olevan voimassa rajoitetussa muodossa patenttihakemuksen tekemispäivästä lukien. Rajoittamispyyntöjen määrää ei ole rajoitettu, joten patenttiviranomaisessa tai Euroopan patenttivirastossa rajoitettua patenttia voi rajoittaa uudelleen. Patentin rajoittamiseen patenttiviranomaisessa voi olla tarvetta esimerkiksi silloin, kun patentinhaltija havaitsee, että myönnettyllä patentilla on osittainen patentoitavuuden este. Menettelyä on perusteltu sillä, että se on patentinhaltijalle nopeampi ja halvempi vaihtoehto kuin mitätöintikanteen puolustaminen tuomioistuimessa (ks. HE 92/2005, s. 12). Patenttiviranomainen ei kuitenkaan ota rajoittamispyyntöä tutkittavaksi, jos väitekäsittely on kesken patenttiviranomaisessa tai Euroopan patenttivirastossa tai jos tuomioistuimessa on vireillä 52 §:n mukainen mitätöintikanne.

Patentin mitätöinti ja rajoittaminen tuomioistuimessa

Hallinnollista tietä tapahtuvan väitemenettelyn lisäksi patenttisuoja voi tulla vaikutuksettomaksi erityisen mitätöintikanteen perusteella. Tuomioistuimen tulee julistaa patentti mitättömäksi sitä tarkoittavan kanteen perusteella, milloin: 1) patentti tarkoittaa keksintöä, joka ei täytä PatL 1, 1 a, 1 b ja 2 §:ssä säädettyjä ehtoja eli keksintö ei ole ”patenttioikeudellinen keksintö”, keksintö

ei ole uusi, keksinnöllinen tai keksinnön kaupallinen hyödyntäminen on vastoin yleistä järjestystä tai hyviä tapoja; 2) patenti tarkoittaa keksintöä, jota ei ole niin selvästi esitetty, että ammattimies voi sen perusteella käyttää keksintöä; 3) patenti käsittää sellaista, mikä ei ole ilmennyt sitä tehtäessä; tai 4) patenttisuojaa on laajennettu sen jälkeen, kun 19 §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus on annettu (PatL 52 §:n 1 mom.). Mitätöintiperusteet on yhdenmukaistettu Euroopan patenttisopimuksella.

Mitätöintikannetta voi ajaa jokainen, jolle patentista on haittaa sekä tietyissä tapauksissa myös viranomainen. Käytännössä loukkauskanteen vastaaja esittää lähes säännönmukaisesti mitätöintivaatimuksen, mutta vaatimuksen voi tehdä myös patentinhaltijan kanssa samalla teollisuuden alalla toimiva kilpailija.³ Mitätöinnin vaikutukset ovat samat kuin jos patenttioikeutta ei olisi alun perinkään myönnetty.

Patenttilaki sisältää myös säännökset patentinhaltijan oikeudesta pyytää patentin rajoittamista tuomioistuimelta mitättömyyskanteen käsittelyn yhteydessä (PatL 52 §:n 2 momentti). Säännös lisättiin patenttilakiin samanaikaisesti patentin rajoittamismenettelyä viranomaisessa koskevien säännösten kanssa ja se perustuu EPC 138 artiklan 3 kappaleeseen, jonka mukaan patentinhaltijalla on oikeus patenttivaatimuksia muuttamalla rajoittaa patenttia toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai viranomaisessa. Hallituksen esityksen perusteluiden mukaan patentin rajoittaminen tuomioistuinkäsittelyssä oli käytännössä ollut mahdollista aiemminkin, mutta sitä oli Suomen oikeuskäytännössä pidetty poikkeuksellisenä menettelynä (HE 92/2005, s. 37). Säännöksen tarkoituksena on antaa patentinhaltijalle oikeus puolustautua mitätöintikannetta vastaan patenttivaatimuksia muuttamalla. Rajoittamisen vaikutus on takautuva, kuten rajoittamismenettelyssä patenttivilanomaisessa (ks. EPC 68 artikla).

Tuomioistuimessa tapahtuvan patentin rajoittamisen on täytettävä patenttivilanomaisen suorittamaa rajoittamismenettelyä vastaavat edellytykset. Tuomioistuimessa patentin rajoittamista koskeva pyyntö on tehtävä ennen varsinaisen mitättömyysasian siirtämistä pääkäsittelyyn. Tuomioistuin ottaa tällöin ennakkoluonteisesti kantaa rajoittamista koskevaan esikysymykseen ja jatkaa vasta sen jälkeen patentin mitättömäksi julistamista koskevan asian käsittelyä (PatL 52 §:n 2 mom.). Tämän on katsottu olevan rajoittamispyynnön osalta tarkoituksenmukaista sen vuoksi, että vasta mahdollisen rajoittamisen jälkeen on selvillä, millaista patenttia mitätöintikanne koskee, ja haluaako kantaja edelleen hakea tällä tavoin rajoitetun patentin julistamista mitättömäksi. Hallituksen esityksen perusteluiden mukaan olisi pyrittävä siihen, että rajoittamista koskevan pyynnön voisi tehdä vain kerran mitättömäksi julistamista koskevan kanteen käsittelyn aikana, ellei kantaja ole esittänyt rajoittamispyynnön jälkeen uusia esteperusteita, joihin rajoittaminen perustuu. (ks. HE 92/2005, s. 38)

Kielivaatimukset

Patenttilain 8 §:n 4 momentin mukaan kansallista patenttihakemusta koskevan keksinnön selitys, tiivistelmä ja patenttivaatimukset on laadittava suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi (tai useammalla kuin yhdellä näistä kielistä). Jos patenttivaatimukset ja tiivistelmä on laadittu vain toisella kansalliskielellä, patenttivilanomaisen on huolehdittava patenttivaatimusten ja tiivistelmän kääntämisestä toiselle näistä kielistä ennen kuin hakemus 22 §:n mukaan tulee julkiseksi. Hakijan on suoritettava vahvistettu käännösmaksu. Vaikka pykälän huolehtimisvelvoite on kohdistettu laissa patenttivilanomaiseen, käytännössä patentinhakijat toimittavat käännökset useimmiten itse. Jos patentinhakija ei toimittaisi käännöksiä, on patenttivilanomaisen viime kädessä velvollinen laatimaan käännökset, ja hakija suorittaa tällöin vahvistetun käännösmaksun.

³ Oesch – Pihlajamaa – Sunila; Patenttioikeus (2014), s. 257 ja 261.

Lainkohdassa säädetään samansuuntaisesti myös englanninkielisistä hakemuksista. Jos patenttivaatimukset ja tiivistelmä on laadittu vain englannin kielellä, tulee hakijan toimittaa patenttivaatimusten ja tiivistelmän käännös suomeksi tai ruotsiksi ennen kuin hakemus 22 §:n mukaan tulee julkiseksi. Patenttiviranomaisen on tällöin tarvittaessa huolehdittava niiden kääntämisestä toiselle näistä kielistä.

Perinteistä eurooppapatenttia koskevan hakemuksen kielivaatimuksista säädetään patenttilain 70 h §:ssä. Eurooppapatentilla ei ole oikeusvaikutusta Suomessa, jollei patentinhaltija ole määräjassa antanut patenttivarastolle käännöstä ja suorittanut käännöksen julkaisumaksua. Patenttivaatimuksista on annettava käännös suomeksi. Jos patentti on myönnetty saksaksi tai ranskaksi, tulee patentin selityksestä mahdollisine piirustuksineen antaa käännös suomeksi tai englanniksi. Jos patentinhaltijan oma kieli on ruotsi, edellä mainitut käännökset voivat olla ruotsinkielisiä. Patenttilain 70 h § perustuu Euroopan patenttisopimuksen 65 artiklaan, jonka nojalla sopimusvaltio voi vaatia Euroopan patenttivaraston myöntämän eurooppapatentin oikeusvaikutuksen voimaantulemiseksi patentin myöntämisen perusteena olevien asiakirjojen kääntämistä sopimusvaltion viralliselle kielelle ja käännöksen julkaisumaksun suorittamista.

Vaikutukseltaan yhtenäistä eurooppapatenttia koskevista käännösjärjestelyistä säädetään yhtenäisen patenttisuojan käännösjärjestelyistä annetussa asetuksessa. Kun eurooppapatentti on julkaistu Euroopan patenttisopimuksen määräysten mukaisesti, yhtenäisen suojan rekisteröinti ei vaadi lisäkäännöksiä. Järjestelmä toimii lähtökohtaisesti Euroopan patenttivaraston käsittelykielten ja konekäännösten pohjalta. Euroopan patenttivaraston virallisia kieliä ovat englanti, saksa ja ranska. Eurooppapatentti julkaistaan käsittelykielellä ja patenttivaatimukset käännetään kahdelle muulle viraston virallisista kielistä. Jos eurooppapatentille rekisteröidään yhtenäinen vaikutus, patentin suoja-ala määräytyy myöntämiskielen perusteella kaikissa yhtenäispatenttijärjestelmään kuuluvissa jäsenvaltioissa. Tämän lisäksi hyödynnetään konekäännöksiä, joiden tarkoituksena on patentti-informaation levittäminen kaikilla unionin virallisilla kielillä.

Kansallisen patentin väitemenettelyssä sovellettavista kielivaatimuksista säädetään patenttilain 24 §:ssä. Patenttilain 24 §:n 3 momentin mukaan suomen tai ruotsin kielelle käännetty asiakirjat ovat jatkokäsittelyn perustana.

2.3.2 Patenttivalitusasioiden käsittely markkinaoikeudessa

Patentti- ja rekisterihallituksen patenttia koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen. Kyseessä on useimmiten päätös, jolla on myönnetty tai eväty rekisteröitäväksi haettu patenttioikeus tai ratkaistu patentin rekisteröintiä koskeva väiteasia. Valitus on tehtävä 60 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Markkinaoikeus soveltaa patenttivalitusasioiden käsittelyyn lähtökohtaisesti oikeudenkäynnistä hallintoasioissa säädettyä lakia (L 808/2019, jäljempänä HOL). Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (L 100/2013, jäljempänä MOL) sisältää lisäksi erityissäännöksiä teollisoikeudellisten valitusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa (4 luvun 2–16 §). Erityissääntelyä on perusteltu muun muassa sillä, että teollisoikeudelliset valitusasiat ovat erityislaatuisia ja poikkeavat tavanomaisista hallintolainkäyttöasioista, koska yksityinen intressi on niissä korostunut. Teollisoikeudellisissa valitusasioissa on lisäksi usein selkeä kaksiasianosaissuhde. (ks. HE 124/2012, s. 60)

MOL 4 luvun 2 §:n mukaan rekisteriviranomaisen päätöstä koskeva valitusasia käsitellään ja ratkaistaan markkinaoikeudessa valituksen, valituksen kohteena olevan päätöksen ja muun kirjallisen oikeudenkäyntiaineiston perusteella. MOL 4 luvun 13 §:ssä säädetään markkinaoikeuden mahdollisuudesta asettaa määräaika oikeudenkäyntiaineiston esittämiselle. Säännöksellä

pyritään sen perusteluiden mukaan korostamaan asian valmistelun ja tuomioistuimen prosessin johdon merkitystä. MOL 4 luvun 13 §:n 1 momentin mukaan markkinaoikeus voi viivästyksen estämiseksi tai muusta perustellusta syystä kehottaa asianosaista asettamassaan määräajassa esittämään vaatimuksensa ja niiden perusteet, ilmoittamaan kaikki todisteet, jotka hän aikoo esittää ja mitä hän kullakin todisteella aikoo näyttää toteen, sekä esittämään kaikki kirjalliset todisteet, joihin hän vetoaa.

2.4 Nykytilan arviointi

Nykyinen patenttilaki tuli voimaan vuonna 1968 ja siihen on tehty lukuisia osittaisuudistuksia. Patenttilakia on viimeksi uudistettu lailla 23/2016, jolla eduskunta hyväksyi yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen ja Suomi liittyi uuteen eurooppalaiseen patenttijärjestelmään.

Patenttilain arvioidaan yleisesti ottaen olevan vanhentunut eikä vallitsevan oikeustilan selvittäminen ole mahdollista lainsäädännön perusteella. Patenttilaki ei myöskään ole enää kaikilta osin linjassa hallinnon yleislakien kanssa. Laajasta uudistamistarpeesta huolimatta nykyistä patenttilakia on pidetty kohtuullisen toimivana.

Patenttijärjestelmän käyttö Suomessa

Vuonna 2024 Patenti- ja rekisterihallitukseen tehtiin 1829 kansallista patenttihakemusta. Hakemuksista 1770 oli suomalaisten hakijoiden tekemiä. Kansallisten patenttihakemusten määrissä on viime vuosikymmenen aikana ollut vuosittaista vaihtelua n. 1350 ja n. 1850 hakemuksen välillä, mutta vuonna 2012 kansallisia patenttihakemuksia tehtiin lähes täsmälleen saman verran kuin vuonna 2024 eli 1827, joista 1704 oli suomalaisten hakijoiden tekemiä. Hakemusten määrän perusteella kansallinen patentti on tärkeä suojamuoto erityisesti paikallisesti toimiville suomalaisille yrityksille. Lisäksi kansallista patenttihakemusta hyödynnetään usein patentointimenettelyn kantahakemuksena.

Vuonna 2023 suomalaiset yritykset tekivät 2336 eurooppapatenttihakemusta Euroopan patenttivirastolle (EPO), mikä on väkilukuun suhteutettuna neljänneksi eniten Sveitsin, Ruotsin ja Tanskan jälkeen. Vuonna 2023 EPO:lle tehtiin yhteensä 199 275 patenttihakemusta. Määrällisesti eniten hakemuksia tekivät yhdysvaltalaiset, saksalaiset ja japanilaiset yritykset.

Patenti- ja rekisterihallitus myöntää vuosittain noin 600 kansallista patenttia ja vuoden 2024 lopussa Suomessa oli voimassa 6304 Patenti- ja rekisterihallituksen myöntämää patenttia. Vastaavasti Euroopan patenttivirasto myöntää noin 105 000 eurooppapatenttia vuodessa. Euroopan patenttiviraston myöntämistä patenteista noin 3 prosenttia saatetaan nykyisin voimaan Suomessa ja vuoden 2024 lopussa Suomessa oli voimassa 45137 perinteistä eurooppapatenttia ja lisäksi noin 45000 yhtenäispatenttia.⁴ Yhtenäispatenttijärjestelmän voimaantulo kesällä 2023 on vaikuttanut merkittävästi Suomessa voimaan saatettavien perinteisten eurooppapatenttien määrään.

⁴ Vuoden 2014 lopussa Suomessa oli voimassa 8 606 PRH:n myöntämää patenttia. EPO myönsi noin 64 500 patenttia vuodessa. EPO:n myöntämistä patenteista n. 8 % saatettiin voimaan Suomessa ja vuoden 2014 lopussa Suomessa oli voimassa 39 584 eurooppapatenttia. (ks. HE 45/2015)

Patenttilain kielivaatimukset

Yli 90 prosenttia Suomeen myönnetyistä patenteista on nykyisin eurooppapatenteja. Patentti- ja rekisterihallitus julkaisee hakijan antamat eurooppapatenttien patenttivaatimusten käännökset joko suomeksi tai ruotsiksi. Kansallisista patentihakemuksista yli 75 prosenttia on englanninkielisiä, jolloin niiden vaatimukset käännetään joko suomeksi tai ruotsiksi. Alle kaksi prosenttia kaikista Suomessa voimaantulevista patenteista sisältää vaatimukset molemmilla kansalliskielillä.

Englanniksi myönnetyn patentin väite käsittely käydään nykyisin suomeksi tai ruotsiksi käännettyjen patenttivaatimusten perusteella.

Edellä jaksossa 2.3.1 kuvatulla tavalla patenttilakiin sisältyvät kieli- ja käännösvaatimukset eroavat toisistaan huomattavasti riippuen siitä, onko kyseessä kansallinen patentti, perinteinen eurooppapatentti vai vaikutuksiltaan yhtenäinen eurooppapatentti. Kielisääntelyn monimutkaisuutta on pidetty yhtenä nykyisen patenttilain haasteena erityisesti patentinhakijan näkökulmasta.

Patenttiasioiden käsittely markkinaoikeudessa

Teollisoikeudellisten riita-, hakemus- ja valitusasioiden tuomioistuinkäsittely keskitettiin markkinaoikeuteen vuonna 2013. Markkinaoikeus toimii hallintoprosessuaalisissa asioissa hallinto- ja muutoksenhaku tuomioistuimena ja siviiliprosessuaalisissa asioissa ensi asteen siviilituomioistuimena. Uudistuksen yleisenä tavoitteena oli parantaa tuomioistuinkäsittelyn laatua, nopeuttaa käsittelyä sekä mahdollistaa oikeussuojan hakeminen ns. yhden luukun periaatteen mukaisesti. Kansallisen IPR-strategian taustaksi laaditun selvityksen mukaan markkinaoikeuden erityisasiantuntemusta IPR-asioissa pidetäänkin hyvänä ja annettuja ratkaisuja laadukkaina. Markkinaoikeuden käsittelyajat eivät kuitenkaan ole lyhentyneet eikä keskittämislle asetettujen tavoitteiden katsota tältä osin toteutuneen.⁵

Vuonna 2023 kaikkien IPR-valitusasioiden keskimääräinen käsittelyaika markkinaoikeudessa oli 16,8 kk ja IPR-riita-asioiden 17,6 kk. Vuonna 2023 markkinaoikeuteen saapui yhteensä 13 patenttivalitusasiaa ja niitä ratkaistiin 10. Vuoden 2023 alussa vireillä olevia patenttivalitusasioita oli 18 ja vuoden lopussa 21. Patenttiriita-asioita saapui puolestaan 20 ja ratkaistiin 8. Viireillä olevia patenttiriita-asioita oli vuoden 2023 alussa 32 ja lopussa 44.⁶

Patenttiriita- ja hakemusasiat käsitellään markkinaoikeudessa lähtökohtaisesti sen mukaan kuin oikeudenkäymiskaassa (OK) riita- ja hakemusasian käsittelystä käräjäoikeudessa säädetään, minkä lisäksi joitakin erityissäännöksiä sisältyy lakiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (MOL). Patenttiriita-asioiden osalta patenttilaki sisältää jaksossa 2.3.1 kuvatuin tavoin säännökset patentin julistamisesta mitättömäksi sekä patentinhaltijan oikeudesta pyytää patentin rajoittamista tuomioistuimelta mitättömyyskanteen käsittelyn yhteydessä. Nykytilan haasteena on nähty erityisesti se, että patentin rajoittamista koskevissa patenttilain säännöksissä rinnastetaan patenttiviranomaisessa ja tuomioistuimessa tapahtuva patentin rajoittaminen ottamatta huomioon sitä, että hallinnollinen menettely ja riitaprosessi eroavat perusluonteeltaan suuresti toisistaan. Nykylainsäädännön puutteet ovat johtaneet monenlaisiin tulkintaongelmiin muun muassa

⁵ IPR-strategian taustaselvitys, s. 13.

⁶ https://www.markkinaoikeus.fi/material/sites/markkinaoikeus/tilastot/esmo1dju7/MAO_vuositalasto_2023.pdf.

sen osalta, onko patentin osittainen mitätöinti ylipäättään enää mahdollista ja minkälaisessa prosessissa patentin rajoittamista koskeva pyyntö tulisi tuomioistuimessa käsitellä.

Patenttivalitusasioiden käsittelyyn markkinaoikeus soveltaa puolestaan lähtökohtaisesti oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia (HOL), minkä lisäksi MOL sisältää erityissäännöksiä teollisoikeudellisten valitusasioiden käsittelystä. Nykyiset hallintoprosessin säännökset ja se, miten niitä on oikeuskäytännössä tulkittu, ovat käytännössä johtaneet siihen, että patenttivalitusasioiden käsittelyssä tuomioistuimessa on usein kysymys pikemminkin hallinnollisen rekisteröintimenettelyn jatkamisesta tuomioistuimessa kuin lainkäytöllisestä muutoksenhausta eli valituksenalaisen hallintopäätöksen lainmukaisuuden arvioinnista. Rekisteröintimenettelyn jatkamisesta on kyse erityisesti silloin, kun patenttiasianssa esitetään uusia suojavaatimusasetelmiä (patenttivaatimusasetelmiä) vasta tuomioistuimessa.⁷ Tämä on käytännössä hyvin tavallista, minkä lisäksi muutettuja patenttivaatimuksia saatetaan esittää markkinaoikeudessa useampaan kertaan saman asian käsittelyn aikana. Nykytilan haasteena on nähty erityisesti se, että markkinaoikeus ei ole käytännössä suorittamassa sille kuuluvaa tehtävää eli patenttiviranomaisen valituksenalaisen päätöksen laillisuuden tarkastelua. Lisäksi muutettujen patenttivaatimusten esittäminen ja käsittely tuomioistuimessa merkitsee oikeudenkäynnin keston huomattavaa pidentymistä verrattuna tilanteeseen, jossa markkinaoikeuden ei tarvitsisi ottaa kantaa uusiin patenttivaatimusasetelmiin.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on modernisoida ja selkeyttää monelta osin vanhentunut patenttilaki (550/1967). Patenttilainsäädännön yleisenä tavoitteena on edistää keksinnöllistä toimintaa ja elinkeinoelämän kehitystä yhteiskunnassa.

Esitys tukee omalta osaltaan kansallisen aineettomien oikeuksien strategian tavoitteiden toteutumista. Yhtenä strategian tavoitteena on, että Suomessa on vuonna 2030 toimiva ja kilpailukykyinen IPR-järjestelmä, joka huomioi yksityisen ja julkisen sektorin toimijoiden, yksilöiden sekä datatalouden tarpeet. IPR-järjestelmä on käyttäjälähtöinen ja selkeä, minkä lisäksi se mahdollistaa oikeuksien voimaansaattamisen pienillekin yrityksille. Suomalainen IPR-lainsäädäntö on joustavaa, tukee uusia toimintamalleja (ml. tekoäly) ja vanhentunut lainsäädäntö on uudistettu. Toimiva ja kilpailukykyinen IPR-järjestelmä kannustaa innovaatioiden luomiseen ja TKI-investointeihin, mutta rajoittaa innovaatioiden hyödyntämistä yhteiskunnassa mahdollisimman vähän.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Lakitekkinen uudistus

Patenttilakia on sen voimassa ollessa muutettu lukuisia kertoja, ja lain on katsottu olevan säädösteknisesti kokonaisuudistuksen tarpeessa. Kokonaisuudistuksen yhteydessä selkeytetään

⁷ Myöhänen Sami: Preklusio hallintoprosessissa, Oikeustiede – Jurisprudentia LV:2022, s. 161.

lain rakennetta, päivitetään säännösten sanamuotoja ja arvioidaan uudelleen laki- ja asetustasoista sääntelyä. Patenttilain säännöksiä yhdenmukaistetaan Euroopan patenttisopimuksen ja pohjoismaisen patenttisääntelyn, erityisesti Ruotsin uuden patenttilain, kanssa.

Lakia täsmennettäisiin monilta osin myös sisällöllisesti niin, että se vastaisi paremmin nykyistä soveltamiskäytäntöä ja Euroopan patenttisopimuksen sääntelyä. Uutuutena lakiin lisättäisiin muun muassa mahdollisuus luopua oikeudesta tulla nimetyksi keksijäksi. Ehdotus vastaa Euroopan patenttisopimuksen sovellutussääntöjen 20 artiklaa.

Laista ehdotetaan poistettavaksi mahdollisuus pyytää vapautusta julkaisumaksusta ja lykkäystä vuosimaksujen suorittamiseen. Ehdotuksen perusteena on erityisesti se, että menettelyä käytetään hyvin harvoin ja se on työläs sekä hakijalle että patenttiviranomaiselle. Laista ehdotetaan niin ikään poistettavaksi mahdollisuus patenttihakemuksen lohkaistuksiin.

Patenttiasioiden käsittely markkinaoikeudessa

Patenttilakiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös patentinhaltijan oikeudesta pyytää patentin osittaista mitätöintiä tuomioistuimelta mitättömyyskanteen käsittelyn yhteydessä, jos mitätöintiperusteet koskevat vain osaa patentista. Samalla luovutettiin patentinhaltijan oikeudesta pyytää patentin rajoittamista tuomioistuimelta mitättömyyskanteen käsittelyn yhteydessä samoilla rajoittamisperusteilla kuin patenttiviranomaisessa tapahtuvassa rajoittamismenettelyssä (nykyisen patenttilain 52 §:n 2 momentti).

Niin ikään uutuutena lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jossa säädettäisiin patenttivalitusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa. Säännöksen tavoitteena on tehostaa patenttivalitusasioiden käsittelyä siten, että markkinaoikeus voisi nykyistä paremmin keskittyä patenttiviranomaisen valituksen alaisen päätöksen laillisuuden tarkasteluun sen sijaan, että patenttivalituksen käsittelyssä olisi kyse enemminkin rekisteröintimenettelyn jatkamisesta edellä jaksossa 2.4. kuvatuin tavoin.

Kielivaatimusten keventäminen

Kansallisen patentin kielivaatimuksia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ne olisivat yhdenmukaisia perinteisen eurooppapatentin kielivaatimusten kanssa. Kansallisen patentin osalta ei enää edellytettäisi sitä, että patenttivaatimukset on laadittu tai käännetty molemmille kansalliskielille, vaan suomen- tai ruotsinkielellä tehtyjen hakemusten käännösvaatimuksista luovutettiin kokonaan.

Kansallisessa väitemenettelyssä väitteen käsittelykieli ja päätöskieli olisi jatkossakin suomi tai ruotsi, mutta käsittely perustuisi asiakirjoihin patentin alkuperäisellä kielellä (suomi, ruotsi tai englanti) ja väitteen voisi jatkossa tehdä myös englanniksi. Myös lisäsuojatodistushakemuksen voisi jatkossa tehdä englanniksi.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Yritysvaikutukset

Tässä jaksossa käsitellään sitä, mitä vaikutuksia lakiesityksellä arvioidaan olevan yrityksiin (ml. vaikutukset innovaatiotoimintaan ja kielelliset vaikutukset). Patenteja hakevat yritysten lisäksi muunlaiset toimijat, erityisesti yksityiset keksijät, yliopistot ja valtion tutkimuslaitokset. Vaikutukset näiden toimijoiden näkökulmasta, patenttijärjestelmän käyttäjinä, ovat kuitenkin verrattavissa seuraavassa esitettäviin yritysvaikutuksiin.

Yritysvaikutusten arvioinnin taustana toimii nykytilan arviota koskevassa 2.4 jaksossa esitetty kuvaus patenttijärjestelmän käytöstä Suomessa.

Vaikutukset innovaatiotoimintaan

Suomen innovaatiopolitiikan tavoitteena on rakentaa Suomeen olosuhteet, jotka kannustavat yrityksiä rohkeaan innovaatiotoimintaan, uudistumiseen ja kansainväliseen kasvuun. Innovaatiotoimintaa tukevalla aineettomien oikeuksien toimintaympäristöllä on tärkeä merkitys näihin tavoitteisiin pyrittäessä. Aineettomia oikeuksia tehokkaasti hyödyntävät toimialat ovat muita toimialoja merkittävämpiä vientialoja ja palkkataso on niissä keskimääräistä korkeampi. Aineettomista investoinneista on huolehdittava, jotta voidaan luoda osaamisperusteista kasvua ja edistää innovaatiotoimintaa. Aineettomia oikeuksia koskevan lainsäädännön, kuten patenttilainsäädännön, kehittäminen on tämän vuoksi tärkeää.

Kansallisen IPR-strategian taustaselvityksen mukaan keskeisiä tekijöitä, jotka ovat heikentäneet yritysten mahdollisuuksia tai halukkuutta suojata tai hyödyntää aineetonta omaisuuttaan, ovat puutteellinen IPR-osaaminen (erityisesti pienissä ja keskisuurissa yrityksissä) ja oikeuksien täytäntönpäannon kustannukset.⁸ Edellä jaksossa 2.4 esitetyin tavoin voimassa oleva patenttilaki on monilta osin vanhentunut eikä vallitsevan oikeustilan selvittäminen ole lainsäädännön perusteella mahdollista.

Patenttilakiehdotuksen sisältämien yksittäisten muutosten vaikutuksia yrityksiin ja niiden innovaatiotoimintaan on vaikea arvioida. Patenttilain uudistamisella arvioidaan kuitenkin kokonaisuudessaan olevan myönteinen vaikutus yritysten innovaatiotoimintaan erityisesti siitä näkökulmasta, että selkeämpi ja ajantasaisempi sääntely, joka on mahdollisimman yhdenmukainen kansainvälisen ja pohjoismaisen patenttisääntelyn kanssa, on helpommin hallittavissa myös niille yrityksille, joissa IPR-osaamisen taso ei lähtökohtaisesti ole kovin korkea.

Kielelliset vaikutukset

Patenttilain uudistamisella arvioidaan olevan jonkin verran vaikutuksia patentinhakijoiden ja kolmansien osapuolten kielellisiin oikeuksiin kansallisen patentin kielivaatimusten keventämisen osalta. Edellä jaksossa 2.4 esitetyin tavoin yli 90 prosenttia Suomeen myönnettyistä patenteista on nykyisin eurooppapatenteja, joiden osalta kielivaatimukset ovat jo nykyisin kevyemmät kuin kansallisissa patenteissa. Patenttilain uudistamisen kielellisten vaikutusten arvioidaan tämän vuoksi olevan vähäisiä. Patentinhakija saisi jatkossakin jättää kansallisen patenttihakemuksen suomeksi tai ruotsiksi. Kolmannen osapuolen kannalta ehdotetut muutokset vastaavat nykyisten perinteisten eurooppapatenttien käännösvaatimuksia.

Kielivaatimusten keventäminen on jatkumoa aiemmalle kehitykselle, jossa kansallisen patentin kielivaatimuksia on pyritty yhdenmukaistamaan perinteisen eurooppapatentin kielivaatimusten kanssa.

4.2.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Patentti- ja rekisterihallitus

Patentti- ja rekisterihallitus myöntää teollisoikeudellisen suojan keksinnöille ja toimii kansallisena patenttivilanomaisena Suomessa. Patentti- ja rekisterihallitus toimii tämän lisäksi PCT-

⁸ IPR-strategian taustaselvitys, s. 33.

järjestelmän kansainvälisenä tutkivana patenttiviranomaisena ja tuottaa yrityksille patenttipalveluita, jotka mahdollistavat kansainvälisen patentointiprosessin käynnistämisen Suomessa. Patentti- ja rekisterihallitus ja sen tuottamat palvelut ovat keskeinen osa suomalaista innovaatiojärjestelmää.

Patenttilakiin ehdotettujen muutosten vaikutusta Patentti- ja rekisterihallituksen toimintaan on vaikea arvioida.

Toiminnallisesti uuden patenttilain voimaantulo ei vaikuta viraston tehtäviin tai sen tuottamiin palveluihin. Muilta osin patenttilain uudistamisen vaikutuksia Patentti- ja rekisterihallituksen toimintaan on hieman vaikea arvioida. Patentin hakemusmenettelyyn ja kielisääntelyyn ehdotetuilla muutoksilla odotetaan kuitenkin olevan myönteisiä vaikutuksia menettelyn sujuvuuteen ja kestoon sekä viraston että hakijan kannalta.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Patenttiasioden käsittely tuomioistuimessa

Patenttilakiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös patentinhaltijan oikeudesta pyytää patentin osittaista mitätöintiä tuomioistuimelta mitättömyyskanteen käsittelyn yhteydessä, jos mitätöintiperusteet koskevat vain osaa patentista. Samalla luovuttaisiin patentinhaltijan oikeudesta pyytää patentin rajoittamista tuomioistuimelta mitättömyyskanteen käsittelyn yhteydessä samoilla rajoittamisperusteilla kuin patenttiviranomaisessa tapahtuvassa rajoittamismenettelyssä (nykyisen patenttilain 52 §:n 2 momentti). Uudistuksen tavoitteena on selkeyttää patentin rajoittamista ja osittaista mitätöintiä koskevaa sääntelyä sekä sujuvoittaa patenttiriita-asioiden käsittelyä tuomioistuimessa. Vaihtoehtoisena toteuttamistapana tälle voisi olla, että patentinhaltijalla olisi jatkossakin oikeus pyytää patentin rajoittamista tuomioistuimelta mitättömyyskanteen käsittelyn yhteydessä samoilla rajoittamisperusteilla kuin patenttiviranomaisessa tapahtuvassa rajoittamismenettelyssä, mutta ei oikeutta pyytää patentin osittaista mitätöintiä vedoten siihen, että mitätöintiperusteet koskevat vain osaa patentista. Tämä vaihtoehto jättäisi kuitenkin monia tulkin- taongelmia liittyen siihen, että patentin rajoittaminen patenttiviranomaisessa ja patentin rajoittaminen tuomioistuimessa rinnastetaan nykyisessä patenttilaissa keskenään. Ehdotukseen valittu malli on lisäksi yhdenmukainen Ruotsin patenttilakiin valitun mallin kanssa.

Patenttilakiin ehdotetaan lisäksi uutta säännöstä, jossa säädettäisiin patenttivalituksen perusteista. Säännöksen tavoitteena on tehostaa patenttivalitusasioiden käsittelyä siten, että markkinaoikeus voisi nykyistä paremmin keskittyä patenttiviranomaisen valituksen alaisen päätöksen laillisuuden tarkasteluun sen sijaan, että patenttivalituksen käsittelyssä olisi kyse enemminkin rekisteröintimenettelyn jatkamisesta edellä jaksossa 2.4. kuvatuin tavoin. Vaihtoehtona olisi säätää nimenomaisesti siitä, että patenttiviranomaisen päätöstä koskevan valituksen tuomioistuinkäsittelyssä ei saisi esittää muita patenttivaatimuksia kuin niitä, jotka patenttiviranomainen on tutkinut valituksenalaisen päätöksen valmistelun yhteydessä (ks. Ruotsin uuden patenttilain 17 luvun 4 §). Tämä vaihtoehto ei kuitenkaan jättäisi tuomioistuimelle lainkaan harkintavaltaa sen suhteen, voisiko se joissakin tapauksissa hyväksyä uusia patenttivaatimusasetelmiä patenttivalituksen käsittelyn yhteydessä, ja saattaisi johtaa siihen, että tuomioistuin joutuisi usein palauttamaan valitusasian käsittelyn patenttiviranomaiseen.

Mahdollisuus luopua oikeudesta tulla nimetyksi keksijäksi

Edellä jaksossa 4.1 käsitelty mahdollisuus luopua oikeudesta tulla nimetyksi keksijäksi olisi kansallista sääntelyä, eikä se perustu esimerkiksi kansainvälisiin velvoitteisiin. Siten sääntely tai keksijän eriasteinen salassa pysymisen tavoite olisi mahdollista toteuttaa vaihtoehtoisilla tavoilla. On myös mahdollista jättää kokonaan säätämättä keksijälle tällaista mahdollisuutta.

Lievempi toteutusvaihtoehto kuin keksijän tietojen täydellinen salassapito, olisi mahdollisuus pyytää, ettei keksijän nimeä tai yhteystietoja julkaistaisi PRH:n ylläpitämässä sähköisessä patenttitietopalvelussa, patenttijulkaisuissa eikä kuulutuksissa. Tällöin keksijän tiedot olisivat, kuten voimassa olevassa laissakin, salassa pidettäviä, kunnes patenttihakemus on tullut julkiseksi, mutta hakemuksen julkiseksi tulon jälkeen ne olisivat julkisia. Kuitenkin saadakseen keksijän nimen tai osoitteen tietoonsa kysyjän olisi pyydettävä tietoa PRH:lta.

Eurooppapatenttihakemuksen tekeminen patenttiviranomaiselle

Eurooppapatenttihakemus tehdään pääsääntöisesti Euroopan patenttivirastolle. Hakemus on EPC 75 artiklan 1b kohdan mukaisesti mahdollista tehdä myös sopimusvaltion kansalliselle patenttiviranomaiselle, jos se on sopimusvaltion lain mukaan mahdollista. Nykyisen patenttilain 70 f §:n 3 momentissa säädetään, että eurooppapatenttihakemus tehdään Euroopan patenttivirastolle, mutta se voidaan antaa myös Suomen patenttiviranomaiselle, joka toimittaa sen edelleen Euroopan patenttivirastolle. Samassa momentissa säädetään lisäksi, että maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä annetussa laissa (551/67) tarkoitettu keksinnöstä tehtävä eurooppapatenttia koskeva hakemus on annettava Suomen patenttiviranomaiselle. Vastaavat säännökset on sisällytetty ehdotetun uuden lain 10 luvun 1 §:ään. Nykyään EP-hakemukset tehdään lähes yksinomaan sähköisesti, joten hakemuksen tekeminen PRH:n kautta ei tuo hakijalle mitään etua suoraan EPOlle tehtyyn hakemukseen verrattuna. Saapumispäivän kirjauksen lisäksi PRH ainoastaan välittää hakemuksen EPOlle. Ainut ero koskee maanpuolustuskeksintöjä, joita koskeva hakemus tulee tehdä PRH:lle ja joille suoritetaan tarvittavat tarkastustoimenpiteet. Kymmenen vuotta sitten EP-hakemuksia tehtiin PRH:lle n. 50 vuodessa, viime vuosina enää alle 10 kpl vuodessa. Maanpuolustuskeksintöjä koskeva lainsäädäntö on parhaillaan uudistuksen alla, ja tällä hetkellä ei ole tiedossa, miten maanpuolustuskeksintöjä koskevien hakemuksen tekemisestä tullaan säätämään. Jos maanpuolustuskeksintöä koskevaa hakemusta ei jatkossa olisi mahdollista tehdä EP-hakemuksena, tulee uudelleenarvioitavaksi, tarvitaanko enää mahdollisuutta tehdä EP-hakemus PRH:lle.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Patenttijärjestelmä

Ruotsi

Ruotsin nykyinen patenttilaki (Patentlag (2024:945)) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025. Tätä ennen useita Ruotsin aikaisemman patenttilain (patentlag (1967:837)) säännöksiä oli muutettu tai lisätty lakiin EU-oikeuden täytäntöönpanosta ja Ruotsin kansainvälisiin sopimuksiin liittymisestä johtuen. Ruotsi kuuluu EU:n yhtenäisen patenttisuojan piiriin EU-jäsenvaltioiden väliseen tiiviimpään yhteistyöhön osallistuvana maana, ja se on ratifioinut yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen. Ruotsissa patenteista säädetään myös patenttiasetuksessa (patentförfordning (2024:1020)).

Ruotsin uudella patenttilailla toteutetut muutokset perustuvat tarpeeseen modernisoida patenttilainsäädäntöä sekä mukauttaa sitä edelleen Euroopan patenttisopimukseen (EPC) ja sopimukseen yhtenäisestä patenttitoimistuksesta (UPC-sopimus). Lakia on kielellisesti ja rakenteellisesti uudistettu, jotta se olisi helpommin ymmärrettävä ja sovellettava. Lisäksi säännöksiä on siirretty vanhasta patenttiasetuksesta uuteen lakiin.

Laissa on muun muassa yhdenmukaistettu yksinoikeuden sisältöä ja rajoituksia sekä sitä, min-kälaisia keksintöjä voidaan patentoida, vastaamaan UPC-sopimusta. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että patentin antama yksinoikeus ei käsitä biologisen materiaalin käyttöä muiden kasvilajikkeiden jalostamiseen tai löytämiseen ja että yksinoikeus ei kata neuvoston direktiivin 2009/24/EY 5 ja 6 artiklan mukaista tietokoneohjelmien käyttöä.

Lisäksi Ruotsin uudella patenttilailla on selkeytetty patenttihakemusten käsittelyä koskevia säännöksiä käsittelyn tehostamiseksi. Selkeyttämällä on myös tavoiteltu patentin hakijoiden ja haltijoiden parempaa ymmärtämystä patenttiosoituksesta. Esimerkiksi patenttihakemuksen eri osat on laissa selvemmin määritelty ja piirustuksista on tehty selityksestä itsenäinen hakemuksen osa. Hakemuksen jakamista koskevat säännökset on siirretty asetuksesta lakiin ja hakemuksen lohkaisusta on luovuttu.

Ruotsin patenttilakiuudistuksessa on tehty muutoksia liittyviin lakeihin, kuten lakiin puolustusalan keksinnöistä (lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar), kasvinjalostajanoikeuslakiin (växtförädlarrättslagen (1997:306)), julkisuus- ja salassapitolakiin (offentlighets- och sekretesslagen ((2009:400)) sekä lakiin patentti- ja markkinatuomioistuimista (lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar).

Ruotsin aiempaan patenttilakiin tehtiin ennen uuden patenttilain voimaantuloa tarpeelliset muutokset EU:n yhtenäisen patenttiosoitajan toteuttamiseksi vuonna 2014 (Lag (2014:434) om ändring i patentlagen (1967:837), Prop. 2013/14:89) ja yhtenäispatenttijärjestelmän käyttäjien oikeusvarmuuden lisäämiseksi vuonna 2016 (Lag (2016:726) om ändring i patentlagen (1967:837), Prop. 2015/16:124).

Ruotsissa *maanpuolustukselle merkityksellisiä keksintöjä* säätelee 17 päivänä joulukuuta 1971 annettu laki maanpuolustuskeksinnöistä (lag (1971:1078) om försvarsuppfinningar).

Norja

Norjan nykyinen patenttilaki (Lov om patenter (patentloven), LOV-1967-12-15-9) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1968. Norjassa patenttilakia muutettiin osittain vuonna 2019 sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja yhtenäistämiseksi suhteessa asiaankuuluvaan kansainväliseen normistoon, kuten Euroopan patenttisopimukseen. (Lov om endringer i patentloven mv. (forenklinger), LOV-2019-06-21-49), Prop 52 L 2018–2019) Tällöin tehdyt muutokset koskivat muun muassa asian käsittelyä määräajan päättymisen jälkeen, etuoikeuden palauttamista 12 kuukauden määräajan päättymisen jälkeen, patentin rajoittamista hallinnollisessa menettelyssä sekä pienempiä yksittäisiä kysymyksiä, kuten patenttivaatimuksille asetettujen vaatimusten muotoilua. EU:n ulkopuolisena valtiona Norja ei kuulu unionin yhtenäisen patenttiosoitajan piiriin eikä siten ole osapuolena yhdistetystä patenttitoimistuksesta tehdyssä sopimuksessa. Näin ollen Norjan patenttilainsäädäntöön ei ole tehty tähän liittyviä muutoksia.

Norjassa patenteista säädetään myös patenttilakia koskevassa asetuksessa (Forskrift til patentloven (patentforskriften), FOR-2007-12-14-1417).

Maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä säädetään Norjassa 1 päivänä tammikuuta 1956 voimaantulleessa laissa maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä (Lov om oppfinnelser av betydning for rikets forsvar (LOV-1953-06-26)).

Tanska

Tanskan nykyinen patenttilaki (Patentloven, LBK nr 90 af 29/01/2019) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1968. EU-jäsenvaltioiden väliseen tiiviimpään yhteistyöhön osallistuvana valtiona Tanska kuuluu EU:n yhtenäisen patenttisuojan piiriin. Tanska on myös ratifioinut yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen, minkä yhteydessä Tanskan patenttilakia muutettiin vähäisissä määrin (Lov om en fælles patentdomstol m.v., LOV nr 551 af 02/06/2014).

Tanskassa patenteista säädetään myös patenteista ja lisäsuojatodistuksista annetussa asetuksessa (Bekendtgørelse om patenter og supplerende beskyttelsescertifikater, BEK nr 2111 af 24/11/2021).

Saksa

Saksan patenttilakia (Patentgesetz, annettu 5 päivänä toukokuuta 1936) uudistettiin osittain syksyllä 2021 tarkoituksena yksinkertaistaa ja nykyaikaistaa maan patenttilainsäädäntöä ja muita teollisoikeuksien suojaksi säädettyjä lakeja. Tässä osittaisuudistuksessa muutettiin muun muassa patenttilain ja hyödyllisyysmallilain kieltomääräyssäännöksiä ja tuomioistuimen menettelysäännöksiä. Teollisoikeuksia koskevan lainsäädännön tarkistaminen katsottiin ajankohitaiseksi, sillä ennen kyseistä uudistusta teollisoikeuksia koskevaa lainsäädäntöä oltiin viimeksi uudistettu laajasti patenttilainsäädännön yksinkertaistamiseksi ja päivittämiseksi vuonna 2009 (Gesetz zur Vereinfachung und Modernisierung des Patentrechts, vom 31. Juli 2009).

Myös Saksa kuuluu EU:n yhtenäisen patenttisuojan piiriin tiiviimpään yhteistyöhön osallistuvana valtiona. Saksa talletti viimeisimpänä valtiona yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen liittymis-/ratifioimisasiakirjan.

6 Lausuntopalaute

[.....]

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Patenttilaki

1 luku Yleiset säännökset

1 §. *Patentti*. Pykälä sisältäisi lain keskeisimmän aineellisoikeudellisen säännöksen, joka määrittää mikä patentti on ja kenelle se voidaan myöntää. Patentin voi saada se, joka on tehnyt keksinnön (keksijä) tai se jolle keksijän oikeus on siirtynyt. Patentinhaltija saa yksinoikeuden keksinnön ammattimaiseen hyödyntämiseen. Keksijä on aina luonnollinen henkilö, mutta useat henkilöt voivat tehdä keksinnön yhdessä. Keksijä voi siirtää oikeutensa luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle. Oikeus voi siirtyä myös esimerkiksi sopimuksella, työsuhteen perusteella tai perintönä. Pykälä sisältää voimassa olevan lain 1 §:n 1 momentin keskeisimmät säännökset. Keksinnön patentoitavuuden edellytyksistä säädetäisiin 2 luvussa ja yksinoikeuden tarkemmasta sisällöstä 3 luvussa.

2 §. *Määritelmät*. Lain 2 § sisältäisi määritelmiä.

2 luku Patentoitavuuden edellytykset

1 §. Patentoitavat keksinnöt. Pykälässä säädettäisiin, että patentti voidaan myöntää mihin tekniikan alaan tahansa liittyvään keksintöön sekä lisäksi, mitä ei katsota patentoitavaksi keksintöksi.

Pykälän 1 momentti vastaa asiallisesti voimassa olevan patenttilain 1 §:n ensimmäisen virkkeen ensimmäistä lausetta. Lainkohdassa säädetään, että patentti voidaan myöntää mihin tahansa tekniikan alaan liittyvään keksintöön TRIPS-sopimuksen 27 artiklan 1 kohdan edellyttämällä tavalla. Momentissa on kuitenkin viittaus patentoitavuuden poikkeuksiin ja rajoituksiin TRIPS-sopimuksen 27 artiklan sallimissa puitteissa.

Pykälän 2 momentissa luetellaan sellaiset keksintöä lähellä olevat käsitteet, jotka eivät sellaisenaan ole patentoitavissa. Kohta vastaa asiallisesti voimassa olevan patenttilain 1 §:n 2 momenttia. Voimassa olevan lain termin ”keksintö” sijaan käytetään termiä ”patentoitava keksintö”, sillä patenttilaissa ei määritellä keksintöjä sinänsä vaan nimenomaisesti patentoitavia keksintöjä. Lisäksi tietokoneohjelmat erotetaan luettelossa omaksi kohdakseen. Momentissa käytetty käsite ”pelkästään” viittaa siihen vakiintuneeseen tulkintaan, että sellainen tekninen keksintö, jonka osana on jokin luettelossa esitetyistä piirteistä, voi olla patentoitavissa.

2 §. Kasvilajikkeet ja eläinrodut. Pykälä vastaa voimassa olevan patenttilain 1 §:n 4 momenttia ja se perustuu ns. biotekniikkadirektiivin (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/44/EY, annettu 6. päivänä heinäkuuta 1998, bioteknologian keksintöjen oikeudellisesta suojasta, EYVL L 213, s. 13–21, julkaistu 30.7.1998) 4 artiklan 1 kohdan a alakohtaan, 4 artiklan 2 kohtaan ja 2 artiklan 3 kohtaan sekä TRIPS-sopimuksen 27 artiklan 3 kohdan b alakohtaan.

3 §. Biologiset ja mikrobiologiset menetelmät. Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan patenttilain 1 §:n 5 momenttia, joka on nyt jaettu kahteen momenttiin. Pykälän 1 momentti rajoittaa kasvien tai eläinten jalostamiseksi käytettävien olennaisesti biologisten menetelmien patentointia perustuen biotekniikkadirektiivin 4 artiklan 1 kohdan b alakohtaan ja 2 artiklan 2 kohtaan. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin myös, ettei rajoitus koske mikrobiologisia tai muita teknisiä menetelmiä tai näillä menetelmillä aikaansaatuja tuotteita. Säännös perustuu biotekniikkadirektiivin 4 artiklan 3 kohtaan. Pykälän 1 momentin ensimmäiseen virkkeeseen ehdotetaan selventävää lisäystä, jonka mukaan patenttia ei myöskään myönnetä ”kasviin tai eläimeen, joka on saatu yksinomaan olennaisesti biologisella menetelmällä.” Lisäys perustuu Euroopan komission tiedonantoon (C/2016/6997), jonka mukaan biotekniikkadirektiivin 4 artiklan 1 kohdan b alakohtaan tulee tulkita siten, että se koskee myös kasvia tai eläintä, joka on saatu yksinomaan olennaisesti biologisella menetelmällä. Vastaava sääntely on toteutettu myös EPC:n soveltamismääräyksen 28 2 kohdassa.

Pykälän 2 momentti sisältää mikrobiologisen menetelmän määritelmän, joka perustuu biotekniikkadirektiivin 2 artiklan 1 kohdan b alakohtaan.

4 §. Biologinen materiaali. Säännös vastaa asiallisesti voimassa olevan patenttilain 1 §:n 6 momenttia ja se perustuu biotekniikkadirektiivin 3 artiklan 1 ja 2 kohtiin ja 2 artiklan 1 kohdan a alakohtaan. Voimassa olevan patenttilain säännöksen sanamuotoa kuitenkin tarkistetaan lähemmäs biotekniikkadirektiivin 3 artiklan 2 kohtaa korvaamalla ilmaisu ”vaikka sitä esiintyisi luonnossa” ilmaisulla ”myös silloin, kun sitä esiintyy luonnollisessa tilassa”. Alkuperäisen säännöksen perusteluista (HE 21/2000 vp, s. 16–17) käy ilmi, ettei lainkohdalla ollut tarkoitus poiketa direktiivissä tarkoitetusta.

5 §. Ihmisen keho ja sen geenisekvenssit. Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevan patenttilain 1 a §:n 1 momenttia ja 2 momentti voimassa olevan patenttilain 1 a §:n 2 momenttia. Säännökset perustuvat biotekniikkadirektiivin 5 artiklan 1 ja 2 kohtiin.

6 §. Kirurgiset, terapeuttiset ja diagnostiset menetelmät. Pykälään on koottu yhteen voimassa olevan patenttilain lääketieteellisiä keksintöjä koskevat säännökset samalla sanamuotoa tarkistaen. Pykälä vastaa voimassa olevan patenttilain 1 §:n 3 momenttia ja sillä rajoitetaan kirurgisiin, terapeuttisiin ja diagnostisiin menetelmiin kohdistuvien keksintöjen patentoitavuutta. Säännös perustuu TRIPS-sopimuksen 27 artiklan 3 kohdan a alakohdan mahdollistamaan patenttisuojan poikkeukseen. Voimassa olevaan patenttilakiin verrattuna ilmaisu ”keksinnöksi ei katsota” on korvattu ilmaisulla ”patenttia ei myönnetä”. Tällä ei ole tarkoitus muuttaa oikeustilaa vaan ilmaisulla tuodaan esiin, että näihinkin menetelmiin voi liittyä teknisiä keksintöjä, mutta niihin ei myönnetä patenttia.

7 §. Yleisen järjestyksen ja hyvien tapojen vastaiset keksinnöt. Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevan patenttilain 1 b §:n 1 ja 2 momenttia, jolla on pantu täytäntöön biotekniikkadirektiivin 6 artiklan 1 kohta ja TRIPS-sopimuksen 27 artiklan 2 kohta.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevan patenttilain 1 b §:n 3 momenttia, jolla on pantu täytäntöön biotekniikkadirektiivin 6 artiklan 2 kohta.

8 §. Patentin myöntämisen edellytykset. Pykälä sisältää keksinnön patentoitavuuden kolme keskeistä ehtoa: uutuuden, keksinnöllisyyden ja teollisen käyttökelpoisuuden, jotka voimassa olevassa patenttilaissa on ilmaistu 1 §:ssä ja 2 §:ssä. Säännös kokoaa tärkeimmät patentoinnin edellytykset yhteen lainkohtaan.

Säännöksessä yhdenmukaistetaan terminologiaa kansainvälisen käytännön suhteen korvaamalla voimassa olevan lain ilmaisu ”...olennaisesti eroaa siitä” patenttioikeudellisessä terminologiassa vakiintuneella ja TRIPS-sopimuksessakin käytetyllä ilmaisulla ”keksinnöllinen”. Tulkinnallista muutosta ei tavoitella ja ehtojen tarkempi sisältö määritellään seuraavissa pykälissä.

9 §. Uutuus. Pykälän 1 momentissa määriteltäisiin uutuus. Keksintö on uusi, jos se ei kuulu tunnettuun tekniikkaan. Säännös vastaa asiallisesti voimassa olevan patenttilain 2 §:n 1 momentin vaatimusta, että keksinnön on oltava uusi siihen verrattuna, mikä on tullut tunnetuksi ennen patenttihakemuksen tekemispäivää. Ilmauksen ”tullut tunnetuksi” sijaan käytetään ilmausta ”kuulu tunnettuun tekniikkaan”. Uutuuden määritelmä vastaa olennaisesti Euroopan patenttisuopimuksen 54 artiklan 1 luvun mukaista määritelmää.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin niin sanotusta ensimmäisestä lääketieteellisestä käytöstä ja se vastaa nykylain 2 §:n 4 momenttia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin niin sanotusta toisesta lääketieteellisestä käytöstä ja se vastaa nykylain 2 §:n 5 momenttia.

10 §. Keksinnöllisyys. Pykälässä määriteltäisiin patentoitavalta keksinnöltä vaadittava keksinnöllisyys. Säännös vastaa asiallisesti voimassa olevan patenttilain 2 §:n 1 momentin vaatimusta olennaisesta erosta tunnettuun. Sanamuodoksi on valittu ”tunnettu tekniikka” pelkän ”tunnetun” sijaan. Tällä korostetaan nykykäytännön mukaisesti sitä, että keksinnöllisyyden arviointi perustuu patenttihakemuksessa esitetyn keksinnön teknisiin piirteisiin, ei patenttihakemuksessa mahdollisesti esitettyihin keksinnön muihin, ei teknisiin ominaisuuksiin kuten taloudelliseen edullisuuteen.

Säännöksessä käytetään Euroopan patenttisopimuksen 56 artiklan mukaista määritelmää siitä, että keksintö ei saa olla alan ammattilaiselle ilmeinen. Sääöstekniikka mahdollistaa joustavuuden ajan kulumisen ja tekniikan kehittymisen myötä ja sopeutumisen esimerkiksi Euroopan patenttiviraston käytäntöihin. Euroopan patenttisopimuksen viralliseen käännökseen verrattuna alan ammattimiehen käsite korvataan sukupuolineutraalilla termillä alan ammattilainen.

Keksinnöllisyyttä arvioitaessa ei kuitenkaan huomioida 9 § 3 momentin mukaisen patentti- tai hyödyllisyysmallihakemuksen sisältöä. Säännös vastaa asiallisesti voimassa olevan patenttilain 2 §:n 2 momentin neljättä virkettä.

11 §. Patentin myöntämiseen vaikuttamattomat julkaisut. Pykälässä säädettäisiin niin sanotusta ”armonajasta” eli siitä, että tietyissä tapauksissa ennen hakemuksen tekemistä julkiseksi tullut tieto keksinnöstä ei estä keksinnön patentointia puuttuvan uutuuden takia, jos hakija tekee patenttihakemuksen säädetyn ajan kuluessa keksinnön julkiseksitulosta. Pykälä vastaisi voimassa olevan patenttilain 2 §:n 6 momenttia.

12 §. Teollinen käyttökelpoisuus. Pykälässä määriteltäisiin patentin myöntämisedellytyksenä oleva teollinen käyttökelpoisuus. Käsitettä ei ole määritelty voimassa olevassa laissa. Säännökseen esitetty ilmaisu ”teollisesti käyttökelpoinen” vastaa asiallisesti voimassa olevan patenttilain 1 §:n 1 momentin ilmaisua ”jota voidaan käyttää teollisesti” ja TRIPS-sopimuksen 27 artiklan 1 kohdan ilmaisuja ”voidaan käyttää teollisesti hyväksi” ja ”hyödyllinen”. Säännöksen määritelmässä käytetyt ilmaisut ”teollinen käyttö” ja ”käyttökelpoinen” sekä itse määritelmäteksti vastaa sanamuodoltaan EPC:n 57 artiklan virallista käännöstä paitsi siltä osin, ettei maataloutta ole nimenomaisesti mainittu sääöstekstissä. Oikeustilaa ei säännöksellä muuteta ja maatalous sisältyy soveltuvan teollisuuden alaan.

3 luku Yksinoikeus

1 §. Välittömän hyödyntämisen yksinoikeus. Pykälässä säädettäisiin patentin antaman yksinoikeuden välittömän hyödyntämisen sisällöstä. Pykälä vastaa asiallisesti voimassa olevan patenttilain 3 §:n 1 momenttia, jolla toimeenpantiin TRIPS-sopimuksen 28 artiklan 1 kohta. Kieliasun nykyaikaistamiseksi voimassa olevan lain ilmaisut ”saattamalla vaihdantaan” korvataan ilmaisulla ”saattamalla markkinoille” (1 ja 3 kohdat) ja ”tässä maassa” korvataan ilmaisulla ”Suomessa” (2 kohta).

Yksinoikeuden sisältöä ja rajoituksia sääntelevää 3 §:ää muutettiin viimeksi yhdistetystä patenttitoimioistuimesta tehdystä sopimuksesta johtuvien muutosten yhteydessä lailla 23/2016. Tällöin pykälää muutettiin vastaamaan paremmin kyseisen sopimuksen aineellista patenttioikeutta koskevaa 25–27 artiklaa, ja siihen tehtiin muutamia lainsäädäntötekniisiä muutoksia. Samalla käsiteltiin yhdistetystä patenttitoimioistuimesta tehdyn sopimuksen 25 ja 26 artiklan mukaisen yksinoikeuden sisällön vastaavuutta Suomen patenttilain 3 §:ään. Yhdistetystä patenttitoimioistuimesta tehdyn sopimuksen 25 ja 26 artiklan, ottaen huomioon 27 artiklan rajoitukset, katsottiin tuolloin antavan samanlaisen yksinoikeuden patentin hyödyntämiseen kuin silloin voimassa olevan patenttilain 3 §:n (HE 45/2015 vp, s. 97).

Koska voimassa oleva patenttilain 3 § vastaa edelleen sisällöltään ja sanamuodoltaan tällöin voimassa ollutta 3 §:ää siltä osin kuin siinä säädetään yksinoikeuden sisällöstä, sääntelyä yksinoikeuden sisällöstä ei ole tarpeen muuttaa nykyisestä.

2 §. Välillisen hyödyntämisen yksinoikeus. Pykälässä säädettäisiin patentin antaman yksinoikeuden välillisen hyödyntämisen sisällöstä ja se vastaa asiallisesti voimassa olevan patenttilain 3 §:n 2 momenttia. Säännös on jaettu kolmeen momenttiin.

3 §. Poikkeukset yksinoikeuteen. Pykälään on koottu yhteen yleiset poikkeukset patentin antamaan yksinoikeuteen. Poikkeusluettelon 1–6 kohdat vastaavat voimassa olevan patenttilain 3 §:n 3 momentin 1–5 ja 7 kohtia (paitsi 2 kohdassa sana ”vaihdantaan” on korvattu sanalla ”markkinoille”). Voimassa olevan luettelon biologista materiaalia koskeva 6 kohta on siirretty 5 §:ään.

Luettelon 7 ja 8 kohdat vastaavat voimassa olevan patenttilain 5 §:n 1 ja 2 momenttia, joita on perusteltu yhteensovittamisella UPC-sopimuksen säädösten kanssa (HE 45/2015 vp, s. 95). Kohdassa 8 säädettyä poikkeusta olisi tulkittava siten, ettei mikä tahansa patentin suojaaman ilma-aluksen varaosaan tai tarvikkeeseen liittyvän tuotteen maahantuonti ja käyttö ole poikkeuksen piirissä, vaan toimet ovat sallittuja ainoastaan siltä osin kuin ne suoritetaan ulkomaisen ilma-aluksen Suomessa tapahtuvaa korjaamista varten.

4 §. Biologista materiaalia suojaavan patentin laajuus. Pykälän 1–3 momentit vastaavat voimassa olevan patenttilain 3 a §:n 1–3 momenttia, joilla on pantu täytäntöön biotekniikkadirektiivin 8 artiklan 1 ja 2 kohdat sekä 9 artikla. Pykälän 4 momentissa on informatiivinen viittaus pykälässä edellä säädettyjen oikeuksien rajoituksiin, jotka on koottu omaan pykäläänsä.

5 §. Biologisen materiaalin käyttöä koskevat poikkeukset yksinoikeuteen. Pykälään on koottu yhteen biologista materiaalia koskevat poikkeukset patentin antamaan yksinoikeuteen. Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevan patenttilain 3 §:n 3 momentin 6 kohtaa, joka vastaa UPC-sopimuksen 27 artiklan c kohtaa.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevan patenttilain 3 a §:n 4 momenttia, jolla on toimeenpantu biotekniikkadirektiivin 10 artikla.

Pykälän 3–5 momentit vastaavat voimassa olevan patenttilain 3 b §:n 1–3 momentteja, joilla on toimeenpantu biotekniikkadirektiivin 11 artiklan 1–3 kohdat.

6 §. Ennakkokäyttöoikeus. Pykälä vastaa asiallisesti voimassa olevan patenttilain 4 §:ää.

7 §. Patenttisuojan laajuus. Pykälässä säädettäisiin patenttivaatimusten merkityksestä patenttisuojaan. Pykälän mukaisesti patenttivaatimukset määräävät patenttisuojan laajuuden ja vaatimuksia tulkittaessa voidaan käyttää apuna keksinnäön selitystä ja piirustuksia. Pykälä vastaa asiallisesti voimassa olevan patenttilain 39 §:ää. Nykyisen lain ilmaisun ”käsittämiseksi” sijaan käytetään nykykieleen paremmin sopivaa ilmaisua ”tulkitsemiseksi”. Muutoksella ei tavoitella muutosta oikeustilaan. Patenttivaatimuksia ei tule käsittää ainoastaan kirjaimellisesti siten, että selitystä ja piirustuksia käytetään ainoastaan patenttivaatimuksissa ilmenevien epäselvyyksien ratkaisemiseksi. Patenttivaatimuksia ei myöskään tule käsittää vain suuntaa antavina, vaan patenttivaatimukset tulee käsittää niin, että ne samanaikaisesti tarjoavat patentinhaltijalle kohtuullisen suoja-alan ja kolmannelle riittävän oikeusvarmuuden. Vastaavanlainen säännös on myös EPC:n 69 artiklassa sekä sen tulkintaohjeissa (The Protocol on the Interpretation of Article 69 EPC).

Patenttisuojan laajuudesta määrätään myös Euroopan patenttisopimuksen 69 artiklassa. Euroopan patenttisopimuksen erottamaton osa on sen 164(1) artiklan mukaan Euroopan patenttisopimuksen 69 artiklan soveltamista koskeva pöytäkirja, johon lisättiin vuonna 2001 niin sanottua ekvivalenssia koskeva uusi 2 artikla. Kauppa- ja teollisuusministeriö teetti tähän liittyen ekvivalenssitulkintaa koskevan selvityksen, jonka mukaan Suomen patenttilain 39 § vastaa hyvin EPC 69 artiklaa, eikä ekvivalenssi -käsitteen lisääminen Euroopan patenttisopimuksen 69 artiklan soveltamista koskevaan pöytäkirjaan välttämättä vaadi tarkempia ohjeita Suomen patenttilakiin. Tässä yhteydessä patenttilain 39 §:ää ei katsottu tarpeelliseksi muuttaa vastaamaan täysin

Euroopan patenttisopimuksen 69 artiklaa. Samalla kuitenkin todettiin, että patenttilain 39 §:n soveltamisessa tulisi huomioida Euroopan patenttisopimuksen 69 artiklan soveltamista koskevan pöytäkirjan sisältö. (HE 92/2005 vp, s. 28–29) Euroopan patenttisopimuksen 69 artikla ja sen soveltamista koskeva pöytäkirja ja erityisesti sen 2 artikla otetaan vakiintuneesti huomioon suomalaisessa oikeuskäytännössä patenttilain 39 §:ää tulkitessa.

8 §. Patentin voimassaoloaika. Pykälässä säädettäisiin patentin voimassaoloajasta. Pykälän 1 momentti vastaa asiallisesti voimassa olevan patenttilain 40 §:än 1 momenttia. Sanamuodon muutoksella verrattuna voimassa olevaan säädökseen on täsmennetty sitä, että pisin mahdollinen voimassaoloaika patentille määräaikalain mukaan laskettuna on 20 vuotta patenttihakemuksen tekemispäivästä. Tämä merkitsee, että esimerkiksi 30.5.2025 tehdyn patenttihakemuksen viimeinen mahdollinen voimassaolopäivä on 30.5.2045.

Pykälän 2 momentissa säädetään patentin voimassapitämisen edellytykseksi vuosimaksujen maksamista ja säädös vastaa osin voimassa olevan patenttilain 40 §:än 2 momenttia. Lakiehdotuksessa tarkemmat säännökset vuosimaksuista esitetään kuitenkin omassa luvussaan.

Pykälän 3 momentissa on informatiivinen viittaus mahdollisuuteen pidentää lääkkeitä ja kasvin suojeleaineita suojaavien patenttien oikeusvaikutusta patentin suoja-ajan jälkeenkin lisäsuojatodistuksella niin kuin näistä tarkemmin omassa luvussaan säädetään.

9 §. Patenttisuojan muuttaminen. Pykälässä säädettäisiin patenttivaatimusten muuttamisesta patentin myöntämisen jälkeen. Jos patenttivaatimuksia muutetaan myöntämisen jälkeen, esimerkiksi väitemenettelyssä, rajoittamismenettelyssä tai tuomioistuimen mitätöintimenettelyssä, muutokset eivät saa johtaa siihen, että patentin suojapiiri laajenee aiemmin voimassa olevaan patenttiin verrattuna.

Voimassa olevan lain 19 §:n 2 momentin mukaan patenttisuojaa ei saa laajentaa sen jälkeen, kun patenttiviranomainen on antanut 19 §:n 1 momentin mukaisen ilmoituksen hakemuksen hyväksyttävyydestä. Säännös on jäänne ennen 1.4.1997 voimaan tulleen patenttilain mukaisesta menettelystä, jossa patentti pantiin julkisesti nähtäväksi ennen patentin myöntämistä. Kun julkiseksi nähtäväksi pantiin patentin myöntöpäivän patenttijulkaisulla ja sen jälkeisellä väitemenettelyllä, ei suojan laajentamiskiellon asettamiselle ennen patentin myöntämistä enää ole tarvetta. Patenttisuojan laajenemiskiello säädetään siis alkamaan patentin myöntämishetkestä. Säännös vastaa tältä osin EPC 123 artiklan 3 kohta.

4 luku Patenttihakemus ja hakemuksen käsittely

1 §. Patenttihakemuksen tekeminen. Pykälässä säädettäisiin, että suomalainen patenttihakemus tehdään kirjallisesti patenttiviranomaiselle ja että patenttiviranomaisella tarkoitetaan tässä laissa Patentti- ja rekisterihallitusta, jollei toisin säädetä. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 7 §:ää. Pykälää on tarkennettu siltä osin, että se koskee suomalaisen hakemuksen tekemistä. Kansainvälisen hakemuksen tekemisestä säädetään 9 luvun 1 §:ssä ja eurooppapatenttihakemuksen tekemisestä 10 luvun 1 §:ssä.

2 §. Patenttihakemuksen sisältö. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, mitä patenttihakemuksen tulee sisältää. Säännös vastaa pääosin voimassa olevan lain 8 §:n 2 momentin 1. virkettä ja 2 momentin 1. virkettä. Hakemuksessa tulee olla yksi tai useampi patenttivaatimus. Patenttivaatimus määritellään tarkemmin 6 §:ssä. Ehdotuksen mukaisesti uudessa laissa piirustus ei enää ole osa selitystä vaan se muodostaa oman osan hakemuksessa. Piirustus ei ole hakemuksessa välttämätön. Tiivistelmästä säädetään tarkemmin 7 §:ssä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että hakemuksessa on ilmoitettava tiedot keksijästä ja hakijasta. Jos hakija ei ole keksijä, tai hakija ei ole tehnyt keksintöä yksin, on hakijan selvítettävä oikeutensa keksintöön. Säännökset vastaavat olennaisesti voimassa olevan lain 8 §:n 4 momenttia. Erona on, että ehdotuksessa keksijän nimen sijaan edellytetään tietoja keksijästä ja hakijasta. Tiedoilla tarkoitetaan tässä yhteydessä nimen tai toiminimen lisäksi sellaisia tietoja, joiden perusteella on mahdollista selvittää, kuka keksijä tai hakija on. Tarvittavista tiedoista ehdotetaan säädettävän tarkemmin asetuksella.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että hakemuksesta on suoritettava vahvistettu hakemuskas ja että hakemuksesta on myös suoritettava vahvistettu vuosimaksu siten kuin 16 luvussa säädetään. Säännökset vastaavat olennaisesti voimassa olevan lain 8 §:n 5 momenttia.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että keksijä voisi patenttiviranomaiselle kirjallisesti ilmoittamalla luopua oikeudesta tulla nimetyksi keksijäksi. Tällöin 2 momentissa tarkoitettujen keksijän tiedot pysyisivät salassa pidettävänä patenttihakemuksen muuten tullessa julkiseksi. Kyseessä on uusi säännös, joka vastaa EPC:n sovellutussääntöä 20. Perusteena ehdotukselle on, että keksijällä saattaa olla esimerkiksi keksinnön luonteesta johtuva perusteltu syy ilmoittaa, ettei halua tulla nimetyksi julkisesti keksijäksi.

3 §. Hakemuksen kieli. Pykälässä säädettäisiin, että patenttihakemus tulee laatia suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi. Säännös vastaa asiallisesti voimassa olevan patenttilain 8 §:n 5 momentin ensimmäistä virkettä.

Pykälässä säädettäisiin myös, että jos patenttivaatimukset on laadittu englanniksi, tulee hakijan toimittaa vaatimusten käännös suomeksi tai ruotsiksi ennen patentin myöntämistä. Esitetty säännös poikkeaa voimassa olevan patenttilain 8 §:n 5 momentin säännöksestä, jonka mukaan hakijan tulee toimittaa englanninkielisten vaatimusten ja tiivistelmän käännös toiselle kansalliskielelle ennen kuin hakemus tulee julkiseksi. Esityksen mukaan käännöstä ei tarvitse toimittaa hakemuksen julkiseksitulovaiheessa, mutta käännös on edellytyksenä ns. väliaikaiselle suojalle. Väliaikaisesta suojasta säädetään 15 luvun 7 §:ssä.

Pykälässä säädettäisiin myös, että patenttiviranomaisen on tarvittaessa huolehdittava patenttivaatimusten kääntämisestä toiselle kotimaiselle kielelle.

Voimassa olevan patenttilain 8 §:n 5 momentissa säädetään patenttiviranomaisen velvollisuudesta huolehtia kansalliskielisen hakemuksen vaatimusten kääntämisestä toiselle kansalliskielelle ennen hakemuksen julkiseksituloa. Esityksen mukaan kansalliskielisen hakemuksen käännösvaatimuksista luovutetaan kokonaan.

4 §. Velvollisuus käyttää asiamiestä. Pykälässä säädettäisiin, että patentinhakija voi oikeuttaa Euroopan talousalueella (ETA) asuvan asiamiehen edustamaan häntä patenttia koskevissa asioissa. Lisäksi säädetään, että tällainen asiamies on nimettävä, jos hakijan kotipaikka on ETAn ulkopuolella. Säännös poikkeaa voimassa olevasta lain 12 §:n 1 momentista, jonka mukaan asiamiehen käyttöpakko koskee hakijaa, jonka kotipaikka on Suomen ulkopuolella. Uusi asiamiehen käyttöpakkoa koskeva säännös vastaa tavaramerkkilain 28 §:n 2 momentin asiamiestä koskevaa säännöstä.

5 §. Hakemuksen selvyys ja riittävyys. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että hakemuksen tulee olla niin selvä ja riittävä, että alan ammattilainen voi sen perusteella käyttää keksintöä. Voimassa olevan lain 8 §:n 2 momentissa säädetään, että selityksen tulee olla niin selvä, että ammattimies voi sen perusteella käyttää keksintöä.

Voimassa olevassa laissa termi ”selitys” viittaa hakemuksessa olevaan keksinnön selitykseen piirustuksineen. Esitetyssä laissa selitys ja piirustukset ovat 2 §:n mukaisesti hakemuksen erillisiä osia. Lisäksi patenttivaatimukset määrittävät keksinnön, joten keksintöä toteutettaessa alan ammattilainen hyödyntää sekä hakemuksen selitysosaa, piirustuksia että vaatimuksia. Termi ”selityksen” on korvattu termillä ”hakemuksen”. Termi ”ammattimies” on korvattu sukupuolineutraalilla termillä ”alan ammattilainen”.

Vallitsevassa oikeuskäytännössä termin ”selvä” katsotaan käsittävän, että keksintö on kuvattu hakemuksessa paitsi selvästi, myös riittävästi, jotta alan ammattilainen kykenee hakemuksessa esitetyn ja hakemuksen tekemispäivänä vallitsevan yleisen tietämyksen perusteella käyttämään hyväkseen keksintöä. EPC:n 83 artiklan ja PCT:n 5 artiklan vastaavissa säännöksissä kyseisestä käsitteestä käytetään termejä ”clear and complete”. Selkeyden vuoksi termi ”selvä” on korvattu termeillä ”selvä ja riittävä”.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin lisäehdoista, milloin biologiseen materiaaliin liittyvät keksinnöt katsotaan selvästi ja riittävästi esitetyksi. Säännös vastaa voimassa olevan lain 8 §:n 2 momentin viimeistä virkettä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että jos keksintöön liittyy geenin sekvenssiin tai osasekvenssiin, on sen teollinen käyttö esitettävä havainnollisesti joko selityksessä tai muuten patenttihakemuksessa. Säännöksellä ei ole vastinetta voimassa olevassa laissa. Säännös perustuu biodirektiivin 5 artiklan 3 kohtaan.

Edellä esitetyillä muutoksilla ja lisäyksillä ei tavoitella muutosta oikeuskäytäntöön.

6 §. Patenttivaatimus. Pykälässä säädettäisiin, että patenttivaatimukset määrittävät sen keksinnön, jolle patenttisuojaa haetaan ja lisäksi, että patenttivaatimusten tulee olla selkeitä ja tiiviitä, ja niille on oltava tuki selityksessä. Voimassa olevan lain 8 §:n 2 momentissa säädetään, että hakemuksen tulee sisältää täsmällisesti ilmaistuna se, mitä patentilla halutaan suojata (patenttivaatimus).

Pykälän muotoilussa on otettu mallia EPC:n 84 artiklasta ja PCT:n 6 artiklasta. Molemmissa artikloissa on Suomen lain termin ”täsmällinen” tilalla käytetty termejä ”clear and concise”. Termi ”täsmällinen” tarkoittaa sitä, että patenttivaatimusten tulee olla niin selkeitä ja tiiviitä, että on mahdollista arvioida mitä keksintöä ne suojaavat. Termi ”tiivis” (”concise”) viittaa erityisesti siihen, että vaatimusten tulkinta ei saa olla kohtuuttoman työlästä sen johdosta, että vaatimuksia on lukuisia, samassa vaatimuksessa esitetään lukuisia vaihtoehtoja tai vaatimuksissa esiintyy tarpeetonta toistoa.

7 §. Tiivistelmä. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 8 §:n 3 momenttia ja siinä säädetään tiivistelmän sisällöstä ja merkityksestä.

8 §. Biologisen materiaalin talletus. Pykälän 1 ja 2 momentit vastaavat voimassa olevan lain 8 a §:ää. Termi ”ammattimies” on vaihdettu sukupuolineutraaliin muotoon ”alan ammattilainen”. Uusi 3 momentti sisältää asetuksenantovaltuuden.

9 §. Hakemuksen tekemispäivä. Pykälässä säädettäisiin patenttiviranomaisen vastaanottaman kansallisen patenttihakemuksen tekemispäivän määräytymisestä. Pykälän 1 momentti vastaa olennaisilta osiltaan voimassa olevan lain 8 b §:n 1 momenttia, jossa säädetään ehdoista, jonka perusteella hakemukselle annetaan tekemispäivä. Muutoksena nykyisin muotoiluun on, että ehdotuksessa säädetään, että patenttiviranomainen antaa tekemispäivän vastaanottamalleen kan-

salliselle patenttihakemukselle tekemispäiväksi sen päivän, jolloin mainitut ehdot täyttyvät. Tekemispäivän ehdoissa mainitut selitys ja piirustus on tarkennettu koskemaan keksinnön selitystä ja keksinnön piirustusta. Lisäyksellä halutaan selventää sitä, selityksellä tarkoitetaan 2 §:n 1 momentissa mainittua keksinnön selitystä ja piirustuksella keksintöä koskevaa piirustusta.

Pykälän 2 momentti on uusi, eikä sillä ole selvää vastinetta voimassa olevassa laissa. Pykälän 2 momentissa annettaisiin lisämääräyksiä 1 momentin 3 c kohdan tilanteeseen, jossa hakija tekee hakemuksen viittaamalla aiempaan hakemukseen. Jos viitattu hakemus on annettu Suomen ulkopuolella olevalle patenttiviranomaiselle, tulee hakijan antaa hakemuksen oikeaksi todistettu jäljennös 4 kuukauden kuluessa nyt tehdyn hakemuksen tekemispäivästä. Vaatimus jäljennöksen toimittamisesta mainitussa määräajassa perustuu Patenttilakisopimuksen 2 soveltamissäännön 5 b ii kohtaan. Jos hakija toimittaa jäljennöksen edellä mainitun mukaisesti, jäljennöksen katsotaan saapuneen patenttiviranomaiselle hakemuksen tekemispäivänä. Kyseinen säännös vastaa nykyisen asetuksen 21 §:n 3 momenttia. Jos jäljennös toimitetaan määräajan jälkeen, sen ei katsota saapuneen hakemuksen tekemispäivänä. Tällöin jäljennös katsotaan lisäykeksi hakemukseen ja patenttia haetaan 13 §:n vastaisesti johonkin, mikä ei ole käynyt selville hakemuksesta sen tekemispäivänä.

Pykälän 3 ja 4 momentti vastaavat täysin voimassa olevan lain 8 b §:n 2 ja 3 momenttia, joissa säädetään hakemuksessa sen tekemispäivän antamiseksi liittyvien puutteiden korjaamisesta.

10 §. Hakemuksen puuttuvat osat ja tekemispäivän muuttaminen. Pykälässä säädettäisiin patenttiviranomaisen kehotuksesta hakijalle toimittaa hakemuksesta puuttuvia osia sekä puuttuvien osien toimittamisesta. Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 8 c pykälää, mutta siihen on tehty joitakin selvennyksiä, jotta se vastaa tarkemmin Patenttilakisopimuksen 5 artiklan 5 ja 6 kappaletta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin patenttiviranomaisen velvollisuudesta kehottaa hakijaa täydentämään hakemustaan, jos patenttiviranomainen tekemispäivää annettaessa havaitsee, että hakemuksen selityksestä tai piirustuksista puuttuu osa tai osia, joihin selityksessä tai patenttivaatimuksissa viitataan. Hakijalle annetaan täydentämiselle kahden kuukauden määräaika. Nykylain 8 c §:n 1. virkkeen sanamuotoon verrattuna tekstiin on lisätty viittaus ”tekemispäivä antaessa”, mikä vastaa Patenttilakisopimuksen 5 artiklan 5 luvun sanamuotoa. Muutos tuo selväksi periaatteen, että hakemuskäsittelyn myöhemmässä vaiheessa havaituista puuttuvista osista ei anneta vastaavaa kehoitetta. Hakemuksen täydentämismahdollisuus on tämän pykälän nojalla tarkoitettu käytettäväksi vain lähellä hakemuksen tekemistä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin hakijan määräajasta toimittaa hakemuksen selityksestä tai piirustuksista puuttuvia osia sekä tekemispäivän siirtämisestä. Nykylain 8 c §:n 2. virkkeen muotoilu on tarkennettu siten, että hakija voi toimittaa puuttuvia osia kahden kuukauden kuluessa hakemuksen tekemispäivästä tai 1 momentin mukaisesta kehotuksesta. Mahdollisuus puuttuvien osien toimittamiseen perustuu Patenttilakisopimuksen 5 artiklan 6 luvun a-kohtaan eikä siis edellytä patenttiviranomaisen kehotusta. Tästä on säädetty myös nykyisten patenttimääräysten 65 §:ssä. Määräaika puuttuvien osien toimittamiselle on 2 kuukautta joko tekemispäivästä tai patenttiviranomaisen kehotuksesta. Patenttihakemuksen tekemispäiväksi tulee se päivä, jolloin kaikki puutteet on korjattu, jollei 3 ja 4 momentista muuta johdu.

Pykälän 3 momentti vastaa voimassa olevan lain 8 c §:n 2 momenttia ja siinä säädetään, että jos 2 momentin mukaiset jälkeinpäin toimitetut osat peruutetaan yhden kuukauden kuluessa siitä, kun ne on toimitettu, tulee tekemispäiväksi alkuperäinen tekemispäivä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin nykyisin 8 c §:n 3 momentin mukaisesti, että jos puuttuvat osat toimitetaan 2 momentin mukaisesti ja aikaisemmasta hakemuksesta pyydetään etuoikeutta ja siitä ilmenevät puuttuvat osat kokonaisuudessaan, tulee tekemispäiväksi alkuperäinen tekemispäivä, jos hakija sitä pyytää ja toimittaa jäljennöksen etuoikeuden perustana olevasta hakemuksesta 2 momentin mukaisessa määräajassa. Nykylakiin verrattuna 4 momenttiin on tehty lisäys, että tällöin jäljennöksen on katsottava saapuneen patenttiviranomaiselle hakemuksen tekemispäivänä. Jos jäljennös toimitetaan määräajan jälkeen, sen ei katsota saapuneen hakemuksen tekemispäivänä. Tällöin jäljennös katsotaan lisäykseksi hakemukseen ja patenttia haetaan 13 §:n vastaisesti johonkin, mikä ei ole käynyt selville hakemuksesta sen tekemispäivänä.

11 §. Hakemuksen yhtenäisyys. Pykälä vastaa täysin voimassa olevan lain 10 §:ää, jossa säädetään, että samassa hakemuksessa ei saa hakea patenttia kahteen tai useampaan toisistaan riippumattomaan keksintöön.

12 §. Jakaminen. Pykälässä säädettäisiin hakemuksen jakamisesta. Voimassa olevan patenttilain 11 §:ssä säädetään perusteista, joilla hakija voi tehdä jaetun tai lohkaistun hakemuksen. Jakamisesta ja lohkaisusta säädetään tarkemmin nykyasetuksen 22–24 §:ssä. Ehdotettavassa uudessa laissa lohkaisusta luovuttaisiin kokonaan. Lohkaisumenettelyä käytetään erittäin harvoin. Viimeisten kymmenen vuoden aikana on tehty viisi lohkaistua hakemusta, joista viimeisin vuonna 2020. Eurooppapatenttijärjestelmä (EPC) ei tunne lohkaisua, ja Ruotsi on luopunut siitä uudessa, vuonna 2025 voimaan tulleessa patenttilaissaan. Koska lohkaus on merkityksellinen vain harvoissa erityistilanteissa, joissa hakija on tietämättään toiminut lainvastaisesti, eikä menettelylle ole käytännön tarvetta, ehdotetaan lohkaisun poistamista patenttilaista.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että jos hakemuksessa on sen tekemispäivänä esitetty useita keksintöjä, hakija voi jakaa hakemuksen useiksi hakemuksiksi. Alkuperäisestä hakemuksesta (*kantahakemus*) erotettua keksintöä tarkoittava uusi hakemus katsotaan jakamalla syntyneeksi vain, jos tämä ilmenee hakemuksesta sitä tehtäessä. Tällaisessa hakemuksessa on ilmoitettava kantahakemuksen numero. Uusi hakemus katsotaan tehdyksi samanaikaisesti kuin kantahakemus. Säännös vastaa pääosin voimassa olevan asetuksen 22 §:n ensimmäistä ja viimeistä virkettä sekä 24 §:n 2 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että jakaminen voi tapahtua ainoastaan ennen kuin hakemus on lopullisesti ratkaistu. Rajoitus perustuu voimassa olevan lain 11 §:ään. Voimassa olevien patenttimääräysten 42 §:n mukaan rajoitus tarkoittaa, että jos kantahakemus on hylätty, jakaminen voidaan suorittaa valitusajaksi riippumatta siitä, tehdäänkö asiassa valitus. Jos kantahakemus on jätetty sillensä, jakaminen voidaan suorittaa määräajaksi, jonka kuluessa hakemus voidaan ottaa uudelleen käsiteltäväksi, riippumatta siitä otetaanko hakemus uudelleen käsiteltäväksi. Sen sijaan rajoitus ei tarkoittaisi nykyasetuksen 22 §:n toisen virkkeen määräystä, että jakaminen tulisi tapahtua ennen nykyisin 19 §:n 1 momentin mukaista hakemuksen hyväksymisilmoitusta. Ehdotetussa uudessa laissa hakemuksen hyväksymisilmoituksen antamiseen ei enää liitettäisi jakamiskieltoa, vaan hakemus olisi mahdollista jakaa siihen asti, kunnes patentin myöntämisestä kuulutetaan.

13 §. Hakemuksen muuttaminen. Pykälässä säädettäisiin patenttihakemuksen muuttamisesta. Patenttihakemusta ei saa muuttaa siten, että patenttia haetaan johonkin, mikä ei ole käynyt selville hakemuksesta sen tekemispäivänä. Pykälä vastaa muutoin voimassa olevan lain 13 §:ää, mutta ilmaus ”kun hakemus on tehty” on vaihdettu muotoon ”hakemuksen tekemispäivänä”.

14 §. Diaari. Pykälässä säädettäisiin patenttiviranomaisen pitämään päiväkirjaan merkittävistä patenttihakemuksen tiedoista ja eräiden tietojen salassapidosta. Pykälän 1 momentissa säadet-

täisiin, että patenttiviranomainen pitää diaaria saapuneista patenttihakemuksista. Säännös vastaa muutoin voimassa olevan lain 7 §:n toista virkettä, mutta termin ”päiväkirja” tilalla käytetään termiä ”diaari”. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lisäksi, että diaariin merkitään kustakin hakemuksesta käsittelyn kannalta tarpeelliset henkilötiedot koskevat yksilöinti- ja yhteystiedot, haettua patenttia koskevat tiedot sekä hakemukseen kohdistuvat toimenpiteet. Diaarin yksityiskohtaisemmasta sisällöstä säädettäisiin asetuksella.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että hakemusasiakirjat sekä muut kuin hakijaa, asiamiestä, hakemustyyppiä, saapumispäivää, tekemispäivää, etuoikeutta ja hakemuksen tilatietoa koskevat merkinnät ovat salassa pidettäviä, kunnes merkintää koskeva patenttihakemus on tullut julkiseksi 5 luvun 1 §:n mukaisesti. Voimassa laissa salassa pidettävät tiedot on lueteltu 7 a §:n 2 momentissa. Esiityksen mukaan uudessa laissa hakemusasiakirjat ja hakemukseen liittyvät tiedot olisivat lähtökohtaisesti salassa pidettäviä ja 2 momentissa luetellaan vain ne tiedot, jotka eivät ole salassa pidettäviä. Perustuslakivaliokunta on katsonut hakemuksen tietojen salassapidolle olevan laissa säädetty välttämätön syy viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain perusteella. Edelleen rajoitusta on pidetty hyväksyttävänä edellyttäen, että laissa on asetettu salassapidolle patenttihakemuksen julkiseksi tulon sidottu aikaraja, jonka jälkeen asiakirjat tulevat julkisiksi. (PeVL 50/2010 vp, s. 4–5)

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että keksijä voi patenttiviranomaiselle kirjallisesti ilmoittamalla luopua oikeudesta tulla nimetyksi keksijäksi. Tällöin keksijää koskevat henkilötiedot pysyvät salassa pidettävänä patenttihakemuksen muuten tullessa julkiseksi. Kyseessä on uusi säännös.

15 §. *Ulkomaisten tutkimustulosten ilmoitusvelvollisuus.* Pykälässä säädettäisiin hakijan velvollisuudesta toimittaa patenttiviranomaisen pyynnöstä tälle samaa keksintöä koskevaa ulkomaista hakemusta koskevia tutkimustuloksia. Säännös vastaa voimassa olevan lain 74 §:n 3 momenttia sillä tarkennuksella, että selvitysvelvollisuus on vain patenttiviranomaisen pyynnöstä.

16 §. *Useita keksintöjä sisältävän hakemuksen tutkiminen.* Pykälässä säädettäisiin patenttiviranomaisen suorittamasta hakemuksen tutkimisesta tilanteessa, jossa hakemus sisältää toisistaan riippumattomia keksintöjä. Jos hakemus on 11 §:n vastaisesti epäyhtenäinen siten, että patenttivaatimukset sisältävät toisistaan riippumattomia keksintöjä, patenttiviranomainen tutkii vain vaatimuksissa ensin esitetyn keksinnön patentoitavuuden. Vastaavaa säännöstä ei ole voimassa olevassa laissa, mutta se vastaa nykyistä käytäntöä ja patenttimääräysten 36 §:n 1 momenttia.

17 §. *Kansainvälisen uutuustutkimuksen kaltainen tutkimus.* Pykälä vastaa täysin voimassa olevan lain 9 §:ää ja siinä säädetään hakijan mahdollisuutta pyytää kansainvälisen uutuustutkimusviranomaisen suorittamaa uutuustutkimusta (ns. International Type Search, ITS).

18 §. *Patenttihakemuksen puutteet ja niiden korjaaminen.* Pykälässä säädettäisiin patenttiviranomaisen toimenpiteistä, jos hakija ei ole noudattanut hakemusta koskevia säännöksiä tai on olemassa muita esteitä hakemuksen hyväksymiselle. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin hakemuksen jättämisestä sillensä tilanteessa, hakemuksen vireillöoloaikaista vuosimaksua ei suoriteta 16 luvun mukaisesti. Pykälä vastaa muutoin voimassa olevan lain 15 §:ää, mutta 2 ja 3 momentissa oleva ilmaus ”ryhtyy toimenpiteisiin puutteellisuuden korjaamiseksi” on muutettu muotoon ”korjaa puutteellisuuden”. Uudella muotoilulla ei tavoitella muutosta oikeuskäytäntöön, vaan sillä pyritään selkeyttämään tarvittavia toimenpiteitä. Hakijan pitää esimerkiksi määräajassa suorittaa puuttuva maksu, eikä pelkkä ryhtyminen maksamista valmisteleviin toimenpiteisiin riitä puutteen korjaamiseksi.

19 §. Patentihakemuksen hylkääminen. Pykälä vastaa täysin voimassa olevan lain 16 §:ää ja siinä säädetään hakemuksen hylkäämisen ehdoista.

20 §. Päätöksen tiedoksianto. Pykälä vastaa täysin voimassa olevan lain 12 §:n 2 momenttia ja siinä säädetään patenttiviranomaisen päätöksen kuuluttamisesta tilanteesta, jossa päätöstä ei ole saatu annettua tiedoksi hakijalle tämän ilmoittamaan osoitteeseen.

21 §. Kolmansien osapuolten huomautukset. Pykälässä säädetäisiin kolmannen osapuolen patenttiviranomaiselle antamasta huomautuksesta (ns. muistutus) koskien vireillä olevaa hakemusta. Jos patenttiviranomaiselle annetaan patenttihakemuksen käsittelyaikana keksinnön patentoitavuutta koskeva huomautus, on siitä ilmoitettava hakijalle. Jos huomautus koskee muuta kuin parempaa oikeutta keksintöön, tulee patenttiviranomaisen ilmoittaa huomautuksen antajalle väitteentekomahdollisuudesta, jos patentti myönnetään. Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan asetuksen 26 a §:ää. Vanhahtava termi ”kirjelmä” on vaihdettu termiin ”huomautus”, joka on käytössä vastaavassa merkityksessä myös voimassa olevassa tavaramerkkilaisissa.

22 §. Väite paremmasta oikeudesta keksintöön. Pykälässä säädetäisiin patenttiviranomaisen toimista tilanteesta, jossa joku esittää väitteen paremmasta oikeudesta keksintöön. Pykälän 1 momentti vastaa täysin voimassa olevan lain 17 §:n 1 momenttia. Jos patenttiviranomainen pitää kolmannen osapuolen oikeutta keksintöön epäselvänä, patenttiviranomainen voi kehottaa häntä nostamaan kanteen tuomioistuimessa määrätyn ajan kuluessa uhalla, että väite jätetään huomiioon ottamatta patenttihakemusta edelleen käsiteltäessä.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin, että milloin riita paremmasta oikeudesta keksintöön on vireillä tuomioistuimessa, hakemusta ei saa jättää sillensä, hylätä tai hyväksyä eikä peruuttaa ennen kuin juttu on lopullisesti ratkaistu. Säännös merkitsee muutosta nykyisin 17 §:n 2 momenttiin, jonka mukaan hakemuksen käsittely voidaan keskeyttää siihen asti, kunnes juttu on lopullisesti ratkaistu tuomioistuimessa. Pelkkä käsittelyn keskeyttäminen ei estäisi esimerkiksi hakemuksen peruuttamista tai sen sillensä jäämistä maksamattoman vuosimaksun johdosta. Hakemuksen vireilläolon päättyminen tulee estää siihen asti, kunnes hakemuksen laillinen hakija on selvinnyt.

23 §. Parempi oikeus keksintöön. Pykälässä säädetäisiin patenttiviranomaisen toimista tilanteesta, jossa joku näyttää toteen, että hänellä on parempi oikeus keksintöön ja vaatii hakemuksen siirtoa itselleen. Milloin siirtoa on vaadittu, hakemusta ei saa jättää sillensä, hylätä tai hyväksyä eikä peruuttaa ennen kuin vaatimus on lopullisesti tutkittu. Pykälä vasta muutoin voimassa olevan lain 18 §:ää, mutta siitä on poistettu määräys, että sen, joka saa patenttihakemuksen siirretyksi itselleen, on suoritettava uusi hakemusmaksu. Jos alkuperäinen hakija on suorittanut hakemusmaksun, ei uuden hakemusmaksun maksamiselle ole tarvetta eikä perustetta. Patentin tai hakemuksen siirtopyynnön arvioiminen ja siirtäminen on tavanomainen toimenpide patenttiprozessissa ja siitä peritään hinnaston mukainen maksu. Tämän hetken maksuasetuksen mukaan patentin siirrosta peritään maksu patenttirekisteriin tehtävästä merkinnästä, mutta hakemuksen siirto on maksuton.

24 §. Ilmoitus hakemuksen hyväksyttävyydestä. Pykälässä säädetäisiin patentin myöntämistä edeltävistä vaiheista, kun hakemus on patenttiviranomaisen mielestä hyväksyttävissä.

Pykälän 1 momentissa säädetäisiin viranomaisen toimenpiteistä. Jos hakemus on säännösten mukainen eikä katsota olevan estettä hakemuksen hyväksymiselle, patenttiviranomaisen on ilmoitettava hakijalle, että hakemus voidaan hyväksyä. Hakijalle on samalla esitettävä missä muodossa viranomainen aikoo patentin myöntää. Pykälän 1. virke vastaa täsmällisesti voimassa

olevan lain 19 §:n 1 momenttia. Pykälän 2. virkkeellä ei ole vastinetta nykyllaissa, mutta vastaavasta toimenpiteestä on säädetty asetuksen 29 a §:n 1. virkkeessä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin hakijan toimenpiteistä. Hakijan tulee kahden kuukauden kuluessa 1 momentin mukaisesta ilmoituksesta suorittaa vahvistettu julkaisumaksu ja, jos patenttivaatimukset ovat englanninkieliset, toimittaa vaatimusten käännös suomeksi tai ruotsiksi. Julkaisumaksua koskeva säännös vastaa nykylläin 19 §:n 3 momentin 1. virkettä. Velvollisuudesta käännösten toimittamiseen tässä vaiheessa ei ole säädetty nykyllaissa. Ehdotetun lain mukaisesti hakijalta edellytetään patenttivaatimusten kääntämistä, jos patenttihakemus on laadittu englanniksi. Käännös tulee antaa joko suomeksi tai ruotsiksi. Käännöksen vaikutuksesta patentin suojaan säädetään tämän lain 14 luvun 14 §:ssä. Hakija voi halutessaan antaa käännöksen jo aikaisemmin ja sen antamasta väliaikaisesta suojasta säädetään 15 luvun 17 §:ssä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin hakemuksen jättämisestä sillensä ja uudelleen käsittelyyn ottamisesta. Jos hakija ei määräajassa suorita 2 momentissa vaadittavia toimenpiteitä, hakemus on jätettävä sillensä. Hakemuste ei kuitenkaan jätetä sillensä, jos hakija ei hyväksy patentin myöntämistä esitettyssä muodossa ja antaa muutetut asiakirjat siinä muodossa, kun haluaa patentin myönnettävän. Sillensä jätetty hakemus otetaan uudelleen käsiteltäväksi, jos hakija neljän kuukauden kuluessa mainitun ajan päättymisestä suorittaa vaaditut toimenpiteet sekä vahvistetun maksun hakemuksen ottamisesta uudelleen käsiteltäväksi.

Voimassa olevan lain 19 §:n 1 momentin mukaan, jos hakemus on säännösten mukainen eikä katsota olevan estettä hakemuksen hyväksymiselle, patenttiviranomaisen on ilmoitettava hakijalle, että hakemus voidaan hyväksyä. Pykälän 3 momentin mukaan hakijan tulee maksaa painatusmaksu kahden kuukauden kuluessa ilmoituksesta. Pykälän 2 momentin mukaan hakemusta ei saa 1 momentin ilmoituksen jälkeen jakaa eikä muuttaa siten, että patenttisuoja laajenee. Kyseisen jakamiskiellon ja suojan laajentamiskiellon johdosta viranomaisen tulee ennen 19 §:n mukaisen ilmoituksen tekemistä lähettää hakijalle asiakirjat, jotka osoittavat, missä muodossa viranomaisen aikoo patentin myöntää. Tällaisesta ns. hyväksyvän välipäätöksen antamisesta säädetään voimassa olevan asetuksen 29 a §:ssä.

Jakamiskiellon ja suojan laajentamiskiellon liittyminen 19 §:n mukaiseen ilmoitukseen on jääne ajalta ennen 1997 lakimuutosta (243/1997), jolloin väiteaika oli ajallisesti ennen patentin myöntämistä. Väiteajan alettua ei hakemuste ei saanut jakaa eikä vaatimuksia saanut enää muuttaa siten, että niiden suoja-ala laajenee. Nykyisin väiteaika alkaa patentin myöntämisestä. Ei ole enää olemassa mitään tarvetta sille, että jakamiskielto ja suojan laajentamiskielto olisivat voimassa ennen patentin myöntämistä. EPC:n mukaisessa eurooppapatenttien hakemusprosessissa jakamiskielto ja suojan laajenemiskielto alkavat patentin myöntöhetkestä.

25 §. Patentin myöntäminen. Pykälän 1 ja 2 momentti vastaa täysin voimassa olevan lain 20 §:ää ja siinä säädettäisiin patentin myöntämisestä. Kun hakija on tehnyt sen, mitä häneltä 24 § 2 momentissa vaaditaan, tulee patenttiviranomaisen, jollei estettä edelleenkaan ole, hyväksyä hakemus. Hakemuksen hyväksymisestä on kuulutettava. Patentti on myönnetty sinä päivänä, kun hakemuksen hyväksymisestä on kuulutettu. Myönnetty patentti on merkittävä patenttiviranomaisen pitämään patenttirekisteriin.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin hakijan mahdollisuudesta pyytää myöntämisen lykkäämistä. Hakijan pyynnöstä patentin myöntämistä voidaan lykätä enintään siihen asti, kunnes hakemus tulee 5 luvun 1 §:n mukaan julkiseksi. Säännös vastaa olennaisesti nykyasetuksen 30 §:ää.

26 §. Patenttijulkaisu. Pykälässä säädettäisiin patenttiviranomaisen tekemästä myönnettyä patenttia koskevasta julkaisusta. Patenttiviranomaisen on pidettävä patentin myöntämispäivästä lukien yleisön saatavana patenttijulkaisua, joka sisältää keksinnön selityksen, patenttivaatimukset ja mahdolliset piirustukset sekä ilmoituksen patentinhaltijasta ja keksijästä. Jos patenttivaatimukset ovat englanninkieliset, tulee julkaisun sisältää myös vaatimusten käännös suomeksi tai ruotsiksi. Säännös vastaa muuten voimassa olevan lain 21 §:ää, mutta julkaisun ei edellytetä sisältävän tiivistelmää. Myös mahdolliset piirustukset mainitaan erikseen, sillä ehdotuksen mukaisessa laissa piirustukset eivät ole enää osa selitystä. Tiivistelmä julkaistaan osana hakemuksesta sen julkiseksitulovaiheessa tehtävää hakemusjulkaisua. Tiivistelmän julkaisua myös patenttijulkaisussa ei pidetä tarpeellisenä. Esimerkiksi Euroopan patenttivirasto ei sisällytä tiivistelmää patenttijulkaisuunsa.

5 luku Patenttiasiakirjojen julkaisu ja kuuluttaminen

1 §. Asiakirjojen julkiseksitulo. Pykälässä säädettäisiin, että patenttiasiakirjat ovat julkisia, kun patentti on myönnetty. Asiakirjat ovat myös julkisia, kun 18 kuukautta on kulunut patenttihakemuksen tekemispäivästä tai etuoikeuspäivästä tai jos hakija ennen tätä pyytää asiakirjojen julkaisemista. Sillensä jätetyn tai hylätyn hakemuksen asiakirjat tulevat kuitenkin julkisiksi, jos hakija pyytää hakemuksen ottamista uudelleen käsiteltäväksi tai hakee muutosta taikka tekee 20 luvun 3 tai 4 §:n mukaisen esityksen oikeuksien palauttamisesta. Pykälän 1 -3 momentit vastaavat voimassaolevan lain 22 §:n 1 - 3 momentteja.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että keksijän nimi ja kotipaikka olisivat patenttiasiakirjojen julkiseksitulosta huolimatta salassapidettäviä siinä tapauksessa, että keksijä on 4 luvun 2 §:n 4 momentin mukaisesti luopunut oikeudestaan tulla nimetyksi keksijäksi. Kyseessä on uusi säännös.

2 §. Kuuluttaminen. Pykälässä säädettäisiin patenttiviranomaisen velvollisuudesta kuuluttaa patenttiasiakirjojen 1 §:n mukaisesta julkiseksitulosta. Säännös vastaa voimassa olevan lain 22 §:n 4 momenttia.

3 §. Käännöksen korjaaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin patentinhaltijan mahdollisuudesta antaa patenttiviranomaiselle korjattu käännös, jos 4 luvun 3 §:n mukaan toimitetussa käännöksessä on virhe, sekä velvollisuudesta maksaa julkaisumaksu, jos käännös toimitetaan myönnettyyn patenttiin. Momentti vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 27 b §:n 1 momenttia, mutta säännöstä on selkeytetty viittaamalla 4 luvun 3 §:ään, jossa säädetään vaatimusten käännöksen toimittamisesta kansalliskielellä, kun vaatimukset on laadittu englanniksi. Voimassa olevassa 27 b §:n 1 momentissa säädetään vain korjatun käännöksen toimittamisesta täsmentämättä, mistä patenttiasiakirjojen osasta käännös tulee toimittaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin patenttiviranomaisen velvollisuudesta kuuluttaa 3 §:n mukaisesta käännöksen korjauksesta viipymättä ja pitää niin pian kuin mahdollista yleisön saatavana korjattu käännös. Käännöksen korjaus korvaisi alkuperäisen käännöksen kuulutuksen jälkeen. Sisällöltään momentti vastaa nykyisen lain 27b §:n 1 momenttia, mutta sitä on nykyaikaistettu poistamalla velvollisuus pitää saatavana korjatun käännöksen jäljennöksiä. Korjattu käännös on yleisön saatavilla sähköisesti patenttitietopalvelussa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin ennakkokäyttöoikeudesta tilanteessa, jossa joku on käännöksen korjauksen tullessa voimaan hyvässä uskossa alkanut käyttää keksintöä ammattimaisesti hyväksi tässä maassa sellaisella tavalla, joka aikaisemman käännöksen mukaisesti ei aiheuttanut patentinhaltijan oikeuden loukkausta, tai oli ryhtynyt oleellisiin toimenpiteisiin tätä varten. Säännös vastaa voimassa olevan lain 27b §:n 2 momenttia.

4 §. *Liikesalaisuuksia sisältävät asiakirjat.* Pykälässä säädettäisiin, että jos patenttiviranomaiselle toimitettu asiakirja sisältää liikesalaisuuden ja jollei tämä koske keksintöä, johon patenttia haetaan tai jolle patentti on myönnetty, patenttiviranomainen voi vaadittaessa erityisestä syystä määrätä, ettei asiakirja ole julkinen. Asiakirja tulisi julkiseksi vasta, kun salassapitovaatimus olisi hylätty lainvoimaisella päätöksellä. Pykälää sovellettaisiin sekä ennen patentin myöntöä, että myönnön jälkeen toimitettuihin asiakirjoihin, kuten väiteasiakirjoihin. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 22 §:n 5 momenttia.

5 §. *Biologista materiaalia koskevan näytteen julkisuus.* Pykälässä säädettäisiin jokaisen oikeudesta saada näyte 4 luvun 8 §:n mukaisesti talletetusta biologisesta materiaalista, kun patenttiasiakirjat ovat tämän luvun 1 §:n mukaisesti tulleet julkisiksi. Näytettä ei kuitenkaan luovutettaisi sille, joka voimassa olevien säännösten mukaan ei voi saada haltuunsa talletettua biologista materiaalia, tai jonka hallussa näyte vahinkoa tuottavien ominaisuuksiensa vuoksi saattaisi aiheuttaa huomattavaa vaaraa. Ennen kuin patentti on myönnetty tai 20 vuoden kuluessa patenttihakemuksen tekemispäivästä, jos patenttihakemus on lopullisesti ratkaistu sen johtamatta patenttiin, näyte saataisiin kuitenkin luovuttaa vain erityiselle asiantuntijalle hakijan niin pyytessä. Pykälässä tarkoitettua näytettä tulisi pyytää sitä kirjallisesti patenttiviranomaiselta ja sitoutua noudattamaan asetuksella annettuja näytteen väärinkäytön estämistä koskevia säännöksiä. Myös erityisen asiantuntijan tulisi antaa kyseinen sitoumus. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 22 §:n 6 – 8 momentteja.

6 luku Etuoikeus

1 §. *Etuoikeus.* Pykälässä säädettäisiin etuoikeuden sisällöstä ja siitä, millaisesta hakemuksesta voi saada etuoikeuden. Pykälä vastaa olennaisesti voimassa olevan lain 6 §:n 1 momenttia, mutta se on selkeyden vuoksi muotoiltu kokonaan uudelleen. Etuoikeus perustuu Pariisin yleissopimuksen 4 artiklaan.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että kun arvioidaan keksinnön uutuutta ja keksinnöllisyyttä 2 luvun 8–11 §:n säännösten mukaisesti sekä kun sovelletaan 3 luvun 6 §:n ennakkokäyttöoikeutta koskevia säännöksiä, on hakemus katsottava tehdyksi samanaikaisesti hakijan aikaisemman, saman keksinnön käsittävän hakemuksen kanssa, jos hakija sitä pyytää. Edellytyksenä etuoikeudelle on, että aikaisempi hakemus on tehty tarkasteltavana olevan patenttihakemuksen tekemispäivää edeltävän 12 kk aikana. Lisäyksenä voimassa olevan lain tekstiin verrattuna on maininta, että etuoikeuden voi saada ”hakijan” aiemmasta hakemuksesta. Lisäyksellä ei tavoitella muutosta oikeustilaan, vaan tarkoituksena on selkeyttää sitä periaatetta, että aiempi hakemus tulee olla saman hakijan tai vaihtoehtoisesti hakija on saanut oikeuden etuoikeuteen aiemmalta hakijalta.

Pykälän 2 momentissa säädetään millaisesta aiemmasta hakemuksesta etuoikeuden voi saada. Säännös vastaa olennaisesti voimassa olevan lain 6 §:n 1 momentissa säädettyä.

2 §. *Etuoikeuden perusta.* Pykälä vastaa voimassa olevan asetuksen 12 §:ää ja siinä säädetään Pariisin yleissopimuksen 4 artiklan mukaisesta periaatteesta, että etuoikeus voi perustua vain ensimmäiseen keksintöä koskevaan hakemukseen.

3 §. *Osittainen etuoikeus ja useita etuoikeuksia.* Pykälässä säädettäisiin, että etuoikeus voidaan saada vain osalle hakemuksesta ja että etuoikeutta voidaan pyytää useiden, myös eri maita tarkoittavien hakemusten perusteella. Säännökset perustuvat Pariisin yleissopimuksen 4 F artiklaan ja vastaavat voimassa olevan asetuksen 13 §:ää.

4 §. *Etuoikeus jaetun hakemuksen yhteydessä.* Pykälässä säädettäisiin, että jos hakemus jaetaan, on kantahakemuksen etuoikeuspyyntö voimassa myös uuden, jakamalla syntyneen hakemuksen osalta. Säännös vastaa voimassa olevan asetuksen 10 §:n 4 momenttia.

5 §. *Etuoikeuden pyytäminen.* Pykälässä säädettäisiin etuoikeutta koskevan pyynnön tekemisestä. Muutokset voimassa olevaan säätelyyn ovat lakiteknisinä, eikä niillä tavoitella muutosta oikeustilaan.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että etuoikeuden saadakseen hakijan on kirjallisesti pyydettävä etuoikeutta hakemuksessa tai 16 kuukauden kuluessa ensimmäisen etuoikeuden perustaksi ilmoitetun hakemuksen tekemispäivästä. Hakemuksen käsittelyprosessin kannalta on edullista, että etuoikeuspyyntö tehdään hakemuksessa. Hakijalla on kuitenkin mahdollisuus tehdä etuoikeuspyyntö hakemuksen tekemispäivän jälkeen, kunhan pyyntö tehdään mainitussa 16 kuukauden määräajassa. Ehdotettava säännös on yhdistelmä voimassa olevan asetuksen 10 §:n 1 momentin 1. virkkeestä, jonka mukaisesti etuoikeutta on pyydetty 16 kk kuluessa etuoikeushakemuksen tekemispäivästä ja 2 momentin 1. virkkeestä, jonka mukaisesti kansainvälisessä patenttihakemuksessa etuoikeutta on pyydetty hakemuksessa. Kansainväliseen hakemukseen on kuitenkin mahdollista lisätä etuoikeuspyyntö mainitun 16 kk määräajan puitteissa, joten nyt ehdottavan säännöksen sanamuoto sopii lakiteknisesti sekä kansalliselle, että kansainväliselle patenttihakemukselle.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin etuoikeuspyynnön lisäämisestä hakemukseen ja jo tehdyn pyynnön korjaamisesta. Säännökset vastaavat nykyasetuksen 10 §:n 1 momentissa säädettyä. Säännökset koskevat sekä kansallista, että kansainvälistä hakemusta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että hakija ei voi pyytää etuoikeutta eikä korjata jo esitettyä etuoikeuspyyntöä sen jälkeen, kun hakemus on 5 luvun 1 §:n mukaisesti tullut julkiseksi. Säännös vastaa nykyasetuksen 10 §:n 3 momenttia.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin kansainvälistä patenttihakemusta koskevista erityismääräyksistä. Jos kyseessä on kansainvälinen patenttihakemus, etuoikeuspyyntö tai sen lisäystä tai korjausta koskeva ilmoitus tulee tehdä vastaanottavalle viranomaiselle tai Maailman henkisen omaisuuden järjestön kansainväliselle toimistolle. Säännöksen muotoilu on uusi, mutta se vastaa olennaisesti nykyasetuksen 10 §:n 2 momentissa säädettyä.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin etuoikeuspyynnön peruuttamisesta. Hakija voi peruuttaa etuoikeuspyynnön kirjallisella ilmoituksella. Säännöksellä ei ole vastinetta nykylaissa tai -asetuksessa. Etuoikeuspyynnön peruuttaminen on eri toimenpide, kuin pyynnön korjaaminen eikä siihen sovelleta 3 tai 4 momenttia. Etuoikeuspyyntö on siis mahdollista peruuttaa esimerkiksi hakemuksen julkiseksitulon jälkeen.

6 §. *Toimitettavat asiakirjat.* Pykälässä säädettäisiin etuoikeuspyyntöön liittyvän etuoikeusasiantuntijoiden toimittamisesta patenttiviranomaiselle. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin voimassa olevan asetuksen 11 §:n 1 momentin mukaisesti, että etuoikeutta pyytäneen hakijan tulee 16 kuukauden kuluessa siitä päivästä, josta etuoikeutta pyydetään, toimittaa patenttiviranomaiselle etuoikeuden perustana olevan hakemuksen vastaanottaneen viranomaisen antama todistus hakemuksen tekemispäivästä ja hakijan nimestä sekä mainitun viranomaisen oikeaksi todistama jäljennös hakemuksesta. Jäljennös on annettava patenttiviranomaisen määräämässä muodossa.

Pykälän 2 momentti on uusi ja siinä säädettäisiin, että jos todistusta tai jäljennöstä ei ole toimitettu 1 momentissa säädettyssä määräajassa, patenttiviranomainen antaa hakijalle kehotuksen toimittaa asiakirjat kahden kuukauden määräajassa. Säännös perustuu Patenttilakisopimuksen 6

artiklan 7 kappaleeseen. Jos etuoikeusasiakirjoja ei ole toimitettu 1 momentin mukaisesti, ne olisi toimitettava viimeistään patenttiviranomaisen pyynnön mukaisessa määräajassa, jotta etuoikeutta voi saada.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin etuoikeusasiakirjojen toimittamisesta, kun etuoikeutta pyydetään kansainvälisessä patenttihakemuksessa. Säännös vastaa nykyasetuksen 11 §:n 1 momentin 3. virkettä ja 3 momenttia.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin nykyasetuksen 11 §:n 2 momentin mukaisesti, että patenttiviranomainen voi myöntää poikkeuksia velvollisuudesta antaa 1 tai 2 momentissa tarkoitettu todistus ja jäljennös.

7 §. *Etuoikeuden rajoitukset.* Pykälässä säädettäisiin, että ellei 2–6 §:n mukaisia säännöksiä noudateta, ei etuoikeutta voida saada. Säännös vastaa voimassa olevan lain 6 §:n 2 momentin viimeistä virkettä.

7 luku Väite patenttia vastaan ja patentin rajoittaminen

1 §. *Väite myönnettyä patenttia vastaan.* Pykälässä säädettäisiin väitteen tekemisestä ja väitteen tiedoksiantamisesta patentinhaltijalle. Pykälän 1 momentissa säädetään, että muu kuin patentinhaltija voi tehdä väitteen myönnettyä patenttia vastaan. Tämä merkitsee muutosta nykyisin 42 §:n sääntelyyn, jonka mukaan kuka vain, myös patentinhaltija itse, voi tehdä väitteen. Nykyään patentinhaltijalla on mahdollisuus pyytää patenttiviranomaiselta patentin rajoittamista, joten omaa patenttia koskevan väitteen tekeminen ei ole enää tarpeellista.

Pykälän 1 momentissa säädetään lisäksi, että väitteen tulee perustua johonkin 4 §:ssä mainittuun väiteperusteeseen ja että väite perusteluineen ja sitä tukeva näyttö on annettava kirjallisesti patenttiviranomaiselle yhdeksän kuukauden kuluessa patentin myöntämispäivästä. Myös väitemaksu tulee suorittaa väiteaikana.

Uudella muotoilulla pyritään korostamaan sitä, että väitteessä tulee viitata johonkin 4 §:n perusteeseen, jolla patentti on mahdollista kumota. Väitteessä esitetyt näkemykset tulee myös perustella ja perustelut sekä väitettä tukeva näyttö on annettava väiteaikana. Sääntelyn tarkoituksena on, että väitekäsitely voidaan suorittaa ja patentin kumoamiseen johtavien 4 §:n väiteperusteiden täyttymistä voidaan arvioida väitteessä väiteaikana esitetyistä lähtökohdista. Väitekäsitelyssä ei ole tarkoituksenmukaista käsitellä sellaisia väiteperusteita, joita ei ole esitetty väiteaikana. Myös väitettä tukeva näyttö, esimerkiksi viittaukset estejulkaisuihin, tulisi lähtökohdaisesti esittää väitteessä. Nykylakiin verrattuna uutta on myös, että väitemaksu tulee maksaa väiteaikana. Tarkoituksena on, että väitekäsitely voidaan aloittaa heti väiteajan päätyttyä ja käsitely on mahdollista suorittaa tehokkaasti.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lisäksi, että väite perusteluineen tulee tehdä suomen, ruotsin tai englannin kielellä. Voimassa olevassa laissa ei suoraan säädetä väitteen kielestä, mutta nykyisen patenttimääräyksen 52 §:n mukaan väite perusteluineen tulee antaa suomen tai ruotsin kielellä. Merkittävä osa patenteista on englanninkielisiä ja väitteen perusteluissa viitataan yleisesti englanninkieliseen materiaaliin, kuten estejulkaisuihin. Englannin kielellä tehdyn väitteen käsittely ei tuo merkittävää muutosta väiteprosessiin. Väitteen käsittelykielestä säädettäisiin erikseen 2 §:ssä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että väitteentekijällä, jolla ei ole kotipaikkaa Euroopan talousalueella, tulee olla asiamies, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueella. Nykyisissä ei sää-

detä väitteentekijän velvollisuudesta käyttää asiamiestä. Väitteentekijältä on perusteltua edellyttää asiamiehen käyttöä samalla perusteella kuin patentinhakijalta ja -haltijalta. Myös tavaramerkkiä koskevan väitteen tekijällä on vastaava velvoite asiamiehen käyttöön, mistä säädetään tavaramerkkilain 28 §:ssä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että kun patenttia vastaan on tehty väite, se on saatettava patentinhaltijan tietoon ja patentinhaltijalle on varattava tilaisuus antaa siitä lausumansa. Patentinhaltijalla, jolla ei ole kotipaikkaa Euroopan talousalueella, tulee väitekäsittelyn aikana olla 4 luvun 4 §:ssä tarkoitettu asiamies. Säännös vastaa olennaisesti nykyisin 24 §:n 4 momenttia.

2 §. *Väitteen käsittelykieli.* Pykälän 1 momentti on kokonaan uusi ja siinä säädettäisiin väitteen käsittelykielestä ja siitä mihin asiakirjoihin väitekäsittely perustuu. Väitteen käsittelykieli on suomi tai ruotsi. Patenttiviranomainen antaa päätökset käsittelykielellä eli suomeksi tai ruotsiksi. Väitekäsittelyn perustana on patenttihakemus sillä kielellä, jolla hakemus on tehty. Englanninkielisestä hakemuksesta myönnettyssä patentissa selitys, vaatimukset ja piirustus on englanniksi ja lisäksi patentissa on vaatimusten käännös toiselle kansalliskielelle. Tällöin väitekäsittely perustuu patentin englanninkielisiin asiakirjoihin, mutta patenttiviranomainen antaa päätökset kansalliskielellä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin patentinhaltijan velvollisuudesta toimittaa englanninkielisen patentin selitysosan ja piirustusten käännöksen kansalliskielelle. Patenttiviranomainen voi väiteaikana esitetystä pyynnöstä tai muusta erityisestä syystä velvoittaa patentinhaltijan määräajassa toimittamaan selityksestä ja piirustuksista käännöksen samalla kielellä, jolla vaatimusten käännös on toimitettu. Jos patentinhaltija ei toimita käännöstä määräajassa, patenttiviranomainen voi teettää käännöksen tämän kustannuksella. Säännös vastaa osittain voimassa olevan lain 24 §:n 2 ja 3 momenttia. Nykyisin mukaan käännös pitää toimittaa, jos kolmas osapuoli sitä väiteaikana pyytää. Viranomainen voi myös sakonuhalla vaatia käännöstä. Uudessa muotoilussa Patenttiviranomainen voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen, jos kolmas osapuoli sitä pyytää. Säännöksen taustalla on, että väite- ja riitatilanteissa voi kolmannen osapuolen oikeusturvan ja perustuslain 21 §:n kannalta olla perusteltua, että patentin selityksestä on tarvittaessa saatavilla käännös suomeksi tai ruotsiksi. Kolmannella osapuolella voi olla tarve selitysosan käännökseen, jotta hän saa käsityksen patentin suojapiiristä ja voi harkita väitteen tekemistä. Käännöksestä ei ole edellä tarkoitettua hyötyä, jos se valmistuu vasta väiteajan päätyttyä. Käännökselle ei puolestaan ole tarvetta, jos kolmas osapuoli on esimerkiksi kansainvälinen toimija, joka ymmärtää englanninkielistä selitystä. Käännöksen tekeminen aiheuttaa patentinhaltijalle vaivaa ja kustannuksia, joten turhan pyynnön aiheuttamia velvoitteita ei ole tarkoituksenmukaista sallia. Säännöksen muotoilulla tarkoitetaan, että patenttiviranomainen velvoittaa patentinhaltijaa toimittamaan käännöksen, ellei ole etukäteen selvää, että käännös on turha.

3 §. *Väite lakannutta tai rajoitettua patenttia vastaan ja peruutettu väite.* Pykälä vastaa olennaisesti voimassa olevan lain 24 §:n 5 momenttia. Nykyisin mukainen edellytys erityisistä syistä ehdotetaan kuitenkin poistettavaksi lakanneen patentin osalta. Lähtökohtaisesti on väitteentekijän intressin mukaista, että lakannutta patenttia koskeva väite tutkitaan. Patentin lakkaaminen ei poista loukkauksen mahdollisuutta siltä ajalta, kun patentti on ollut voimassa.

4 §. *Väiteperusteet.* Pykälässä säädettäisiin väiteperusteista, eli niistä perusteista, joiden mukaan patentti tulee väitteen johdosta kumota. Väiteperusteet vastaavat olennaisesti voimassa olevan lain 25 §:n 1 momentin 1–3 kohtien mukaisia perusteita. Ensimmäisen kohdan mukaan patentti tulee kumota, jos patentti on myönnetty hakijalle, jolla ei siihen 1 luvun 1 §:n mukaan ole oikeutta. Tällä tarkoitetaan keksijää tai sitä, jolle keksijän oikeus on siirtynyt. Toisen kohdan mukaan patentti tulee kumota, jos patentti on myönnetty, vaikkei 2 luvussa säädettyjä ehtoja ole

täytetty. Lain 2 luvussa säädetään patentoitavuuden ehdoista. Kolmannen kohdan mukaan patentti tulee kumota, jos patentti suojaa keksintöä, jota ei ole esitetty niin selvästi ja riittävästi, että alan ammattilainen voi sen perusteella käyttää keksintöä. Patentin tulee siis täyttää 4 luvun 5 §:n 1 momentin edellytykset. Kolmannen kohdan mukaan patentti tulee kumota, jos patentti käsittää sellaista, mikä ei ole ilmennyt hakemuksesta sen tekemispäivänä. Nykylain väiteperusteiden 4 kohdan peruste, että patenttisuojaa on laajennettu sen jälkeen, kun 19 §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus on annettu, on poistettu. Ehdotetussa laissa suojan laajenemiskielto on siirretty alkavaksi patentin myöntöhetkestä, joten peruste on tarpeeton.

5 §. *Patentin pitäminen voimassa muutetussa muodossa.* Pykälässä säädettäisiin niistä edellytyksistä, joiden mukaan patentti voidaan pitää voimassa muutetussa muodossa. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että patentinhaltija voi väitekäsittelyn aikana muuttaa patenttia siten, ettei patentin pitämiseksi voimassa ole 4 §:ssä tarkoitettua estettä. Tällöin patenttiviranomaisen tulee pitää patentti voimassa muutetussa muodossa. Säännös vastaa voimassa olevan lain 53 §:n 3 momenttia.

Pykälän 2 momentti on uusi ja siinä säädettäisiin muutoksiin liittyvistä määräyksistä. Patenttiin tehdyt muutokset eivät saa johtaa patenttisuojan laajenemiseen. Patentin myöntämisen jälkeen patenttivaatimuksia ei saa muuttaa siten, että patenttisuojaa laajenee, mistä on säädetty 4 luvun 9 §:ssä. Muutokset eivät myöskään saa johtaa siihen, että vaatimukset eivät enää ole selkeitä, tiiviitä ja selityksen tukemia. 4 luvun 6 §:n säännös, jonka mukaan patenttivaatimusten tulee olla selkeitä ja tiiviitä, ja niille on oltava tuki selityksessä, ei ole 4 §:n mukainen väiteperuste. Väitekäsittelyssä ei näin ollen tarkastella voimassa olevan patentin vaatimusten selkeyttä, tiiviyyttä eikä tukea selityksessä. Väitekäsittelyn aikana esitetyt muutokset eivät kuitenkaan saa johtaa siihen, että muutosten johdosta vaatimukset eivät enää ole selkeitä ja tiiviitä, tai että muutoksille ei ole tukea selityksessä. Jos patenttivaatimukset on kirjoitettu englanniksi, patentti voidaan pitää voimassa muutettuna vain, jos patentinhaltija on toimittanut muutettujen patenttivaatimusten käännöksen suomeksi tai ruotsiksi.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että jos patentti pidetään voimassa muutetussa muodossa, on patenttiviranomaisen pidettävä muutettu patenttijulkaisu yleisön saatavana. Patentinhaltijan tulee maksaa vahvistettu julkaisumaksu. Julkaisusta säädetään vastaavasti nykylain 25 §:n 4 momentissa. Julkaisumaksun edellyttäminen on uutta. Voimassa olevan lain mukaan julkaisusta ei peritä maksua. Julkaisun tekeminen tapahtuu patentinhaltijan toiminnan seurauksena, joten siitä voidaan periä julkaisumaksu samalla perusteella kuin esimerkiksi korjatun käännöksen julkaisemisesta.

6 §. *Pyyntö patentin rajoittamiseksi.* Pykälässä säädettäisiin rajoittamispyynnön tekemisestä patenttiviranomaiselle. Pykälä vastaa olennaisilta osiltaan voimassa olevan lain 53 a §:n 1–3 momenttia. Nykylakiin verrattuna pykälään on lisätty määräys, että jos patenttivaatimukset on kirjoitettu englanniksi, pyyntöön tulee liittää rajoitettujen patenttivaatimusten käännös suomeksi tai ruotsiksi. Ehdotetun lain 14 luvun 14 §:n (nykylain 65 c §:n) mukaan englanninkielisen patentin suoja määräytyy sen mukaan, mitä ilmenee sekä käännöksestä että englanninkielisistä asiakirjoista yhdessä. On perusteltua, että patentinhaltija toimittaa paitsi rajoitetun patentin, myös sen käännöksen. Tällöin patentinhaltijalla on mahdollisuus varmistaa patentin antama suojapiiri. Ei ole tarpeellista, että viranomaisen tekee käännöksen, jolla on vaikutusta patentin antamaan suojaan.

7 §. *Rajoittamisen edellytykset.* Pykälässä säädettäisiin rajoittamispyynnön hyväksymisen edellytyksistä. Pykälän 1 momentissa muutoksille asetetaan kolme ehtoa: 1. Muutettujen patenttivaatimusten tulee olla selkeitä, ja niille on oltava tuki selityksessä. 2. Patenttia ei saa muuttaa siten, että patentti käsittää jotain, mikä ei ole käynyt selville patenttihakemuksesta sen

tekemispäivänä. 3. Muutetut patenttivaatimukset eivät saa laajentaa patenttisuojaa aiemmin voimassaolevan patentin mukaisesta suoja-alasta. Ehdot vastaavat EPC 105b artiklaa ja soveltamismääräyksen 95 2 lukua, joissa säädetään ehdoista Euroopan patenttivirastossa tehdyn rajoittamispyyntöön hyväksymiselle.

Rajoittamisen ehdoista säädetään voimassa olevan lain 53 b §:ssä. Siinä 1. ehtona on säädetty, että muutetun patentin mukaisen keksinnön tulee olla niin selvästi esitetty, että ammattimies voi patentin perusteella käyttää keksintöä. Tämä ehto esitetään vaihdettavaksi vaatimusten selkeyttä koskevaan ehtoon, jolloin se vastaa EPC:n mukaista sääntelyä. Vaatimuksia muutettaessa on olennaista, että uudet vaatimukset ovat selkeitä, tiiviitä ja selityksen tukemia. Ammattilaisen kyky käyttää keksintöä liittyy erityisesti keksinnön kuvaukseen selityksessä, eikä rajoittaminen yleensä aiheuta muutoksia tässä mielessä. Nykylain 3. kohdan ehtoa esitetään täsmennettävän siten, että suoja-alaa ei saa laajentaa aiemmin voimassaolevan patentin suoja-alasta. Aiemmin voimassa olevalla patentilla viitataan esimerkiksi myönnettyyn patenttiin, aiemmin rajoitettuun patenttiin, väittekäsittelyssä muutettuun patenttiin tai tuomioistuimessa osittain mitätöityyn patenttiin.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevan lain 53 a §:n 4 momenttia ja siinä säädetään, että rajoittamismenettely lopetetaan, jos rajoittamiskäsittelyn aikana patenttia vastaan tehdään väite tai nostetaan kanne patentin julistamisesta mitättömäksi.

8 §. *Rajoittamispyyntöön käsittelyn lykkäminen.* Pykälässä säädetäisiin tilanteista, jossa rajoittamispyyntöön käsittelyä lykätään. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 53 c §:n 1 ja 3 momenttia.

9 §. *Rajoittamisesta päättäminen.* Pykälässä säädetäisiin patenttiviranomaisen tekemistä rajoittamispyyntöä koskevista päätöksistä ja niiden oikeusvaikutuksesta. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 53 d §:n 1 momentin 1. ja 2. virkettä, 2 momentin 1., 2. ja 3. virkettä sekä 53 e §:ää.

10 §. *Rajoittamispyyntöön peruuttaminen.* Pykälässä säädetäisiin rajoittamispyyntöön peruuttamisesta ja se vastaa nykylain 53 f §:ää.

11 §. *Kuuluttaminen.* Pykälässä säädetäisiin väitemenettelyä ja rajoittamismenettelyä koskevan päätöksen kuuluttamisesta. Vastaavat säännökset löytyvät nykylain 25 §:n 5 momentista ja 55 §:stä.

8 luku Patentin lakkaaminen

1 §. *Patentin lakkaaminen.* Pykälässä säädetäisiin patentin vuosimaksun laiminlyönnin seurauksista. Patentti lakkaa sen maksuvuoden alusta, jolta maksua ei ole suoritettu. Säännös vastaa voimassa olevan lain 51 §:ää, mutta termin ”raukeaa” tilalle on vaihdettu samaa tarkoittava termi ”lakkaa”.

2 §. *Patentista luopuminen.* Pykälässä säädetäisiin patentin lakkaamisesta, jos patentinhaltija ilmoittaa luopuvansa patentista. Patenttiviranomaisen on julistettava patentti kokonaisuudessaan lakanneeksi päätöksentekopäivästä lukien. Vastaavaa säännös oli patenttilaissa ennen 896/2005 muutoksia, jolloin sen tilalle tuli voimassa olevan lain 54 §:n mukainen lakkauttamismenettely. Jos patentinhaltija haluaa luopua patentista, tämä on nykyisen lain mukaan mahdollista joko pyytämällä patentin lakkauttamista (54 §) tai lopettamalla vuosimaksujen maksaminen (51 §). Nykyisen lain mukainen lakkauttaminen tarkoittaa patentin kumoamista eli patentin

ei katsota olleen koskaan voimassa. Vuosimaksujen maksamisen lopettamisen seurauksena patentti lakkaa seuraavan maksuvuoden alusta, mutta tapahtuma selviää vasta 6 kk vuosimaksun eräpäivän jälkeen. Lakkaamisen oikeudellinen varmuus voi hitaimmillaan selvitä siis vasta puoleltoista vuoden kuluttua haltijan päätöksestä lopettaa vuosimaksujen maksaminen.

Pykälän 2 momentissa säädetään lakkauttamisen lykkäämisestä, jos patentti on ulosmitattu, panttioikeus on merkitty patenttirekisteriin tai riita patentin siirtämisestä on vireillä.

3 §. *Patentin kumoaminen patentinhaltijan pyynnöstä.* Pykälässä säädettäisiin patentin kumoamisesta patentinhaltijan pyynnöstä. Patentin katsotaan kumotun patenttihakemuksen tekemispäivästä lukien. Säännös vastaa voimassa olevan lain 54 §:n 1 momenttia, mutta siihen on tehty terminologisia muutoksia. Ilmaus ”patentinhaltija ilmoittaa luopuvansa patentista” on muutettu muotoon ”patentinhaltija pyytää patentin kumoamista”. Samoin kaikki ”lakkaa”-termit on vaihdettu ”kumota”-termeiksi”. Muutokset selkeyttävät pykälän tulkintaa eikä niillä tavoitella muutosta oikeustilaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että kumoamispyynnön käsittelyä tulle lykätä, jos vastaava pyyntö on tehty Euroopan patenttivilastoon. Säännös vastaa voimassa olevan lain 53 c §:n 2 momenttia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin kumoamisen lykkäämisestä, jos patentti on ulosmitattu, panttioikeus on merkitty patenttirekisteriin tai riita patentin siirtämisestä on vireillä. Säännös vastaa asiasisällöllisesti voimassa olevan lain 54 §:n 2 momenttia.

9 luku Kansainvälinen patenttihakemus

1 §. *Kansainvälisen patenttihakemuksen tekeminen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin voimassa olevan lain 28 §:n 1 momentin mukaisesti mille viranomaiselle kansainvälisen patenttihakemus tehdään sekä hakemusmaksusta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä annettussa laissa (551/67) tarkoitettua keksinnöstä tehtävä kansainvälinen hakemus on annettava Suomen patenttivilastolle. Säännös on tässä vaiheessa informatiivinen ja sen lopullinen muoto määräytyy uudistettavan maanpuolustuskeksintölain säädöksistä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että vastaanottavana viranomaisena patenttivilasto vastaanottaa, tarkastaa ja toimittaa edelleen kansainväliset patenttihakemukset patenttilyhteistyösopimuksen ja sen sovellutussääntöjen mukaisesti. Säännös on uusi ja se määrittää millä perusteella patenttivilastomainen toimii vastaanottavana viranomaisena.

2 §. *Kansainvälisen patenttihakemuksen oikeusvaikutus.* Pykälässä säädettäisiin, että kansainvälisellä patenttihakemuksella, jolle vastaanottava viranomainen on vahvistanut kansainvälisen tekemispäivän, on Suomessa sama vaikutus kuin sanottuna päivänä tehdyllä suomalaisella patenttihakemuksella. Säännös vastaa voimassa olevan lain 29 §:n 1. virkettä ja perustuu PCT 11 artiklan 3 kohtaan.

Pykälän toisessa virkkeessä säädettäisiin, että kansainvälinen hakemus kuuluu tunnettuun tekniikkaan 2 luvun 11 §:n 2 momentin mukaisesti vain, jos hakemusta on jatkettu Suomessa 3 §:n mukaisesti. Säännös vastaa voimassa olevan lain 29 §:n toista virkettä.

3 §. *Hakemuksen jatkaminen Suomessa.* Pykälässä säädettäisiin kansainvälisen patenttihakemuksen jatkamisesta Suomessa. Säännös vastaa voimassa olevan lain 31 §:n 1 ja 2 momenttia, ja perustuu PCT 22 artiklaan.

4 §. *Hakemuksen katsominen peruutetuksi.* Pykälässä säädettäisiin, että jos hakija ei noudata 3 §:n säännöksiä, on hakemus katsottava peruutetuksi Suomen osalta. Säännös vastaa voimassa olevan lain 31 §:n 3 momenttia. Pykälässä säädetään lisäksi, että hakemus katsotaan peruutetuksi myös PCT 24 artiklan 1 kappaleen i ja ii alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Kyseiset kohdat viittaavat tapauksiin, joissa hakemuksen tai maan nimeäminen peruutetaan tai katsotaan peruuntuneeksi PCT:n mukaisesti. Säännös vastaa voimassa olevan lain 30 §:ää.

5 §. *Jatketun hakemuksen käsittely.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, mitä lain säännöksiä sovelletaan 3 §:n mukaisesti Suomessa jatkettuun hakemukseen. Säännös vastaa voimassa olevan lain 33 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että kansainvälistä patenttihakemusta ei saa ilman hakijan pyyntöä ottaa käsiteltäväksi ennen 3 §:n 1 momentissa säädetyn (31 kk) määräajan päättymistä. Säännös vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 33 §:n 1 momentin toista virkettä. Pykälän 2 momentissa säädetään lisäksi, että hakemusta ei saa hyväksyä tai hylätä ennen kuin 4 kuukauden kuluttua mainitusta määräajasta, ellei hakija suostu siihen, että hakemus ratkaistaan sitä ennen. Säännös on muutoin voimassa olevan lain 34 §:n mukainen, mutta kielto antaa 19 §:n mukaista, hakemuksen hyväksymistä koskevaa ilmoitusta on muutettu koskemaan hakemuksen hyväksymistä. Säännös perustuu PCT 28 ja 41 artikloihin.

Pykälän 3 momentissa säädetään, että 4 luvun 4 §: mukainen velvollisuus asiamiehen käyttöön alkaa vasta kun hakemus voidaan ottaa käsiteltäväksi. Säännös vastaa voimassa olevan lain 33 §:n 2 momenttia.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että jos patenttihakemus täyttää patenttityhteistyösopimuksen sekä sen sovellutussääntöjen hakemuksen muotoa ja sisältöä koskevat määräykset, se on näiltä osin hyväksyttävä. Säännös vastaa voimassa olevan lain 33 §:n 5 momenttia ja perustuu PCT 27 artiklan 1 kappaleeseen.

6 §. *Hakemuksen julkisuus.* Säännös vastaa voimassa olevan lain 33 §:n 3 ja 4 momenttia ja perustuu PCT 29 artiklan 1, 2 ja 4 lukiuihin.

7 §. *Hakemuksen julkaiseminen.* Pykälässä säädettäisiin, milloin patenttiviranomisen voi julkaista kansainvälisen patenttihakemuksen painettuna tai vastaavalla tavalla. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 35 §:ää ja se perustuu PCT 30 artiklan 2 ja 4 lukiuihin.

8 §. *Hakemuksen osan katsominen peruutetuksi.* Pykälässä säädettäisiin niistä ehdoista, joilla jokin hakemuksen osa katsotaan peruutetuksi, koska osa ei ole ollut kansainvälisen patentoitavuuden esitutkimuksen kohteena. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 37 §:ää ja se perustuu PCT 34 artiklan 3 luvun b kohtaan.

9 §. *Hakemuksen epäyhtenäisyyttä koskevan päätöksen tarkastaminen.* Pykälässä säädettäisiin niistä perusteista, joiden mukaan patenttiviranomaisen tulee tutkia kansainvälisen uutuustutkimusviranomaisen tai patentoitavuuden esitutkimusviranomaisen päätöksen oikeellisuutta. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 36 §:ää ja se perustuu PCT 17 artiklan 3 lukuun ja 34 artiklan 3 luvun c kohtaan.

10 §. *Hakemusta koskevan päätöksen tarkastaminen.* Pykälässä säädettäisiin tapauksista, joissa Suomen patenttiviranomainen joutuu tutkimaan vastaanottavan viranomaisen tai kansainvälisen toimiston hakemuksen johdosta tekemiä päätöksiä. Säännös vastaa muutoin voimassa olevan lain 38 §:ää, mutta 3 momentin ensimmäisen virkkeen ilmaus ”vastaanottavan viranomaisen tai kansainvälisen toimiston päätös ei ole ollut oikea”, on vaihdettu muotoon ”vastaanottavan viranomaisen tai kansainvälisen toimiston päätös on seurausta vastaanottavan viranomaisen tai kansainvälisen toimiston erehdyksestä tai laiminlyönnistä”. Muutettu sanamuoto vastaa PCT 25 artiklan 2 a kohtaa, johon säännös perustuu.

10 luku Eurooppapatentti

1 §. *Hakemuksen tekeminen.* Pykälässä säädettäisiin eurooppapatenttihakemuksen tekemisestä ja se vastaa voimassa olevan lain 70 f §:n 3 ja 4 momenttia.

2 §. *Vaikutukseltaan yhtenäinen eurooppapatentti.* Pykälässä säädettäisiin vaikutukseltaan yhtenäisen eurooppapatentin rekisteröinnistä, sen tuottamasta suojasta ja siitä, että tämän lain soveltamisesta vaikutukseltaan yhtenäiseen eurooppapatenttiin. Säännös vastaa voimassa olevan lain 70 m §:n 2, 3 ja 4 momentteja.

3 §. *Eurooppapatenttihakemuksen oikeusvaikutukset.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin eurooppapatenttihakemuksen ja hakemusta koskevan etuoikeuden oikeusvaikutuksista Suomessa. Kun eurooppapatenttihakemukselle on vahvistettu tekemispäivä, sillä on sama oikeusvaikutus kuin Suomessa tehdyllä kansallisella patenttihakemuksella. Eurooppapatenttihakemuksen mahdollinen etuoikeus on voimassa myös Suomessa. Säännökset vastaavat asiallisesti voimassa olevan lain 70 m §:n 1 momenttia. Viittaus hakemukseen, ”jolle Euroopan patenttivirasto on vahvistanut tekemispäivän” on vaihdettu muotoon ”jolle on vahvistettu tekemispäivä”. Uudella muotoilulla ei haeta muutosta oikeuskäytäntöön, vaan pyritään selkeyttämään säännöksen tulkintaa tilanteessa, jossa kansainvälistä patenttihakemusta on jatkettu EPOssa. Kansainvälisen tekemispäivän vahvistaa vastaanottava viranomainen ja tällaisella hakemuksella on oikeusvaikutus Suomessa, kun sitä on EPC:n mukaan jatkettu EPOssa.

Pykälän toisessa momentissa säädettäisiin siitä, milloin eurooppapatenttihakemus katsotaan 2 luvun 9 §:n 3 momenttia sovellettaessa kuuluvan tunnettuun tekniikkaan. Säännös vastaavat asiallisesti voimassa olevan lain 70 m §:n 2 momenttia. Viittaukseen EPC 53 artiklan 3 kohtaan on lisätty viittaus myös saman artiklan 4 kohtaan. EPC 53 artiklan 3 ja 4 kohdat kattavat ne tilanteet, joissa Euro-PCT hakemuksen julkaiseminen rinnastetaan 93 artiklan mukaiseen julkaisemiseen. Muotoilu ”jos Euroopan patenttivirasto rinnastaa tällaisen julkaisemisen” on muutettu täsmällisempään muotoon ”jos tällainen julkaiseminen rinnastetaan”, sillä mahdollinen rinnastaminen perustuu EPC:n säännöksiin, eikä EPO:n päätökseen. Muutoksilla ei tavoitella muutosta oikeuskäytäntöön.

Pykälän kolmannessa momentissa säädettäisiin eurooppapatenttihakemuksen tai Suomea koskevan nimeämisen peruuttamisen vaikutuksista. Säännös vastaavat voimassa olevan lain 70 o §:n 1 momenttia.

Pykälän neljännessä momentissa säädetään eurooppapatenttihakemuksen hylkäyksen vaikutuksesta. Säännös vastaavat voimassa olevan lain 70 o §:n 2 momenttia.

4 §. *Eurooppapatentin oikeusvaikutukset.* Pykälässä säädettäisiin EPO:n myöntämän eurooppapatentin oikeusvaikutuksista Suomessa. Pykälän 1 momentin mukaan eurooppapatentilla, jossa

Suomi on nimetty maana ja joka voimaansaatetaan Suomessa 5 §:n mukaisesti, on sama oikeusvaikutus kuin suomalaisella patentilla ja siihen sovelletaan suomalaista patenttia koskevia säännöksiä.

Pykälän 2 momentti on kokonaan uusi säännös. Suomessa voimaansaatettuun eurooppapatenttiin ei sovelleta 7 luvun väitettä koskevia säännöksiä, vaan väite tulee tehdä Euroopan patenttivirastoon EPC 99 artiklan mukaisesti. Säännös vastaa EPC:n mukaista patenttiprosessia, mutta siitä ei ole selkeästi säädetty voimassa olevassa laissa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin EPOssa tapahtuvan rajoittamisen sekä patentin kumoamisen tai osittaisen kumoamisen vaikutuksista Suomessa. Kyseisillä toimilla on sama vaikutus kuin vastaavilla toimilla Suomessa. Rajoitetun tai osittain kumotun patentin voimassa pitäminen Suomessa edellyttää patentinhaltijalta 5 §:n mukaisia voimaansaattamistoimia.

Pykälän 1 ja 3 momenttien säännöksistä säädetään voimassa olevan lain 70 g §:n 1 momentissa, 70 k §:ssä ja 70 t §:n 5 momentissa. Ehdotetussa pykälässä kyseiset säännökset koottu yhteen ja muotoiltu uudelleen.

EPC 64 artiklan 1 kappaleen mukaan eurooppapatentti antaa myöntämisen kulutuspäivästä lähtien kussakin sopimusvaltiossa samat oikeudet kuin kansallinen patentti. EPC 65 artiklan mukaan sopimusvaltio voi vaatia patentinhaltijaa toimittamaan kansalliselle patenttiviranomaiselle käännöksiä ja maksamaan julkaisumaksua sen edellytyksenä, että patentilla on oikeusvaikutuksia kyseisessä valtiossa. Kyseisiä voimaansaattamistoimia voidaan edellyttää kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun Euroopan patenttielehdessä on kuulutettu eurooppapatentin myöntämisestä, pysyttamisestä voimassa muutetussa muodossa tai rajoittamisesta. Vaadittavista voimaansaattamistoimista ehdotetaan säädettävän erikseen 5 §:ssä. Yhtenäispatenttijärjestelmän voimaantulon jälkeen eurooppapatentilla on oikeusvaikutus Suomessa myös, jos patentille rekisteröidään yhtenäinen vaikutus. Tämän pykälän säännökset eivät koske yhtenäispatenteja, vaan ehdotuksen mukaan yhtenäispatentista säädetään 2 §:ssä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että jos eurooppapatenttia koskeva asia käsitellään yhdistetyssä patenttituomioistuimessa, suojasta määrätään yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyssä sopimuksessa. Säännös vastaa voimassa olevan lain 70 g §:n 2 momenttiin.

5 §. *Voimaansaattaminen Suomessa.* Pykälässä säädettäisiin tarvittavista voimaansaattamistoimista, joiden johdosta eurooppapatentille saadaan oikeusvaikutus Suomessa. Pykälän 1 momentin säännökset löytyvä voimassa olevan lain 70 h §:n 1 momentista ja 70 t §:n 2 momentista ja ne perustuvat EPC 65 artiklaan.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevan lain 70 h §:n 2 momenttia ja siinä säädetään mahdollisesta lisäajasta voimaansaattamiselle tilanteessa, jossa EPO on hylännyt haltijan pyynnön yhtenäisestä vaikutuksesta.

Pykälän 3 momentti vastaa voimassa olevan lain 70 y §:n 1 momenttia ja siinä säädetään, että mahdollisilla voimaansaattamistoimilla ei ole oikeusvaikutusta, jos patentille on rekisteröity yhtenäinen vaikutus.

6 §. *Käännös.* Pykälässä säädettäisiin voimaansaattamisen yhteydessä annattavasta käännöksestä. Pykälän alkuosa vastaa voimassa olevan lain 70 h §:n 3 momenttia. Viimeisessä virkkeessä säädetään, että väite- tai rajoittamismenettelyn seurauksena muutetussa muodossa voimassa pidetyn patentin käännökset on annettava sillä kielellä, jolla alkuperäinen patentti on saatettu voimaan Suomessa. Rajoittamismenettelyn osalta säännös perustuu voimassa olevan lain

70 §:n 2 momenttiin. Väitemenettelyn osalta säännöstä ei ole voimassa olevassa laissa, mutta käytännössä sen osalta noudatetaan yhtenevää menettelyä rajoittamisen kanssa.

7 §. *Käännöksen julkisuus ja kuuluttaminen.* Pykälän 1 momentti vastaa nykylain 70 h §:n 4 momenttia. Pykälän 2 momentti vastaa muutoin 70 h §:n 5 momenttia, mutta se on lisätty koskemaan myös rajoittamisesta kuuluttamista 70 t §:n 2 momentin mukaisesti. Pykälän 3 momentti vastaa nykylain 70 y §:n 2 momenttia.

8 §. *Oikeuksien palauttaminen.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 70 i §:ää ja siinä säädetään mahdollisuudesta menetettyjen oikeuksien palauttamiseen määräajan ylityksen johdosta sekä oikeuksien palautukseen liittyvästä kolmannen osapuolen ennakkokäyttöoikeudesta.

9 §. *Eurooppapatenttihakemuksen väliaikainen suoja.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 70 n §:ää. Viittaus julkaisuun ”Euroopan patenttisopimuksen 93 artiklan mukaisesti” on korvattu yleisemmällä viittauksella julkaisuun ”Euroopan patenttisopimuksen mukaisesti”. Julkaisua käsitellään sopimuksen 93 artiklan lisäksi 153 artiklan 3 ja 4 kohdissa.

10 §. *Käännöksen korjaus.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 70 q §:ää.

11 §. *Oikeuksien palauttaminen Euroopan patenttinvirastossa.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 70 r §:ää.

12 §. *Ennakkokäyttöoikeus Euroopan patenttinviraston valituslautakunnan päätöksen johdosta.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 70 u §:ää. Ennakkokäyttöoikeutta koskeva osuus on korvattu viittauksella 17 luvun 6 §:ään kuten edeltävissä pykälissä.

13 §. *Muuntaminen kansalliseksi hakemukseksi.* Pykälässä säädettäisiin missä tilanteessa ja millä edellytyksillä eurooppapatenttihakemus voidaan muuntaa kansalliseksi hakemukseksi. Pykälä vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 70 s §:ää. Voimassa olevan lain ilmaisu ”ja annettava patenttihakemuksesta 8 §:n 5 momentin mukainen käännös määräajassa” on vaihdettu muotoon ”ja tarvittaessa antaa patenttihakemuksesta käännöksen 4 luvun 3 §:n mukaiselle kielelle asetuksella säädettävässä määräajassa”. PRH saa kopion hakemuksesta sen vastaanottaneelta viranomaiselta ja hakija tulee toimittaa käännös vain, jos hakemus ei ole 4 luvun 3 §:n mukaisella kielellä. Määräajasta säädetään asetuksella.

14 §. *Vuosimaksut.* Pykälässä säädettäisiin eurooppapatentin vuosimaksuista. Suomessa voimaansaattetusta eurooppapatentista on suoritettava vuosimaksut luvun 16 mukaisesti, muutoin patentti lakkaa sen maksuvuoden alusta, jolta maksua ei ole suoritettu. Vuosimaksun suorittamatta jättämisen seurauksista säädetään voimassa olevan lain 70 l §:ssä jossa puolestaan viitataan 51 §:ään.

15 §. *Vaikutukseltaan yhtenäistä eurooppapatenttia koskevia säännöksiä.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 70 x §:ää.

11 luku Lisäsuojatodistus

1 §. *Lääkkeiden ja kasvinsuojeluaineiden lisäsuojatodistus.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 70 a §:ää.

2 §. *Hakemus*. Pykälässä säädettäisiin, että lisäsuojatodistusta ja lääkkeiden lisäsuojatodistuksen voimassaoloajan jatkamista koskeva hakemus tehdään Patentti- ja rekisterihallitukselle. Säännös vastaa voimassa olevan lain 70 v §:n 1. virkettä. Pykälässä säädetään lisäksi, että hakemus on tehtävä suomen, ruotsin tai englannin kielellä. Voimassa olevassa laissa ei säännellä hakemuksen kieltä, mutta voimassa olevan asetuksen 52 f §:n mukaisesti hakemus tulee tehdä suomen tai ruotsin kielellä. Uutena ehdotetaan, että hakemuksen voisi tehdä myös englannin kielellä. Patenttihakemuksen voi tehdä englanniksi, joten vastaava mahdollisuus on perusteltua myös lisäsuojatodistusta haettaessa.

3 §. *Asiamies*. Pykälässä säädettäisiin, että sisäsuojatodistuksen hakijalla ja haltijalla, jolla ei ole kotipaikkaa Euroopan talousalueella, tulee olla Euroopan talousalueella asuva asiamies. Asiamiehen käyttövelvollisuudesta säädetään voimassa olevan asetuksen 52 p §:ssä, jonka mukaan asiamiestä edellytetään, jos hakijan tai haltijan kotipaikkaa ei ole Suomessa. Ehdotuksen mukaan hakijalla tai haltijalla ei tarvitse olla asiamiestä, jos kotipaikka on Euroopan talousalueella. Vaatimus on tältä osin sama kuin patentin hakijalla ja haltijalla 4 luvun 4 §:n ja 17 luvun 1 §:n mukaisesti.

4 §. *Hakemusmaksu ja vuosimaksut*. Pykälässä säädettäisiin, että lisäsuojatodistusta ja lääkkeiden lisäsuojatodistuksen voimassaoloajan jatkamista koskevasta hakemuksesta on suorittava vahvistettu hakemusmaksu. Lisäsuojatodistuksesta on suoritettava vuosimaksut siten, kuin 16 luvussa säädetään. Säännökset vastaavat olennaisesti voimassa olevan lain 70 c §:n säännöksiä. Vuosimaksujen maksamisesta säädetään tarkemmin 16 luvussa.

Pykälän 3. virkkeessä säädettäisiin, että jos lisäsuojatodistuksesta ei suoriteta vuosimaksua 16 luvun mukaisesti, lisäsuojatodistus lakkaa sen maksuvuoden alusta, jolta maksua ei ole suoritettu. Säännöstä ei löydy tässä muodossa voimassa olevasta laista. Lisäsuojatodistuksen vuosimaksuihin sovelletaan patentin vuosimaksuja koskevia säännöksiä soveltuvin osin ja säännös vastaa nykyistä oikeustilaa.

5 §. *Oikeusvaikutus*. Pykälässä säädettäisiin lisäsuojatodistuksen oikeusvaikutuksista Suomessa. PRH:n myöntämällä lisäsuojatodistuksella on oikeusvaikutus Suomessa. Säännös vastaa lain 70 b §:n 2. virkettä. Lisäsuojatodistus antaa samat oikeudet kuin patentti, ja sitä koskevat samat rajoitukset ja velvoitteet. Säännös vastaa voimassa olevan lain 70 d §:ää.

12 luku Luovutus, käyttö- ja pakkolupa

1 §. *Käyttöluvan edelleenluovuttaminen*. Pykälässä säädetään, että oikeuden käyttää ammattimaisesti hyväksi keksintöä (käyttölupa) saa luovuttaa edelleen vain, jos siitä on sovittu. Säännös vastaa voimassa olevan lain 43 §:ää.

2 §. *Merkinnät patenttirekisteriin*. Pykälän 1-4 momenteissa säädettäisiin patentin luovutuksesta, käyttöluvasta, pakkoluvasta, panttauksesta ja ulosmittauksesta tehtävistä rekisterimerkinnoistä. Ulosottokaaren 4 luvun 33 §:n mukaan ulosottomiehen tulee heti ilmoittaa patentin ulosmittauksesta asianomaiselle rekisteriviranomaiselle. Patenttiviranomaisen velvollisuus tehdä merkintä ulosmittauksesta koskee kansallisia patenteja sekä eurooppapatenteja, joilla on oikeusvaikutus Suomessa voimassa olevan lain 70 h §:n mukaisesti.

Mitä pykälässä säädetään käyttöluvan merkitsemisestä rekisteriin ja käyttölupaa koskevan rekisterimerkin poistamisesta, koskee myös merkintää keksinnön käyttöoikeudesta, joka 13 luvun 5 §:n mukaan jää sille, jolta patentti siirretään. 5 momentissa säädetään, että patenttia

koskevassa riita- tai muussa asiassa katsotaan patentinhaltijaksi se, joka patentinhaltijana on viimeksi merkitty patenttirekisteriin. Patentin luovutuksen, käyttöluvan ja panttioikeuden rekisteriin merkitsemisen oikeusvaikutuksista säädetään 6 momentissa. Pykälää sovellettaisiin tietäen edellytyksin myös vaikutukseltaan yhtenäisiin eurooppapatentteihin siten kuin 10 luvun 15 §:ssä säädetään. Säännös vastaa voimassa olevan lain 44 §:ää.

3 §. *Pakkolupa keksinnön käyttämättömyyden johdosta.* Pykälässä säädettäisiin pakkoluvasta, joka voidaan myöntää keksintöön, jota ei ole käytetty tai saatettu käyttöön Suomessa kolmen vuoden kuluessa patentin myöntämisestä ja neljän vuoden kuluessa patenttihakemuksen tekemisestä. Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevan lain 45 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että sovellettaessa 1 momenttia keksinnön käytöksi katsotaan myös keksinnön maahantuonti Suomeen Euroopan talousalueelta tai valtiosta, joka on sopimusosapuoli teollisoikeuksien suojelemisesta koskevassa Pariisin yleissopimuksessa (43/1975) tai Maailman kauppajärjestön (WTO) jäsen. Tällä muutoksella ei olisi tarkoitus muuttaa oikeustilaa, vaan selvittää, että 1 momentissa tarkoitettu keksinnön saattaminen käyttöön kattaa myös keksinnön maahantuonnin. Tämä perustuu TRIPS-sopimuksen 27 artiklan 1 kohtaan, jonka mukaan patenttien saaminen ja patenttioikeuksista nauttiminen eivät saa olla riippuvaisia siitä, missä keksintö on tehty, mikä tekniikan ala on kyseessä, eivätkä siitä, onko tuotteet tuotu maahan vai ovatko ne paikallisesti valmistettuja. Ks. HE 161/95 vp.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että asetuksella voidaan vastavuoroisuuden edellytyksellä säätää, että 1 momenttia sovellettaessa on käyttö tietystä vieraassa valtiossa rinnastettava tässä maassa tapahtuvaan käyttöön. Säännös vastaa voimassa olevan lain 45 §:n 2 momenttia.

4 §. *Pakkolupa riippuvalle keksinnölle.* Pykälässä säädettäisiin pakkoluvasta patentinhaltijalle, jonka keksinnön hyväksikäyttö on riippuvainen toiselle kuuluvasta patentista. Säännös vastaa pääpiirteissään voimassa olevan lain 46 §:n 1 momenttia, jonka mukaan pakkoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että se on kohtuullista riippuvan keksinnön merkityksen vuoksi tai että siihen on muutoin erityisiä syitä. Edellytyksiä ehdotetaan muutettavan vastaamaan TRIPS-sopimuksen 31 artiklan 1 kohdan i alakohdan sanamuotoa, jolloin pakkoluvan saajan patentissa esitetyn keksinnön tulee sisältää huomattavaa taloudellista merkitystä omaavan tärkeän teknisen edistysaskeleen ensimmäisessä patentissa esitettyyn keksintöön nähden. Edellytykset olisivat siten yhteneväiset myös 5 §:ssä säädetyn kasvinjalostajalle myönnettävän pakkoluvan kanssa. Pykälän toisessa momentissa säädettäisiin, että patentinhaltijalla, jonka patenttiin 1 momentin mukaan on myönnetty pakkolupa, on puolestaan oikeus kohtuullisin ehdoin saada pakkolupa sanotun toisen keksinnön hyväksikäyttöön, jollei erityisiä syitä ole sitä vastaan. Voimassa olevan 46 §:n 2 momenttiin nähden momenttiin ehdotetaan lisättäväksi vaatimus pakkoluvan ehtojen kohtuullisuudesta TRIPS-sopimuksen 31 artiklan 1 kohdan ii alakohdan mukaisesti.

5 §. *Pakkolupa kasvinjalostajalle.* Pykälässä säädettäisiin kasvinjalostajalle myönnettävästä pakkoluvasta tilanteessa, jossa jalostaja ei voi hankkia tai hyödyntää kasvinjalostajanoikeutta tai Euroopan yhteisön kasvinjalostajanoikeutta loukkaamatta aiempaa patenttia. Tällöin patentinhaltijalla olisi oikeus saada kohtuullisin ehdoin vastavuoroinen lupa käyttää suojattua lajiketta. Luvan edellytyksenä olisi, että sen hakija osoittaa, ettei hän ole onnistunut sopimusteitse saamaan lupaa patentin haltijalta ja että kasvilajike edustaa huomattavaa teknistä kehitystä, johon liittyy huomattava taloudellinen etu patentissa tarkoitettuun keksintöön nähden. Koska yksi patentti voi käsittää useita keksintöjä, jotka ovat toisistaan riippuvaisia, koskisi pakkolupa tällöin ainoastaan sitä keksintöä, johon on tarpeen saada pakkolupa suojattavan kasvilajikkeen hyödyntämistä varten.

Pykälän 3 momentissa olisi viittaus kasvinjalostajanoikeudesta annetussa laissa (1279/2009) ja Neuvoston asetuksessa (EY) 2100/94 säädettyyn patentinhaltijan oikeuteen saada pakkolupa käyttää kasvinjalostajanoikeudella suojattua lajiketta. Pykälä vastaa muilta osin voimassa olevan lain 46a §:ää ja biotekniikkadirektiivin 12 artiklaa, mutta pykälään ehdotetaan lisättäväksi 1 momenttiin Euroopan yhteisön kasvinjalostajanoikeus sekä 3 momenttiin päivitettäväksi lakiviittaus kasvinjalostajan oikeudesta annettuun lakiin koskemaan voimassa olevaa lakia ja lisättäväksi viittaus neuvoston asetukseen (EY) 2100/94.

6 §. *Pakkolupa yleisen edun perusteella.* Pykälässä säädettäisiin erityisen merkittävän yleisen edun vaatiessa myönnettävästä pakkoluvasta toisen patenttiin. Oikeus pakkolupaan olisi sillä, joka tahtoo ammattimaisesti käyttää keksintöä hyväksi. Säännös vastaa voimassa olevan lain 47 §:ää.

7 §. *Pakkolupa ennakkokäytön perusteella.* Pykälässä säädetään pakkoluvan myöntämisestä ennakkokäyttötilanteessa, joka kohdistuu aikaan ennen patentin myöntämistä. Itse pakkolupa voidaan myöntää myös ajalle ennen patentin myöntämistä. Ennakkokäyttöoikeus koskee kansallisten patenttihakemusten lisäksi eurooppapatenttihakemuksia ja kansainvälisiä patenttihakemuksia. Pykälää sovelletaan myös eurooppapatentteihin, joille on rekisteröity yhtenäinen vaikutus. Säännös vastaa voimassa olevan lain 48 §:ää.

8 §. *Pakkoluvan ehdot.* Pykälässä säädettäisiin, että pakkolupa voidaan myöntää vain sille, jolla katsotaan olevan edellytyksiä hyväksyttävällä tavalla käyttää hyväksi keksintöä pakkoluvan mukaisesti ja joka on ennen pakkolupaa koskevan vaatimuksen tekemistä yrittänyt todistetusti saada käyttöluvan patentoituun keksintöön kohtuullisin kaupallisina ehdoin. Tästä menettelyvaatimuksesta voitaisiin poiketa kansallisessa hätätilanteessa ja muissa äärimmäisen kiireellisissä tapauksissa, joissa on kysymys julkisesta, muusta kuin kaupallisesta käytöstä. Kansallisessa hätätilanteessa ja muissa äärimmäisen kiireellisissä olosuhteissa oikeudenhaltijalle tulee ilmoittaa niin pian kuin se on käytännössä mahdollista. Ks. HE 161/1995 vp. s. 10.

Pakkolupa ei estäisi patentinhaltijaa itse käyttämästä hyväksi keksintöä tai luovuttamasta sen käyttöluvaa. Pakkolupa voisi siirtyä toiselle ainoastaan sen liikkeen mukana, jossa sitä käytetään tai jossa se oli tarkoitettu käytettäväksi. Pykälä vastaa tältä osin voimassa olevan lain 49 §:ää. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi, että 4 §:n mukaisen pakkoluvan riippuvaan keksintöön ja 5 §:n mukaisen pakkoluvan kasvinjalostajalle saisi siirtää kuitenkin vain sen patentin tai kasvinjalostajanoikeuden mukana, johon pakkolupa perustuu. Tämä perustuu TRIPS-sopimuksen 31 artiklan 1-kohdan iii-alakohtaan.

9 §. *Pakkoluvan myöntäminen.* Pykälässä säädettäisiin, että pakkoluvan myöntää tuomioistuin, joka määrää myös, missä laajuudessa keksintöä saa käyttää hyväksi, sekä vahvistaa vastikkeen ja muut pakkoluvan ehdot. Kun oleellisesti muuttuneet olosuhteet niin vaativat, tuomioistuin voi asianomaisen vaatimuksesta kumota pakkoluvan tai vahvistaa sille uudet ehdot. Säännös vastaa voimassa olevan lain 50 §:n 1 momenttia. Voimassa olevan lain 50 §:n 2 momentti, joka koskee Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 816/2006:n mukaista kansanterveysongelmista kärsiviin maihin vietävien lääkkeiden valmistusta koskevien patenttien pakkolisensointia, ehdotetaan siirrettäväksi tuomioistuimen toimivaltaa koskevaan 14 lukuun.

10 §. *Keksinnön pakkolunastus valtiolle.* Pykälässä säädettäisiin, että maan ollessa sotatilassa tai sodan vaaran uhatessa valtioneuvosto voisi määrätä oikeuden tiettyyn keksintöön luovutettavaksi valtiolle tai valtioneuvoston määräämälle taholle. Edellytyksenä olisi, että pakkoluvutusta pidettäisiin yleiseltä kannalta tarpeellisena. Saadusta oikeudesta keksintöön olisi suoritettava täysi korvaus. Jos korvauksen oikeutetun kanssa ei sovittaisi korvauksesta, oikeus määräisi sen. Jos muu kuin valtio olisi tällaisen määräyksen mukaisesti saanut oikeuden keksintöön ja

jollei tämä täytä korvausvelvollisuuttaan, valtio olisi velvollinen korvaukseen oikeutetun hakemuksesta heti suorittamaan korvauksen. Säännös vastaa asiasisällöltään pääasiassa voimassa olevan lain 75 §:ää, mutta se ehdotetaan siirrettäväksi erityisiä määräyksiä koskevasta luvusta pakkolupia koskevaan lukuun, sillä pakkolunastuksessa on kyse pakkolupaa muistuttavasta tilanteesta. Lisäksi voimassa olevan lain 75 §:ssä käytetty ilmaus ”kohtuullinen korvaus” ehdotetaan muutettavaksi muotoon ”täysi korvaus”, jotta säännös täyttäisi perustuslain 15 §:n 2 momentin mukaiset vaatimukset. Perustuslain 15 §:n 2 momentin mukaan omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttä korvausta vastaan säädetään lailla.

13 luku Patentin mitätöinti ja siirto tuomioistuimessa

1 §. *Mitätöintikanne.* Pykälässä säädettäisiin patentin mitätöintiä koskevan asian vireillepanosta tuomioistuimessa. Säännös vastaa osittain voimassa olevan lain 52 §:n 4 ja 5 momenttia.

Pykälän 1 momentin mukaan patentin mitätöintiä koskeva asia pannaan vireille tuomioistuimessa nostamalla kanne patentinhaltijaa vastaan. Kannetta saa ajaa jokainen, jolle patentista on haittaa. Säännöksestä poistettaisiin tarpeettomana viittaus, jonka mukaan kannetta voisi ajaa valtioneuvoston asetuksella säädetty viranomainen, jos yleisen edun katsotaan sitä vaativan. Ehdotetulla muutoksella ei ole tarkoitus muuttaa vallitsevaa oikeustilaa. Viranomainen saisi jatkossakin ajaa mitätöintikannetta sillä perusteella, että patentista on tälle haittaa.

Pykälän 2 momentin mukaan kannetta, joka perustuu siihen, että patentti on myönnetty toiselle kuin 1 luvun 1 §:n mukaan patenttiin oikeutetulle, voi ajaa ainoastaan se, joka väittää olevansa oikeutettu patenttiin. Säännös vastaa voimassa olevan lain 52 §:n 5 momenttia.

2 §. *Patentin julistaminen mitättömäksi.* Pykälä sisältäisi säännökset patentin mitätöintiperusteista ja patentin julistamisesta mitättömäksi. Säännös vastaa asiasisällöltään voimassa olevan lain 52 §:n 1 ja 3 momenttia.

3 §. *Osittainen mitätöinti.* Ehdotettu pykälä on uusi ja siinä säädettäisiin patentin osittaisesta mitätöinnistä. Säännöksen tarkoituksena on antaa patentinhaltijalle mahdollisuus puolustautua mitätöintikannetta vastaan sitä koskevan käsittelyn yhteydessä. Säätely koskisi kaikkia Suomessa voimassa olevia patenteja.

Ehdotetun 1 momentin mukaan tuomioistuimen olisi patentinhaltijan pyynnöstä rajoitettava patentin suoja-alaa muuttamalla patenttivaatimuksia patentinhaltijan esittämällä tavalla, jos 2 §:ssä tarkoitettujen mitätöintiperusteiden osittainen mitätöinti koskevat vain osaa patentista. Osittaisen mitätöinnin edellytyksenä on, että patentinhaltija toimittaa tuomioistuimelle uudet, suppeammat patenttivaatimukset. Alkuperäisestä patentista jäljelle jäävän osan tulee täyttää riittävät keksinnöllisyyden edellytykset. Tuomioistuin voisi mitätöidä patentin osittain vain patentinhaltijan muotoileman patenttivaatimusasetelman mukaisesti. Säännöksen taustalla on Euroopan patenttisopimuksen (EPC) 138 artiklan 2 kohta. Jos mitätöintiperusteet koskevat vain osaa eurooppapatentista, patenttia tulee ko. säännöksen mukaan rajoittaa tekemällä vastaava muutos patenttivaatimuksiin ja mitätöidä patentti osittain. Pykälän 2 momentin mukaan osittaisesta mitätöintiä koskeva pyyntö tulee tehdä asian valmistelun alkuvaiheessa ennen asian siirtämistä pääkäsittelyyn. Tämä johtuu siitä, että patenttivaatimusten suoja-ala on keskeinen peruste määriteltäessä osapuolten välisiä riitaisia seikkoja mitätöintikanteen käsittelyn yhteydessä. Tarkoituksena on, että osittaisesta mitätöintiä koskeva pyyntö esitetään vain kerran asian valmistelun yhteydessä. Pyyntöä ei siten voisi tehdä enää uudelleen antamalla uudet muutetut patenttivaatimukset.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin muutettujen patenttivaatimusten kääntämisestä suomeksi tai ruotsiksi tilanteessa, jossa patenttivaatimukset on kirjoitettu englanniksi.

4 §. *Mitätöinnin vaikutukset.* Pykälässä säädettäisiin, että patentin mitätöinnin tai osittaisen mitätöinnin vaikutusten katsotaan alkaneen patenttihakemuksen tekemispäivästä lukien.

Säännös vastaa sisällöltään nykyistä oikeustilaa, vaikka voimassa olevassa laissa ei nimenomaisesti säädetä mitätöinnin vaikutuksista.

5 §. *Kanne paremmasta oikeudesta patenttiin.* Pykälässä säädettäisiin patentin siirtämisestä siihen oikeutetulle. Säännös vastaa voimassa olevan lain 53 §:ää.

6 §. *Kuuluttaminen.* Säännös vastaa voimassa olevan lain 55 §:ää.

14 luku Tuomioistuimen toimivalta ja tuomioistuinmenettely

1 §. *Markkinaoikeuden toimivalta.* Pykälässä säädettäisiin markkinaoikeuden toimivallasta. Säännös vastaa voimassa olevan lain 64 §:ää.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että tähän lakiin perustuvat riita- ja hakemusasiat käsitellään markkinaoikeudessa. Tähän lakiin perustuvilla riita- ja hakemusasioissa viitataan riita- ja hakemusasioihin, joissa vaaditaan patenttilakiin perustuvaa seuraamusta tai joissa muutoin on kysymys patenttilakiin perustuvasta asiasta, esimerkiksi paremmasta oikeudesta keksintöön. Sen sijaan säännös ei tarkoita esimerkiksi asioita, joissa on kysymys puhtaasti sopimusoikeudellisesta riidasta, jossa ei edes väitetä loukatun patenttilain säännöksiä.

2 §. *Euroopan patenttisopimuksen jäsenvaltion tuomioistuimessa annetun tuomion täytäntöönpanokelpoisuus.* Säännös vastaa voimassa olevan patenttilain 64 a §:ää, jonka mukaan Euroopan patenttisopimuksen jäsenvaltion tuomioistuimessa tämän luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettussa riidassa annettu lainvoimainen tuomio on Suomessa lähtökohtaisesti täytäntöönpantavissa.

3 §. *Yhdistetyn patenttituomioistuimen toimivalta.* Säännös vastaa voimassa olevan lain 65 §:ää.

Pykälän 1 momentissa todetaan, että markkinaoikeuden ohella myös yhdistetty patenttituomioistuin käsittelee perinteisiä eurooppapatentteja koskevia asioita siten kuin yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdystä sopimuksessa määrätään.

Pykälän 2 momentissa säädetään vireillöolosta ja toisiinsa liittyvistä kanteista markkinaoikeuden ja yhdistetyn patenttituomioistuimen välillä (*lis pendens*). Momentissa todetaan, että vireillöolovaikutuksiin sovelletaan Bryssel I -asetusta. Bryssel I -asetuksen 71 c artiklan mukaan asetuksen 29–32 artiklaa sovelletaan yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen 83 artiklassa tarkoitettun siirtymäkauden aikana kanteisiin, jotka on nostettu yhdistetyssä patenttituomioistuimessa ja sellaisen jäsenvaltion tuomioistuimessa, joka on yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen osapuoli.

Pykälän 3 momentissa säädetään, että markkinaoikeus ei saisi ottaa käsiteltäväksi asiaa, joka yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen mukaan kuuluu yhdistetyn patenttituomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan.

Yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen mukaan yhdistetty patenttituomioistuin on yksinomaisesti toimivaltainen käsittelemään perinteisiä eurooppapatentteja ja vaikutukseltaan yhtenäisiä eurooppapatentteja koskevia riitoja. Sopimuksen 83 artiklan mukaan kansalliset tuomioistuimet säilyttävät kuitenkin siirtymäkauden ajan toimivallan käsitellä perinteisiä

eurooppapatentteja koskevia riitoja. Siirtymäkauden pituus on seitsemän vuotta, mutta sitä voidaan tarvittaessa tuomioistuimen hallintokomitean päätöksellä jatkaa. Lisäksi yksittäisillä oikeudenhaltijoilla on oikeus tahdonilmaisulla sulkea perinteinen eurooppapatentti yhdistetyn patenttituomioistuimen toimivallan ulkopuolelle. Tällaista patenttia koskevaa riitaa käsiteltäisiin edelleen kansallisessa tuomioistuimessa.

Kun yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen 83 artiklassa tarkoitettu siirtymäkausi on päättynyt, ja vastaavasti sellaisia perinteisiä eurooppapatentteja, jotka eivät oikeudenhaltijan tahdonilmaisun perusteella kuulu yhdistetyn patenttituomioistuimen toimivaltaan, ei enää ole voimassa, markkinaoikeudella ei enää olisi toimivaltaa käsitellä perinteisiä eurooppapatentteja koskevia riitoja. Tällöin patenttilakia olisi muutettava vastaamaan uutta tilannetta. Siirtymäjärjestelyn vaikutus voi kestää pisimmillään 39 vuotta yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen voimaantulosta. Ks. tarkemmin HE 45/2015.

4 §. *Helsingin käräjäoikeuden toimivalta.* Ehdotettu säännös vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan patenttilain 66 §:ää. Pykälän 1 momentin mukaan syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettua patentin tuottamaa yksinoikeutta loukkaavasta teollisoikeusrikoksesta sekä tämän lain 15 luvun 2 §:ssä tarkoitettua patenttirikkomuksesta ja 15 luvun 10 §:ssä tarkoitettua ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa.

Pykälän 2 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettua syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitettua rikoksesta johtuva 15 luvun 5 §:n mukainen korvaus- ja hyvitysvaatimus ja 15 luvun 6 §:n mukainen takavarikointivaatimus sen estämättä, mitä tämän luvun 1 §:ssä säädetään. Helsingin käräjäoikeus voisi näin ollen käsitellä vahingonkorvaus- ja hyvitysvaatimuksia sekä takavarikointivaatimuksia syyteasian yhteydessä, vaikka nämä asiat pääsääntöisesti kuuluisivatkin markkinaoikeuden toimivaltaan. Vaatimuksen käsittelyssä noudatettaisiin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 3 luvun säännöksiä.

Pykälän 3 momentissa todettaisiin selvyyden vuoksi, että rikokseen perustuvaa yksityisoikeudellista vaatimusta, joka kuuluu yhdistetyn patenttituomioistuimen yksinomaisen toimivallan piiriin, ei voida käsitellä rikosasian yhteydessä. Rikosasiaa käsittelevällä Helsingin käräjäoikeudella ei voi olla sellaista toimivaltaa, jota markkinaoikeudella ei olisi siviiliasiaissa. Säännös on selventävä. Mahdollinen vireilläolovaikutus (*lis pendens*) määräytyy Bryssel I -asetuksen mukaan. Rikosvastuusta ei määrätä yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdystä sopimuksessa eikä yhdistetty patenttituomioistuin ole toimivaltainen käsittelemään rikosasioita. Tästä johtuu, että vaikutukseltaan yhtenäisiä eurooppapatentteja koskevia riita-asioita ei voida käsitellä rikosasiaa koskevan oikeudenkäynnin yhteydessä. Sama pätee yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen 83 artiklassa tarkoitettua siirtymäkauden päätyttyä ja kun sellaisia perinteisiä eurooppapatentteja, jotka eivät oikeudenhaltijan tahdonilmaisun perusteella kuulu yhdistetyn patenttituomioistuimen toimivaltaan, ei enää ole voimassa, myös perinteisiä eurooppapatentteja koskeviin riita-asioihin. Tulevaisuudessa eurooppapatentin loukkausta koskevaa rikossyytettä ja samaan tekoon perustuvaa siviilioikeudellista vaatimusta ei siis voida enää käsitellä samassa oikeudenkäynnissä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että tuomioistuin pysyisi toimivaltaisena tutkimaan 2 momentissa tarkoitettua vaatimuksen, vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuisi muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen. Säännös vastaisi sitä, mitä oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 20 §:ssä säädetään yleisesti tuomioistuimen toimivallan säilymisestä riita-asioissa.

5 §. *Muutoksenhaku.* Ehdotettu pykälä on uusi. Pykälän sisältäisi informatiivisen viittauksen patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain 6 §:ään, jossa säädetään muutoksenhausta patent-

tiviranomaisen päätökseen patenttia koskevassa asiassa ja se korvaisi voimassa olevan patenttilain 26 §:n, 53 d §:n 1 momentin, 54 §:n 1 momentin ja 72 §:n 1 momentin mukaiset säännökset. Pykälä sisältäisi niin ikään informatiivisen viittauksen oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettuun lakiin, jossa säädetään valitusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa.

6 §. *Valituksen perusteet.* Ehdotettu pykälä on uusi ja siinä säädettäisiin patenttiviranomaisen patenttia koskevassa asiassa antamaa päätöstä koskevan valituksen perusteista. Ottaen huomioon sen, että patenttivalitusasian tuomioistuinkäsittelyn tarkoituksena on arvioida patenttiviranomaisen valituksenalaisen päätöksen laillisuutta, on valitus kohdistettava niihin tosiseikkoihin, pyyntöihin, väitteisiin ja todisteisiin, joihin valituksenalainen päätös perustuu. Säännös vastaa sisällöltään Euroopan patenttiviraston valituslautakuntien menettelysääntöjen 12 artiklan 2 kohta. Ehdotetun pykälän tavoitteena on uudistaa patenttivalitusten käsittelyä siten, että tuomioistuimien voisi keskittyä patenttiviranomaisen valituksenalaisen päätöksen laillisuuden arviointiin sen sijaan, että kyseessä olisi ennemminkin patenttia koskevan rekisteröintimenettelyn jatkaminen (ks. yleisperusteluiden jakso 2.4.).

Yleisperusteluiden 2.3.2. jaksossa kuvatulla tavalla markkinaoikeus soveltaa patenttivalitusasioiden käsittelyyn lähtökohtaisesti oikeudenkäynnistä hallintoasioissa säädettyä lakia (HOL). Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (MOL) sisältää lisäksi erityissäännöksiä teollisoikeudellisten valitusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa (4 luvun 2–16 §). MOL 7 luvun 2 §:n sisältää yleisen valitusasioiden käsittelyä markkinaoikeudessa koskevan säännöksen, jonka mukaan rekisteriviranomaisen päätöstä koskeva valitusasia käsitellään ja ratkaistaan markkinaoikeudessa valituksen, valituksen kohteena olevan päätöksen ja muun kirjallisen oikeudenkäyntiaineiston perusteella. MOL 7 luvun 13 §:ssä säädetään markkinaoikeuden mahdollisuudesta asettaa määräaika oikeudenkäyntiaineiston esittämiselle. Säännöstä on perusteltu muun muassa sillä, että markkinaoikeudella tulee olla riittävät oikeudenkäynnin johtamista tukevat keinot käytettävissä, jotta se voisi onnistua asian tehokkaassa valmistelussa ja prosessinjohtossa. Myös Euroopan patenttivirastossa suhtautuminen määräaikojen noudattamiseen on tiukkaa; uusien perusteiden, tosiseikkojen tai todisteiden esittäminen määräajan jälkeen on sallittua vain poikkeuksellisesti. MOL 7 luvun 13 §:n mukaan markkinaoikeus voi viivästyksen estämiseksi tai muusta perustellusta syystä kehottaa asianosaista asettamassaan määräajassa esittämään vaatimuksensa ja niiden perusteet, ilmoittamaan kaikki todisteet, jotka hän aikoo esittää, ja mitä hän kullakin todisteella aikoo näyttää toteen, sekä esittämään kaikki kirjalliset todisteet, joihin hän vetoaa. Koska säännöksen on katsottu olevan poikkeussäännös, ei markkinaoikeus ole voinut sen nojalla tehokkaasti puuttua siihen, että muutettuja patenttivaatimusasetelmia esitetään hyvin tavallisesti patenttiviranomaisen päätöstä koskevan valituksen käsittelyn yhteydessä.

7 §. *Patenttiviranomaisen lausunto.* Säännös vastaa asiasisällöltään voimassa olevan patenttilain 66 b §:ää.

8 §. *Asiantuntijan käyttäminen.* Pykälässä säädettäisiin asiantuntijoiden käytöstä Helsingin kärjäoikeudessa. Säännöksen sanamuotoja on yhdenmukaistettu tavaramerkkilain 78 §:n kanssa, mutta se vastaa asiasisällöltään voimassa olevan patenttilain 66 c §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaan Helsingin kärjäoikeudella voisi olla teollisoikeusrikosta tai patenttirikkomusta koskevassa asiassa apunaan enintään kaksi asiantuntijaa. Asiantuntijana voi toimia tuomioistuinlain (673/2016) 17 luvun 10 §:n 2 momentissa tarkoitettu henkilö. Mahdollisuus asiantuntijoiden käyttämiseen sisältyy myös nykyiseen patenttilakiin. Mahdollisuus asiantuntijoiden käyttämiseen ehdotetun pykälän nojalla koskisi vain kärjäoikeutta. Asiantuntijan käyttäminen olisi tuomioistuimen omassa harkinnassa. Asiantuntijoita voisi käyttää rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettussa teollisoikeusrikosta koskevassa asiassa sekä ehdotetun lain 15 luvun 2 §:ssä tarkoitettussa patenttirikkomusta koskevassa asiassa.

Pykälän 2 momentin mukaan asiantuntijan olisi annettava kirjallinen lausunto kärjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä. Asiantuntija ei olisi tuomioistuimen jäsen eikä kuuluisi asian ratkaisukokoonpanoon, vaan hänen tehtävänänsä olisi antaa kirjallinen lausunto kärjäoikeuden hänelle esittämistä kysymyksistä. Asiantuntija voisi osallistua asiassa mahdollisesti toimitettavaan valmistelustuntoon sekä pääkäsittelyyn ja hänellä olisi oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Riippumatta siitä, missä vaiheessa kärjäoikeus pyytää asiantuntijalta lausunnon, kärjäoikeuden tulisi aina ennen asian ratkaisemista varata asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Pykälän 3 momentti sisältäisi viittaussäännöksen, jonka mukaan asiantuntijan palkkioon sovelletaan, mitä tuomioistuinlain 17 luvun 22 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palkkiosta. Asiantuntijalle maksetaan valtion varoista kohtuullinen palkkio ja korvaus. Maksettavan palkkion ja korvauksen perusteet ja määrät vahvistaa oikeusministeriö.

9 §. *Kanteen vireille tulosta ja ratkaisusta ilmoittaminen patenttiviranomaiselle.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa vireille tulleesta kanteesta patenttiviranomaiselle. Säännös olisi uusi ja yhdenmukainen tavaramerkkilain 79 §:n 1 momentin kanssa. Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevan patenttilain 66 d §:ää.

10 §. *Asiakirjan julkisuus.* Säännös vastaa voimassa olevan patenttilain 27 §:n 3 momenttia.

Käännökset tuomioistuimessa

11 §. *Käännökset riita-asiassa.* Säännös vastaa voimassa olevan patenttilain 65 b §:ää.

12 §. *Käännökset rikosasiassa.* Säännös vastaa voimassa olevan patenttilain 66 a §:ää.

13 §. *Käännökset muutoksenhakuasiassa.* Säännös vastaa voimassa olevan patenttilain 27 a §:ää.

14 §. *Käännökset eurooppapatenttia koskevassa riita-asiassa.* Säännös vastaa voimassa olevan patenttilain 70 p §:ää.

15 §. *Englanninkielisen hakemuksen käännösten todistusvoima.* Säännös vastaa voimassa olevan patenttilain 65 c §:ää.

15 luku Seuraamukset patenttioikeuden loukkauksesta

1 §. *Kielto.* Säännös vastaa pääosin voimassa olevan lain 57 §:n 1 momenttia, jonka nojalla tuomioistuin voi kieltää sitä, joka loukkaa yksinoikeutta patenttiin, jatkamasta tai toistamasta tekoa. Yksinoikeuden sisältö ja sen rajoitukset sekä patentinhaltijan oikeus erilaisten toimien kieltämiseen määräytyvät muun muassa ehdotetun lain 3 luvun mukaan. Yksinoikeuden sisältö ja rajoitukset on kuvattu edellä kyseisten pykäliden säännöskohtaisissa perusteluissa.

Uutuutena ehdotetaan säädettäväksi siitä, että tuomioistuin voisi määrätä kiellon sakon uhalla. Uhkasakkolain (1113/1990) 4 §:n mukaan viranomaisella voi asettaa uhkasakon, jos niin on laissa säädetty. Nykyiseen patenttilakiin ei sisälly mahdollisuutta asettaa uhkasakkoa kiellon tehosteeksi. Sen sijaan tavaramerkkilain 62 §:n mukaiseen kieltoon voidaan liittää sakon uhka. Patenttilain mukaista kieltoa ei ole uhkasakon asettamisen osalta perusteltua asettaa eri asemaan kuin tavaramerkkilain 62 §:n mukaista kieltoa, joten uhkasakon mahdollisuus ehdotetaan lisät-

täväksi myös patenttilakiin. Tarkemmat säännökset uhkasakon asettamisesta sekä maksettavaksi tuomitsemisesta sisältyvät uhkasakkolakiin. Kannetta uhkasakkoon tuomitsemiseksi voi ajaa se, jonka vaatimuksesta kieltotuomio on annettu.

2 §. *Patenttirikkomus*. Säännös vastaa voimassa olevan lain 57 §:n 2 ja 3 momenttia.

Pykälän 1 momentissa säädetään patentin tuottaman yksinoikeuden loukkauksen johdosta määrättävistä rangaistuksista. Säännöksen mukaan se, joka tahallisesti loukkaa patenttia, on tuomitettava patenttirikkomuksesta sakkoon. Säännös on toissijainen. Jos teko on rangaistava rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettuna teollisoikeusrikoksena, tekijää ei voida tuomita myös patenttirikkomuksesta.

3 §. *Patentoidulla menetelmällä valmistettu tuote*. Säännös vastaa voimassa olevan lain 57 a §:ää.

4 §. *Keskeyttämismääräys*. Pykälässä säädettäisiin [välittäjälle] annettavasta keskeyttämismääräyksestä. Säännös vastaa asiasällöltään voimassa olevan patenttilain 57 b §:ää.

5 §. *Hyvitys ja vahingonkorvaus*. Pykälässä säädettäisiin patentinhaltijan oikeudesta saada patentinloukkauksesta vahingonkorvausta sekä hyvitystä patentin hyödyntämisestä. Säännös vastaa osittain voimassa olevan patenttilain 58 §:ää.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin vahingonkorvauksesta silloin, kun joku tahallaan tai huolimattomuudesta loukkaa patenttia. Säännöksellä pannaan täytäntöön täytäntöönpanodirektiivin 13 artikla ja se vastaa osittain voimassa olevan patenttilain 58 §:n 1 momenttia. Uutuutena ehdotetaan säädettäväksi siitä, että patentinhaltijalla olisi oikeus saada kohtuullinen hyvitys patentin oikeudettomasta käyttämisestä, jos loukkaus on tehty tahallisesti tai huolimattomuudesta. Hyvitys tulee suorittaa, vaikka loukattu ei osoittaisi kärsineensä tappiota teon takia. Hyvitys on siten riippumaton niistä taloudellisista menetyksistä, joita oikeudeton käyttäminen on saattanut aiheuttaa. Hyvityksen laskennallisena perusteena voidaan useimmissa tapauksissa pitää patentin tavanomaista käyttökorvausta eli lisenssimaksua. Ehdotuksen taustalla on täytäntöönpanodirektiivin 13 artikla, jonka lähtökohtana on tosiasiallisen vahingon korvaaminen täysimääräisenä, jos loukkaus on tehty tahallisesti tai tuottamuksellisesti, sekä se, miten kyseistä säännöstä on tulkittu muiden aineettomien oikeuksien, kuten tavaramerkkien osalta. Tavaramerkkilain 69 §:ssä lähdetään siitä, että direktiivissä tarkoitettu täysimääräinen korvaus sisältää myös kohtuullisen hyvityksen tavaramerkin oikeudettomasta käytöstä, ja vastaavaa tulkintaa on perusteltua soveltaa myös patenteihin.

Lisäksi patentinhaltijalla on oikeus korvaukseen kaikesta vahingosta, jonka loukkaus aiheuttaa. Jos huolimattomuus on vain lievää, korvausta vahingosta voidaan sovittaa. Arvioidessaan vahingonkorvauksen määrää tuomioistuimen on otettava huomioon kaikki tapauksessa esiin tulevat seikat. Korvausta maksetaan kaikista osoitettavista, esimerkiksi tositteisiin perustuvista, teon aiheuttamista kuluista ja menetyksistä. Sen lisäksi korvataan täysimääräisesti teosta aiheutunut muu taloudellinen vahinko eli puhdas varallisuusvahinko. Vahingonkorvausoikeuden yleisten periaatteiden mukaisesti oikeudenhaltijan on pääsääntöisesti näytettävä toteen vahinkonsa määrä. Huomioon otettavia tapauksessa esiin tulevia seikkoja ovat esimerkiksi vahinkoa kärsineelle osapuolelle aiheutuneet kielteiset taloudelliset seuraukset, mukaan lukien saamatta jäänyt voitto, oikeudenloukkaajan mahdollisesti saama perusteeton hyöty ja asianmukaisissa tapauksissa muut kuin taloudelliset tekijät, kuten aineeton vahinko, joka patentinhaltijalle on aiheutunut patentinloukkauksesta.

Ehdotetun 1 momentin mukaan vahingonkorvausta voidaan sovitella, jos loukkaajan huolimattomuus on lievää. Lievän huolimattomuuden käsitettä olisi arvioitava vahingonkorvausoikeuden yleisten periaatteiden ja vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan. Asiallisesti vastaava sovitte- luea koskeva säännös sisältyy voimassa olevan patenttilain 58 §:ään, tavaramerkkilain 69 §:ään, mallioikeuslain 36 §:ään ja hyödyllisyysmallioikeudesta annetun lain 37 §:ään. Sovitte- lun ei ole tarkoitus olla automaattinen ratkaisu kaikissa lievän tuottamuksen tilanteissa, vaan lisäksi tulisi edellyttää, että korvausvelvollisuus harkitaan kohtuuttoman raskaaksi ottaen huo- mioon loukkaajan ja loukatun varallisuusolot ja muut olosuhteet. Täysi korvausvelvollisuus on pääsääntö, eikä sovitteluun tulisi ryhtyä pelkästään siitä syystä, että loukkaajan ja loukatun ta- loudellinen asema on huomattavan erilainen.

Ehdotettuun 2 ja 3 momenttiin lisättäisiin 1 momentin mukaisesti maininta hyvityksestä. Muilta osin säännökset vastaavat voimassa olevan lain 58 §:n 2 ja 3 momenttia.

6 §. *Muuttamis- ja hävittämiss seuraamukset.* Pykälässä säädettäisiin korjaavista toimenpiteistä, joilla pyritään palauttamaan tilanne sellaiseksi, joka se olisi ollut ilman patentinloukkausta sekä estämään loukkauksen jatkaminen. Säännös vastaa asiasisällöltään voimassa olevan patenttilain 59 §:ää.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta takavarikoida loukatun vaatimuksesta 1 momentissa tarkoitettu omaisuus. Takavarikko on mahdollista myös oikeudenkäymiskaaren 7 luvun perusteella. Momentilla täydennettäisiin rikosprosessissa pakkokeinolain sääntelyä.

7 §. *Väliaikainen suoja.* Säännös vastaa voimassa olevan patenttilain 60 §:ää.

8 §. *Tuomioiden julkistaminen.* Säännös vastaa voimassa olevan lain 60 a §:ää, jolla on pantu täytäntöön teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta annetun direktiivin (di- rektiivi 2004/48/EY) 15 artikla.

Pykälässä säädetään loukkausta koskevan tuomion julkistamisesta kantajan toimin vastaajan kustannuksella. Tarkoituksena on antaa tietoja lainvoimaisesta tuomiosta. Pykälä koskee vain patentin loukkausta koskevaa riita-asiaa eikä se laajenna sitä, mitä tietoja tuomiosta ylipäätään saadaan julkistaa. Pykälässä tarkoitettu julkistamislupa ei myöskään poista kantajan muusta lainsäädännöstä johtuvaa vastuuta julkaistavista tiedoista. Perusteluiden osalta ks. tarkemmin HE 26/2006.

9 §. *Patentin kumoamisen ja mitättömäksi julistamisen vaikutukset seuraamuksiin.* Pykälässä säädettäisiin patentin kumoamisen ja mitättömäksi julistamisen vaikutuksesta patentinlouk- kauksesta säädettyihin seuraamuksiin. Pykälä vastaa asiasisällöltään voimassa olevan patenti- lain 61 §:ää.

10 §. *Rangaistus ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä.* Säännös vastaa voimassa olevan lain 62 §:ää.

11 §. *Vahvistuskanne.* Pykälässä säädettäisiin vahvistuskanteesta sekä lisenssinhaltijan ja pak- koluvan haltijan kanneoikeudesta. Säännös vastaa voimassa olevan patenttilain 63 §:ää.

16 luku Vuosimaksut

1 §. *Velvollisuus vuosimaksun suorittamiseen ja maksuvuosi.* Pykälän 1 momentissa säädetään vuosimaksujen maksamisesta koskien suomalaista patenttihakemusta, suomalaista patenttia,

Suomessa voimaansaatettua eurooppapatenttia ja PRH:n myöntämää lisäsuojatodistusta. Luvun säännöksiä ei kuitenkaan sovelleta eurooppapatenttiin, jolle on rekisteröity yhtenäinen vaikutus.

Pykälän toisen momentin mukaan patentista ja patenttihakemuksesta on suoritettava vuosimaksu jokaiselta maksuvuodelta kolmannelta maksuvuodesta alkaen. Säännös vastaa olennaisesti voimassa olevan lain sääntelyä. Voimassa olevan lain 8.6 §:n mukaan hakemuksesta on suoritettava vuosimaksu jokaiselta ennen hakemuksen lopullista ratkaisemista alkaneelta maksuvuodelta; 40 §:n 2 momentin mukaan patentista on suoritettava vuosimaksu jokaiselta myöntämisen jälkeiseltä maksuvuodelta; ja 41 §:n 1 momentin mukaan vuosimaksut kahdelta ensimmäiseltä vuodelta erääntyvät samanaikaisesti kuin kolmannen maksuvuoden maksu.

Pykälän 3 momentissa määritellä maksuvuoden käsite. Maksuvuosi lasketaan ensimmäisen kerran siitä päivästä, jolloin patenttihakemus on tehty tai katsottava tehdyksi, ja tämän jälkeen vuosittain vastaavaa kalenteripäivää seuraavasta päivästä. Maksuvuosi päättyy aina tekemispäivää vastaavaan päivään. Määritelmän muotoilu on voimassa olevaan lakiin nähden uusi.

Voimassa olevan lain 8 §:n 7 momentissa määritellään, että maksuvuosi lasketaan ensimmäisen kerran siitä päivästä, jolloin hakemus on tehty tai katsottava tehdyksi, ja tämän jälkeen vastaavasta kalenteripäivästä. Nykykäytännön mukaisesti maksuvuosi alkaa aina hakemuksen vuosipäivänä. Voimassa olevan lain 40 §:n mukaan patentti voidaan pitää voimassa, kunnes 20 vuotta on kulunut patenttihakemuksen tekemispäivästä. Käytännössä nykysääntelyä on tulkittu siten, että viimeinen voimassaolopäivä on patentin 20. vuosipäivä, ja että viimeinen, 20. maksuvuosi on muita yhden päivän pidempi.

Ehdotetun pykälän 3 mukainen maksuvuoden määritelmä vastaa Euroopan patenttioviraston käytäntöä. EPO käyttää maksuvuodesta termiä patenttivuosi (patent year). EPO:n työhjeissa (Guidelines for Examination, GLE A-X 5.2.4) ensimmäinen patenttivuosi määritellään alkavaksi hakemuksen tekemispäivänä ja päättyvän ensimmäiseen vuosipäivään. Seuraavat maksuvuodet alkavat vuosipäivää seuraavasta päivästä ja päättyvät vuosipäivään.

Pykälän 4 momentti on informatiivinen ja sisältää viittaukset pykäliin, joissa säädetään vuosimaksun maksamattajättämisen seurauksista eri tilanteissa. Säännöksestä riippuen hakemus jää sillensä tai patentti lakkaa sen maksuvuoden alusta, jolta maksua ei ole suoritettu.

2 §. *Erääntyminen.* Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevan lain 41 §:n 1 momentin 1. ja 3. virkettä, joissa säädetään vuosimaksun erääntymisestä ja aikaisimmasta mahdollisesta maksupäivästä.

Pykälän 2 momentti vastaa olennaisesti voimassa olevan lain 41 §:n 2 momentin 1. virkettä, jossa säädetään jaetun hakemuksen vuosimaksuista.

Pykälän 3 momentti vastaa olennaisesti voimassa olevan lain 41 §:n 2 momentin 2. virkettä, jossa säädetään suomessa kansainvälisen patenttihakemuksen vuosimaksuista, kun hakemusta jatketaan Suomessa.

Pykälän 4 momentti vastaa voimassa olevan lain 41 §:n 3 momenttia, jossa säädetään vuosimaksujen suorittamisesta eräpäivän jälkeen.

3 §. *Eurooppapatentin vuosimaksu.* Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevan lain 70 l §:n 1 momenttia sekä 2 momentin 2. ja 3. virkettä, joissa säädetään Suomessa voimaansaatetun eurooppapatentin vuosimaksuista.

Pykälän 2 momentti on kokonaan uusi eikä sillä ole vastinetta voimassa olevassa laissa. Säännös koskee tilannetta, jossa EPO:n laajennettu valituslautakunta kumoaa EPO:n valituslautakunnan aiemman päätöksen patentin kumoamisesta. Tällöin vuosimaksu kultakin maksuvuodelta, joka on alkanut valituslautakunnan päätöksen jälkeen, mutta viimeistään laajennetun valituslautakunnan päätöksen julkaisemispäivänä, erääntyy maksettavaksi vasta jälkimmäistä päivää seuraavan kolmannen kuukauden viimeisenä päivänä. Voimassa olevassa laissa ei säädetä maksujen erääntymisestä edellä mainitussa tilanteessa. Ehdotettava säännös antaa patentinhaltijalle samanlaisen 3 kk maksuajan, kuin 1 momentissa mainitussa voimaansaattamiseen liittyvässä tilanteessa.

4 §. *Lisäsuojatodistuksen vuosimaksu.* Pykälässä säädetään, että lisäsuojatodistuksesta on suoritettava vuosimaksu jokaiselta peruspatentin voimassaoloajan päättymisen jälkeen alkavalta maksuvuodelta. Säännös vastaa voimassa olevan asetuksen 52 o §:n 1 momenttia.

17 luku Erinäiset säännökset

1 §. *Asiamies.* Pykälässä säädetään, että patentinhaltijalla, jolla ei ole kotipaikkaa Euroopan talousalueella, tulee olla Euroopan talousalueella asuva asiamies, jolla on oikeus hänen puolestaan ottaa vastaan haasteen tiedoksiantoja, kutsuja ja muita asiakirjoja patenttia koskevissa asioissa, lukuun ottamatta rikosasiaa koskevaa haastetta ja määräystä, jolla asianosainen on velvoitettu henkilökohtaisesti saapumaan oikeuteen. Lisäksi säädetään, että asiamies on ilmoitettava merkittäväksi patenttirekisteriin. Säännös poikkeaa voimassa olevasta lain 71 §:stä, jonka mukaan asiamiehen käyttöpakko koskee haltijaa, jonka kotipaikka on Suomen ulkopuolella. Asiamiehen käyttöpakon muuttaminen koskemaan Euroopan talousalueen ulkopuolisia patentinhaltijoita olisi yhdenmukainen tavamerkkilain 28 §:n 2 momentin kanssa.

2 §. *Maksut.* Pykälässä säädetään, että tähän lakiin perustuvasta Patenti- ja rekisterihallituksen suoritteesta tulee suorittaa maksu, jonka määräytymisperusteista säädetään Patenti- ja rekisterihallituksen suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (1032/1992) ja sen nojalla annetuissa säännöksissä. Säännös vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 73 §:n ensimmäistä virkettä, jonka mukaan tämän lain mukaan perittävistä maksuista säädetään erikseen.

3 §. *Myöhästymisen johdosta menetettyjen oikeuksien palauttaminen.* Pykälässä säädettäisiin patentinhakijan tai -haltijan mahdollisuudesta tehdä esitys patenttiviranomaiselle menetettyjen oikeuksien palauttamisesta tilanteessa, jossa haltija tai hakija ei ole suorittanut tiettyä toimenpidettä patenttiviranomaisessa tässä laissa tai sen nojalla vahvistetussa määräajassa, ja oikeuksien menetys johtuu tästä myöhästymisestä. Patenttiviranomaisen on tällöin katsottava toimenpide suoritetuksi määräajassa, jos hakija tai haltija on toiminut niin huolellisesti kuin olosuhteet vaativat määräaikaa noudattaakseen, suorittaa toimenpiteen ja vahvistetun maksun sekä tekee oikeuksien palautusta koskevan esityksen kahden kuukauden kuluessa esteen päättymisestä, kuitenkin viimeistään vuoden kuluttua määräajan päättymisestä. Jos patentinhakija on kärsinyt oikeudenmenetyksen 6 luvun 1 §:ssä säädetyn, etuoikeutta koskevan määräajan noudattamisessa, olisi esitys kuitenkin tehtävä ja vahvistettu maksu suoritettava viimeistään kahden kuukauden kuluttua 6 §:n 1 momentissa säädetystä määräajasta. Patentinhaltijalle tai -hakijalle olisi antaa tilaisuus antaa lausumansa patenttiviranomaisen määräämässä määräajassa

Pykälää sovellettaisiin myös Suomessa jatkettuun kansainväliseen patenttihakemukseen, kun on kysymys määräajasta, jota olisi ollut noudatettava vastaanottavassa viranomaisessa, kansainvälisessä uutuustutkimusviranomaisessa, kansainvälisiä patentoitavuuden esitutkimuksia suorittavassa viranomaisessa tai Maailman henkisen omaisuuden järjestön kansainvälisessä toimistossa. Laiminlyöty toimenpide olisi tällöin suoritettava patenttiviranomaisessa.

Pykälä vastaa voimassa olevan lain 71 a §:ää, mutta sitä ehdotetaan selkeytettäväksi muotoilemalla edellytykset toimenpiteen katsomiseksi suoritetuksi määräajassa numeroidun luettelon muotoon.

4 §. *Postinkulun viiveen johdosta menetettyjen oikeuksien palauttaminen.* Pykälässä säädettäisiin hakijan mahdollisuudesta tehdä esitys menetettyjen oikeuksien palauttamisesta, jos 9 luvun 3 tai 10 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa postitse lähetetty asiakirja tai maksu ei ole tullut patenttiviranomaiselle määrättyssä ajassa. Jos hakija suorittaa lähetyksen tarkoittaman toimenpiteen kahden kuukauden kuluessa siitä, kun hakija havaitsi tai hänen olisi pitänyt havaita, että määräaika on ylitetty, kuitenkin viimeistään vuoden kuluessa määräajan päättymisestä, patenttiviranomaisen tulee todeta, että toimenpide on katsottava suoritetuksi määräajassa. Edellytyksenä on lisäksi, että katko postiyhteyksissä on tapahtunut jonain määräaika edeltävistä kymmenestä päivästä sodan, vallankumouksen, mellakan, lakon, luonnonmullistuksen tai muun senkaltaisen syyn vuoksi sillä paikkakunnalla, jossa lähettäjä oleskelee tai harjoittaa liikettä, sekä jos asiakirja tai maksu on lähetetty patenttiviranomaiselle viiden päivän kuluessa postiyhteyksien palautumisesta. Vaihtoehtoisena edellytyksenä on, että asiakirja tai maksu on lähetetty kirjattuna postilähetyksenä viimeistään viisi päivää ennen määräajan päättymistä, kuitenkin ainoastaan, milloin lähetyksen on lähetetty lentopostissa, jos se on ollut mahdollista, taikka muulla tavalla, jos lähettäjä on ollut aiheutta olettaa, että se siten lähetettynä olisi saapunut patenttiviranomaiselle kahden päivän kuluessa lähetyspäivästä. Esitys oikeuksien palauttamisesta on tehtävä toimenpiteen suorittamiselle säädettyssä määräajassa. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 71 b §:ää, mutta sitä ehdotetaan selkeytettäväksi muotoilemalla edellytykset toimenpiteen katsomiseksi suoritetuksi määräajassa numeroidun luettelon muotoon.

5 §. *Kuuluttaminen.* Pykälässä säädettäisiin, että 3 ja 4 §:n mukaisen oikeuksien palautusta koskevan esityksen hyväksymisestä olisi kuulutettava. Säännöksellä muutettaisiin nykyisen lain 71 c §:ää, jonka mukaan on kuulutettava siitä, että 71 a tai 71 b §:n mukainen esitys on hyväksytty, ja sen johdosta jatkokäsittelyyn otetaan 22 §:n mukaisesti julkiseksi tullut patenttihakemus, joka on jätetty sillensä tai hylätty, taikka rauennut patentti katsotaan saatetuksi uudelleen voimaan. Muutoksella ei ole tarkoitus muuttaa nykyistä käytäntöä, vaan selkeyttää sääntelyä siten, että hyväksyvistä oikeuksienpalautuspäätöksestä kuulutetaan kaikissa tilanteissa.

6 §. *Ennakkokäyttöoikeus.* Pykälässä säädettäisiin ennakkokäyttöoikeudesta tilanteessa, jossa patenttihakemus on lainvoimaisesti jätetty sillensä tai hylätty tai patentti on rauennut, ja jossa keksintöä on hyvässä uskossa alettu käyttää ammatillisesti hyväksi tai ryhdytty olennaisiin toimenpiteisiin keksinnön hyväksikäyttöä varten tämän jälkeen, mutta ennen kuin oikeuksien palautuspäätöksestä oli kuulutettu. Säännös vastaa voimassa olevan lain 71 c §:n 2 ja 3 momenttia.

7 §. *Patenttia koskeva ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että patentinhakijan, joka vetoamalla hakemukseensa esittää vaatimuksen toiselle ennen kuin hakemusasiakirjat ovat 5 luvun 1 §:n mukaan tulleet julkisiksi, olisi pyynnöstä annettava suostumuksensa siihen, että vaatimuksen kohteena oleva saa tutustua patenttiasiakirjoihin. Jos hakemukseen sisältyy 4 luvun 8 §:n mukainen biologisen materiaalin talletus, suostumuksen tulisi koskea myös oikeutta saada näyte talletuksesta. Patenttilain 5 luvun 5 §:n säännöksiä sovellettaisiin myös silloin, kun joku haluaa saada näytteen biologisesta materiaalista tällaisen suostumuksen perusteella.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että sen, joka kääntymällä suoraan toisen puoleen, ilmoituksessa, taikka tavarassa tai sen päällyksessä olevassa kirjoituksessa tai muulla tavoin ilmoittaa, että patenttia on haettu tai että se on myönnetty, ilmaisematta kuitenkaan samalla hakemuksen tai patentin numeroa, on velvollinen pyynnöstä viipymättä antamaan sanotun tiedon. Vaikka

ilmoituksesta ei nimenomaan käy ilmi, että patenttia on haettu tai että patentti on myönnetty, mutta jos se on omiaan aikaansaamaan sellaisen käsityksen, asianomaisen on pyynnöstä viipymättä ilmoitettava, onko patenttia haettu vai onko se myönnetty. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 56 §:ää.

8 §. *Tietojenvaihto ja yhteistyö viranomaisten välillä.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että patenttiviranomainen voi toisen valtion viranomaisen pyynnöstä antaa tälle tietoja täällä tehtyjen patenttihakemusten käsittelystä sekä että toisen valtion viranomainen tai kansainvälinen laitos voi patenttiviranomaisen esityksestä suorittaa patenttihakemusten tutkimisen. Voimassa olevan lain 74 §:n 2 momentissa on annettu valtuus säätää tästä asetuksella. Pykälän 1 momentin toisessa virkkeessä säädettäisiin Suomen patenttiviranomaisen mahdollisuudesta se jälkeen, kun tutkimustulosten ja muun aineiston vaihtamisesta on sovittu, lykätä toisen valtion patenttiviranomaiselle aikaisemmin tehtyä hakemusta vastaavan hakemuksen käsittelyä. Käsittely lykättäisiin siihen asti, kunnes toisen valtion viranomainen on käsitellyt hakemuksen sovituksessa laajuudessa. 1 momentin toinen virke vastaa voimassa olevan patenttiasetuksen 29 §:n 2 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että patenttiviranomaiselle, jonka kanssa 2 momentissa tarkoitettu sopimus on tehty, voi Suomen patenttiviranomainen luovuttaa vielä julkiseksi tulemattomaksi patenttihakemusta koskevan asiakirjan, jos mainittu patenttiviranomainen on sitoutunut siihen, ettei se tee asiakirjaa julkiseksi. Säännös vastaa voimassa olevan patenttiasetuksen 29 §:n 3 momenttia.

9 §. *Patenttirekisterin tietosisältö, henkilötietojen käsittely ja tietojen luovutus.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kootusti ja yleisluontoisesti tiedoista, jotka merkitään PRH:n patenttirekisteriin. Kuten tälläkin hetkellä, PRH ylläpitäisi patenttirekisteriä myöntämistään kansallisista patenteista ja eurooppapatenteista, joilla on oikeusvaikutus Suomessa. PRH merkitsisi rekisteriin sille toimitettuihin hakemuksiin ja asiakirjoihin sisältyvät tiedot, patenttihakemusten ja patenttien käsittelyn kannalta tarpeelliset henkilötietoja koskevat yksilöinti- ja yhteystiedot, haettua tai myönnettyä patenttia koskevat tiedot, patentin voimassaoloon ja laajuuteen liittyvät tiedot sekä patenttiin tai patenttihakemukseen kohdistuvat toimenpiteet. Ehdotetussa 10 §:ssä valtuutettaisiin asetuksella tarkemmin säätämään patenttirekisteristä ja sen pitämisestä.

PRH merkitsisi patenttirekisteriin patenttien käsittelyn kannalta tarpeelliset henkilötietoja koskevat yksilöinti- ja yhteystiedot. Tällaisia tietoja olisivat mm. patentin haltijan ja hakijan, väitteentekijän, rekisteriin merkittävän patentin- ja lisenssinhaltijan sekä mahdollisen asiamiehen nimi ja yhteystiedot. PRH:lla on lisäksi tietosuojalain 29 §:n perusteella oikeus käsitellä henkilötunnuksia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, missä tarkoituksessa PRH käsittelee henkilötietoja patenttirekisterissä. PRH käsittelee henkilötietoja sen lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi sekä yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi ja rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi (tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c ja e alakohta). Käsittelyn perustasta on tällöin säädettävä tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaan rekisterinpitäjään sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä. Käsittelyn perustasta ja tarkoituksesta säädettäisiin ehdotetussa 2 momentissa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin henkilötietojen luovuttamisesta patenttirekisteristä. Ehdotetun säännöksen mukaan jokaisella olisi oikeus saada patenttirekisteristä jäljennöksiä sekä tietoa patentin hakijan ja haltijan nimestä ja kotipaikasta yleisen tietoverkon kautta yksittäisenä hakuna. Säännös tekisi poikkeuksen viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 13 §:n 2 momenttiin ja 16 §:n 3 momenttiin.

Julkinen henkilötieto, kuten nimi tai osoite, voidaan antaa rekisteristä julkisuuslain 16 §:n 1 momentin mukaan suullisesti taikka antamalla asiakirja viranomaisen luona nähtäväksi ja jäljennettäväksi tai kuunneltavaksi tai antamalla siitä kopio tai tuloste. Kyseinen säännös edellyttää, että annettava tieto on yksittäinen ja se annetaan viranomaisen luona. Useamman henkilötiedon ja tietojen antamisesta kopiona tai tulosteena säädetään julkisuuslain 16 §:n 3 momentissa. Säännös edellyttää, että tietojen luovutuksensaajalla on henkilötietojen suojaa koskevien säännösten mukaan oikeus tallettaa ja käyttää sellaisia henkilötietoja, jollei laissa ole toisin erikseen säädetty. Lisäksi julkisuuslain 13 §:n 2 momentissa edellytetään, että mm. henkilörekisteristä tietoa pyytävän on ilmoitettava tietojen käyttötarkoitus sekä muut tietojen luovuttamisen edellytysten selvittämiseksi tarpeelliset seikat sekä tarvittaessa tiedot siitä, miten tietojen suojaus on tarkoitus järjestää.

Patentin hakijan ja haltijan nimi- ja yhteystiedot ovat tärkeitä esimerkiksi patentin hakijoille, väitteentekijöille sekä mitätöintiä hakeville. Patentin haltijan henkilötiedoille on tarvetta esimerkiksi henkilöillä, jotka harkitsevat väitteen tekemistä tai mitätöintikanteen nostamista, jotta osapuolet voivat tunnustella sovinnon mahdollisuutta. Jos joku katsoo, että myönnetty patentti loukkaa hänen oikeuttaan, ensimmäisenä toimenpiteenä tulee kyseeseen yhteydenotto patentin haltijaan, mikä edellyttää tietoa patentin haltijan nimestä ja yhteystiedoista. Näissä tilanteissa olisi raskasta, että henkilön tulisi käydä julkisuuslain 16 §:n 1 momentin mukaisesti PRH:ssa paikan päällä saadakseen patentin haltijan yhteystiedot. Toisaalta henkilöillä voi olla tarve patentin haltijan henkilötiedoille, vaikka hänellä ei olisi henkilötietojen suojaa koskevien säännösten mukaista oikeutta tällaisten tietojen tallettamiseen ja käyttöön. Olisi tärkeää, että jokaisella olisi mahdollisuus saada patenttirekisteristä jäljennöksiä, ilman, että PRH:n tulisi etukäteisesti selvittää tietojen saajan oikeus tietojen käyttöön ja miten tiedot suojataan. Ilman tällaista poikkeusta julkisuuslain 13 §:n 2 momenttiin ja 16 §:n 3 momenttiin patentin taloudelliset käyttömahdollisuudet rajoittuisivat, sillä mahdolliset yhteistyökumppanit tai henkilöt, jotka haluavat hankkia lisenssin patenttiin, eivät saisi haltijaan yhteyttä. Patenttirekisterissä olevat henkilötiedot ovat tarpeellisia näin ollen myös sivullisten oikeuksien toteuttamiseksi.

Ehdotetulla säännöksellä ei ole tarkoitusta poiketa julkisuuslain 16 §:n 3 momentissa mainitusta suoramarkkinointia ja mielipide- ja markkinatutkimusta koskevasta sääntelystä. Näitä varten henkilötietoja voitaisiin luovuttaa julkisuuslain mukaisesti vain, jos niin erikseen säädetään tai jos rekisteröity on antanut siihen suostumuksensa.

Ehdotettu pykälä vastaa soveltuvin osin tavaramerkkilain rekisterin tietosisältöä, henkilötietojen käsittelyä ja tietojen luovutusta koskevaa 26 §:ää. Ks. tarkemmin HE 201/2018 vp. Säännös olisi voimassa olevaan lakiin verrattuna uusi.

10 §. *Tarkemmat säännökset.* Pykälän 1 momentissa valtuutettaisiin valtioneuvoston asetuksella antamaan tarkempia säännöksiä patenttihakemuksesta, etuoikeuden pyytämisestä, kuulutuksesta patenttiasioissa, hakemusasiakirjojen painattamisesta, väitemenettelystä, rajoittamismenettelystä patenttivilanomaisessa, lakkauttamismenettelystä, patenttirekisteristä ja sen pitämisestä sekä patenttivilanomaisesta. Pykälän 2 momentissa valtuutettaisiin patenttivilanomainen antamaan tarkempia teknisiä määräyksiä ja menettelytapaohteita patenttihakemuksesta, etuoikeuden pyytämisestä, väitteestä, patentin rajoittamisesta patenttivilanomaisessa ja patentin lakkauttamisesta sekä niiden käsittelystä sekä muista niihin verrattavista teknisistä seikoista. Säännös vastaa voimassa olevan lain 74 §:n 1 ja 4 momenttia sekä etuoikeuden osalta 6 §:n 2 momenttia, jonka mukaan asetuksella säädetään tai asetuksen nojalla annettavalla patenttivilanomaisen päätöksellä määrätään, miten etuoikeutta koskeva pyyntö on esitettävä ja mitkä asiakirjat on annettava pyynnön tueksi.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Voimassa olevassa patenttiasetuksessa 669/1980 säädetään yksityiskohtaisesti patenttihakemuksen tekemisestä, sisällöstä ja käsittelystä, PRH:n pitämästä päiväkirjasta ja patenttirekisteristä, etuoikeudesta, hakemuksen muuttamisesta, jakamisesta ja lohkaisemisesta, hakemuksen julkisuudesta, patentin myöntämisestä ja rajoittamisesta, PRH:n kuulutuksista sekä syyttäjän erityisestä kannevallasta. Kansainvälisten patenttihakemusten osalta asetuksessa säädetään PRH:n toimimisesta vastaanottavana viranomaisena, hakemusten välittämisestä kansainväliselle toimistolle sekä kansainvälisen hakemuksen jatkamisesta Suomessa. Asetus sisältää lisäksi säännöksiä lisäsuojatodistuksista, eurooppapatenttihakemuksen vastaanottamisesta PRH:ssa, eurooppapatenttihakemuksen muuntamisesta kansalliseksi hakemukseksi, eurooppapatenttihakemuksia koskevasta päiväkirjasta sekä tarkempia määräyksiä eurooppapatentin ja eurooppapatenttihakemuksen kääntämisestä.

Etuoikeutta koskevaa sääntelyä ehdotetaan nostettavaksi patenttiasetuksesta lakiin etuoikeutta koskevaan lukuun. Lakiin ehdotetaan siirrettäväksi etuoikeuden perustaa koskeva voimassa olevan asetuksen 12 §, osittaisia ja useita etuoikeuksia koskeva 13 § sekä etuoikeutta jaetun hakemuksen yhteydessä koskeva 10 § 4 momentti. Lisäksi ehdotetaan etuoikeuden pyytämistä käsittelevät tarkemmat asetuksen 10 §:n sekä toimitettavia asiakirjoja koskevat 11 §:n siirrettäväksi lain tasolle.

Kansainvälisen patenttihakemuksen vastaanottamista koskeva voimassa olevan asetuksen 46 §:n 1 momentti ehdotetaan otettavaksi lakiin. Myös jatkettun kansainvälisen hakemuksen hyväksymisen tai hylkäämisen määräaika koskeva asetuksen 52 b § siirrettäisiin lakiin.

Lisäsuojatodistuksen hakijalla ja haltijalla, jolla ei ole kotipaikkaa Suomessa, tulee voimassa olevan asetuksen 52 p §:n mukaan olla Euroopan talousalueella asuva asiamies. Säännös ehdotetaan siirrettäväksi lakiin vastaavasti kuin patentin hakijan ja haltijan asiamiehen käyttövelvollisuutta koskevat pykälät. Lisäksi säännöstä ehdotetaan muutettavaksi niin, että asiamiestä tulee käyttää, jos haltijalla tai hakijalla ei ole kotipaikkaa Euroopan talousalueella. Myös väitteentekijälle ehdotetaan lisättäväksi lakiin vastaava asiamiehen käyttövaatimus. Lisäksi patenttilakiin ehdotetaan siirrettäväksi asetuksista lisäsuojatodistuksen vuosimaksua koskeva 52 o §, viranomaisten välistä tietojenvaihtoa koskeva 29 §:n 2 ja 3 momentti,

Ehdotetun lain 17 luvun 10 § sisältäisi asetuksenantovaltuuden valtioneuvostolle sekä PRH:lle valtuuden antaa tarkempia teknisiä määräyksiä ja menettelytapaohjeita. Uudessa patenttiasetuksessa voitaisiin säätää tarkemmin esimerkiksi patenttihakemuksella ilmoitettavista tiedoista ja hakemuksen sisällöstä, rekisteriin ja diaariin merkittävistä tiedoista sekä PRH:n kuulutusten sisältämistä tiedoista.

9 Voimaantulo

10 Toimeenpano ja seuranta

[...]

11 Suhde muihin esityksiin

[...]

11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

[...]

11.2 Suhde talousarvioesitykseen

[...]

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kielelliset oikeudet

Perustuslain 17 §:n 1 momentti sisältää säännökset suomen ja ruotsin kielen asemasta kansalliskielinä. Lisäksi pykälän 2 momentti sisältää säännökset jokaisen oikeudesta käyttää omaa kieltään, suomea tai ruotsia, tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa samoin kuin säännöksen julkiseen valtaan kohdistuvasta velvollisuudesta huolehtia suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan. Säännöksen 2 momentissa mainittu oikeus käyttää omaa kieltä tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa ja saada toimituskirjansa tällä kielellä rajoittuu kansalliskieliin eli suomeen ja ruotsiin (HE 309/1993 vp, s. 65, PeVM 25/1994 vp, s. 9). Yleiset säännökset kansalliskielten käyttöä koskevien oikeuksien turvaamisesta on annettu kielilailalla (2003/423). Kielilaista mahdollisesti poikkeavan sääntelyn tarpeellisuus on aina erikseen perusteltava (PeVL 50/2010 vp, s. 3).

Lakiesityksessä kansallisen patentin kielivaatimuksia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ne olisivat yhdenmukaisia perinteisen eurooppapatentin kielivaatimusten kanssa. Tämä tarkoittaa sitä, että kansalliskielellä laaditun patenttihakemuksen käännösvaatimuksista luovuttaisiin kokonaan (4 luvun 3 §). Englanninkielisen hakemuksen osalta hakijan ei enää jatkossa tarvitsisi toimittaa patenttivaatimusten ja tiivistelmän käännöstä suomeksi tai ruotsiksi hakemuksen julkiseksitulovaiheessa, vaan riittäisi, että käännös toimitetaan ennen patentin myöntämistä. Käännös olisi kuitenkin edelleen edellytyksenä ns. väliaikaiselle suojalle.

Kansallisessa väitekasittelyssä väitteen käsittelykieli ja päätöskieli olisi ehdotuksen mukaan jatkossakin suomi tai ruotsi, mutta käsittely perustuisi asiakirjoihin patentin alkuperäisellä kielellä (suomi, ruotsi tai englanti) ja väitteen voisi jatkossa tehdä myös englanniksi (7 luvun 2 §). Myös lisäsuojatodistushakemuksen voisi jatkossa tehdä myös englanniksi.

Ehdotetulla uudistuksella pyritään ottamaan huomioon se tosiasiallinen toimintaympäristö, jossa elinkeinonharjoittajat Suomessa toimivat. Samalla pyritään parantamaan suomalaisen patentin kilpailukykyä vaihtoehtoisin kansainvälisiin suojamuotoihin verrattuna.

Esityksellä ei heikennetä mahdollisuutta käyttää patenttihakemuksen tai väitekasittelyn kielenä suomea tai ruotsia. Ehdotettu säännös ei rajaa myöskään kolmansien osapuolten perustuslaissa turvattua oikeutta käyttää viranomaisessa omaa kieltään, suomea tai ruotsia. Kolmannet osapuolet voisivat edelleen tehdä esimerkiksi väitteen suomenkielellä.

Kansalliskielten käytön kannalta ehdotus johtaa kuitenkin erääseen heikennykseen. Englanninkielellä laadittua patenttihakemusta ei enää jatkossa käännettäisi kummallekään kansalliskielelle hakemuksen julkiseksitulovaiheessa, vaan vasta ennen patentin myöntämistä. Käännös suomeksi tai ruotsiksi olisi kuitenkin edellytyksenä väliaikaiselle suojalle.

Edellä esitetyn perusteella katsotaan, että ehdotettu sääntely ei vaaranna perustuslain 17 §:ssä turvattuja kielellisiä oikeuksia.

Omaisuu den suoja

Esityksen sisältämät pakkolupaa koskevat säännökset (12 luvun 3–9 §) ja keksinnön pakkolunastusta valtiolle koskeva säännös (12 luvun 10 §) liittyvät perustuslain 15 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Säännökset vastaavat pääosin voimassa olevan patenttilain XX §.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneessa tulkintakäytännössä varallisuusarvoiset immateriaali-oikeudet, kuten patenttioikeus, luetaan perustuslain 15 §:ssä turvatu n omaisuuden suojan piiriin (PeVL 1/1995 vp, s. 1/II, PeVL 38/2000 vp, s. 2/I, PeVL 7/2005 vp, s. 2/I). Tämä suoja kattaa myös patentoitavissa olevat keksinnöt (PeVL 28/2005 vp, s. 2). Perustuslais sa turvattu omaisuuden suoja sisältää paitsi omistajalle lähtökohtaisesti kuuluvan vallan hallita, käyttää ja hyödyntää omaisuuttaan haluamallaan tavalla, myös vallan määrätä siitä. Jos omistusoikeuteen kuuluvia oikeuksia vähennetään tai rajoitetaan, puututaan samalla omaisuudensuojaan, vaikka omistusoikeuden kohde sinänsä säilyisikin koskemattomana haltijallaan. Omistajan oikeuksia voidaan rajoittaa lailla esimerkiksi omaisuuden käyttöön kohdistuv in erilaisin kielloin, rajoituksin ja velvoittein, kunhan sääntely täyttää perusoikeutta rajoittavalta lailta vaaditut yleiset edellytykset.

Patentteja koskevassa pakkolupajärjestelmässä on kyse siitä, että tuomioistuin voi myöntää kolmannelle osapuolelle luvan käyttää toisen patentoitua keksintöä tavalla, joka muutoin kuuluisi luvanvaraiseen käyttöön. Esitykseen sisältyvät pakkolupaa koskevat säännökset vastaavat pääosin voimassa olevan patenttilain säännöksiä. Patentinhaltijan keksintöön myönnetty pakkolupa ei jatkossakaan rajoittaisi hänen oikeutta käyttää keksintöä hyväksi.

Pakkolupa eli pakkolisenssi voitaisiin jatkossakin myöntää seuraavissa tapauksissa: 1) patentinhaltija ei ole käyttänyt tai saattanut keksintöä käyttöön Suomessa kolmen vuoden kuluttua patentin myöntämisestä ja neljän vuoden kuluttua patenttihakemuksen tekemisestä ilman hyväksyttävää syytä; 2) patentoitun keksinnön hyödyntäminen riippuu toiselle kuuluvasta patentista; 3) suojattavan kasvilajikkeen hyödyntäminen riippuu toiselle kuuluvasta patentista; 4) erityisen merkittävä yleinen etu vaatii pakkoluvan myöntämistä toisen patenttiin, ja 5) pakkolupa ennakkokäytön perusteella.

Pakkolupa voidaan myöntää vain sellaiselle, jolla katsotaan olevan edellytykset hyväksyttävällä tavalla käyttää hyväksi keksintöä pakkoluvan mukaisesti ja joka on ennen pakkolupaa koskevan vaatimuksen tekemistä yrittänyt todistetusti saada käyttöluvan patentoituun keksintöön kohtuullisin kaupallis in ehdoin.

Esityksen sisältämä keksinnön pakkolunastusta valtiolle koskeva säännös (12 luvun 10 §) liittyy lisäksi perustuslain 15 §:n 2 momenttiin, jonka mukaan omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttää korvausta vastaan säädetään lailla. Ehdotetun 12 luvun 10 §:n mukaan maan ollessa sotatilassa tai sodan vaaran uhatessa valtioneuvosto voisi määrätä, jos se yleiseltä kannalta katsotaan tarpeelliseksi, että oikeus tiettyyn keksintöön on luovutettava valtiolle tai jollekin toiselle, jonka valtioneuvosto määrää. Täten saadusta oikeudesta keksintöön olisi suoritettava täysi korvaus. Jos korvaukseen oikeutetun kanssa ei sovita korvauksesta, tuomioistuin määrittää sen. Ehdotus vastaa pääosin voimassa olevan lain 75 §:n säännöstä, mutta kyseisessä säännöksessä käytetty ilmaus ”kohtuullinen korvaus” ehdotetaan muutettavaksi muotoon ”täysi korvaus”.

Ehdotetun sääntelyn katsotaan olevan linjassa perustuslain 15 §:n omaisuuden suojaa koskevien säännösten kanssa.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset: /
Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Patenttilaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Patentti

Joka on tehnyt keksinnön, tai se, jolle keksijän oikeus on siirtynyt, voi hakemuksesta saada patentin keksintöön ja siten yksinoikeuden sen ammattimaiseen hyödyntämiseen sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *Suomalaisella patentilla* tämän lain mukaan Suomessa voimassa olevaa patenttia, joka on myönnetty hakemuksesta suomalaiseksi patentiksi.

2) *Kansainvälisellä patenttihakemuksella* hakemusta, joka on tehty asetuksella 58/1980 Suomessa voimaan saatetun Washingtonissa 19 päivänä kesäkuuta 1970 tehdyn patenttiyhteistyösopimuksen (patenttiyhteistyösopimus) mukaisesti.

3) *Eurooppapatentilla* patenttia, jonka Euroopan patenttivirasto on myöntänyt asetuksella 8/1996 Suomessa voimaan saatetun Münchenissa 5 päivänä lokakuuta 1973 eurooppapatenttien myöntämisestä tehdyn yleissopimuksen (Euroopan patenttisopimus) mukaisesti. Eurooppapatenttia koskevalla hakemuksella tarkoitetaan mainitun sopimuksen mukaisesti tehtyä patenttihakemusta. Eurooppapatentti voidaan myöntää Suomea koskevana.

4) *Vaikutukseltaan yhtenäisellä eurooppapatentilla* patenttia, jonka Euroopan patenttivirasto on myöntänyt Euroopan patenttisopimuksen mukaisesti ja jolla on yhtenäinen vaikutus yhtenäisen patenttisuojan luomiseksi toteutettavasta tiiviimmästä yhteistyöstä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1257/2012 ja yhtenäisen patenttisuojan luomiseksi toteutettavan tiiviimmän yhteistyön täytäntöönpanoon sovellettavista käännösjärjestelyistä annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 1260/2012 nojalla.

5) *Lisäsuojatodistuksella* erillisestä hakemuksesta myönnettävää todistusta lääkettä tai kasvinsuojeluainetta suojaavan peruspatentin suoja-ajan pidentämisestä siten kuin lääkkeiden lisäsuojatodistuksesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 469/2009 ja kasvinsuojeluaineiden lisäsuojatodistuksen käyttöön ottamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1610/96 säädetään.

2 luku

Patentoitavuuden edellytykset

1 §

Patentoitavat keksinnöt

Patentti voidaan myöntää mihin tekniikan alaan tahansa liittyvään keksintöön, jollei tästä laista muuta johdu.

Patentoitavaksi keksinnöksi ei katsota pelkästään

- 1) löytöä, tieteellistä teoriaa tai matemaattista menetelmää;
- 2) taiteellista luomusta;
- 3) suunnitelmaa, sääntöä tai menetelmää älyllistä toimintaa, peliä tai liiketoimintaa varten;
- 4) tietokoneohjelmaa; eikä
- 5) tietojen esittämistä.

2 §

Kasvilajikkeet ja eläinrodut

Patenttia ei myönnetä kasvilajikkeisiin tai eläinrotuihin. Keksinnöt, joiden kohteena ovat kasvit tai eläimet, voidaan kuitenkin patentoida, jos keksinnön tekninen toteutettavuus ei rajoitu yhteen kasvilajikkeeseen tai eläinrotuun. Tässä laissa tarkoitettu kasvilajikkeen käsite määritellään yhteisön kasvinjalostajanoikeuksista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2100/94 5 artiklassa.

3 §

Biologiset ja mikrobiologiset menetelmät

Patenttia ei myönnetä olennaisesti biologiseen menetelmään kasvien tai eläinten jalostamiseksi eikä kasviin tai eläimeen, joka on saatu yksinomaan olennaisesti biologisella menetelmällä. Kasvien tai eläinten jalostusmenetelmä katsotaan tässä laissa olennaisesti biologiseksi, jos se perustuu kokonaisuudessaan luonnollisiin ilmiöihin, kuten risteytykseen tai valintaan. Edellä sanottu ei rajoita sellaisten keksintöjen patentoitavuutta, joiden kohteena on mikrobiologinen menetelmä tai muut tekniset menetelmät tai näillä menetelmillä aikaansaatu tuote.

Mikrobiologisella menetelmällä tarkoitetaan tässä laissa menetelmää, jossa käytetään mikrobiologista materiaalia tai jonka kohteena on mikrobiologinen materiaali tai jolla tuotetaan mikrobiologista materiaalia.

4 §

Biologinen materiaali

Patentti voidaan myöntää keksintöön silloinkin, kun sen kohteena on biologisesta materiaalista koostuva tai biologista materiaalia sisältävä tuote tai menetelmä, jonka avulla voidaan valmistaa, muokata tai käyttää biologista materiaalia. Luonnollisesta ympäristöstään eristetty tai teknisen menetelmän avulla tuotettu biologinen materiaali voi olla keksinnön kohteena, vaikka sitä esiintyisi luonnossa. Biologisella materiaalilla tarkoitetaan tässä laissa materiaalia, joka sisältää geneettistä tietoa ja pystyy itse lisääntymään tai jota voidaan lisätä biologisessa järjestelmässä.

5 §

Ihmisen keho ja sen geenisekvenssit

Muodostumisensa ja kehityksensä eri vaiheissa oleva ihmiskeho sekä pelkästään sen ainesosaa, geenin sekvenssi tai osasekvenssi mukaan lukien, koskeva löytö eivät voi olla patentoitavissa olevia keksintöjä.

Ihmiskehosta eristetty tai muuten teknisellä menetelmällä valmistettu ainesosa, geenin sekvenssi tai osasekvenssi mukaan lukien, voi 1 momentissa säädetyn estämättä muodostaa patentoitavissa olevan keksinnön, vaikka tällaisen ainesosan rakenne olisi samanlainen kuin luonnollisen ainesosan rakenne.

6 §

Kirurgiset, terapeutitset ja diagnostiset menetelmät

Patenttia ei myönnetä kirurgista tai terapeutista käsittelyä tai diagnoosia tarkoittavaan menetelmään, joka kohdistetaan ihmisiin tai eläimiin. Edellä sanottu ei kuitenkaan estä patentin myöntämistä tuotteeseen, aineet ja seokset mukaan lukien, joka on tarkoitettu käytettäväksi josakin edellä mainituista menetelmistä.

7 §

Yleisen järjestyksen ja hyvien tapojen vastaiset keksinnöt

Patenttia ei myönnetä keksintöön, jonka kaupallinen hyödyntäminen on yleisen järjestyksen tai hyvien tapojen vastaista. Keksinnön kaupallista hyödyntämistä ei voida pitää yleisen järjestyksen tai hyvien tapojen vastaisena pelkästään siksi, että se on kielletty laissa tai asetuksessa.

Sovellettaessa 1 momenttia erityisesti seuraavat keksinnöt eivät ole patentoitavissa:

- 1) ihmisen kloonauksen menetelmät;
- 2) menetelmät, joilla muutetaan ihmisen sukusolujen geneettistä identiteettiä;
- 3) ihmisalkioiden käyttö teollisiin tai kaupallisiin tarkoituksiin; ja
- 4) menetelmät, joilla muutetaan eläinten geneettistä identiteettiä ja jotka todennäköisesti aiheuttavat eläimille kärsimystä ilman, että niistä on huomattavaa lääketieteellistä hyötyä ihmiselle tai eläimelle, sekä tällaisilla menetelmillä tuotetut eläimet.

8 §

Patentin myöntämisen edellytykset

Patentti voidaan myöntää ainoastaan keksintöön, joka on uusi, keksinnöllinen ja teollisesti käyttökelpoinen.

9 §

Uutuus

Keksintö on uusi, jos se ei kuulu tunnettuun tekniikkaan.

Se, että keksinnön tulee olla uusi, ei estä myöntämästä patenttia tunnettuun, tämän luvun 6 §:ssä tarkoitetussa menetelmässä käytettävään aineeseen tai seokseen, jos aineen tai seoksen käyttö ei ole tunnettu tällaisessa menetelmässä.

Se, että keksinnön tulee olla uusi, ei myöskään estä myöntämästä patenttia tunnettuun, tietyissä tämän luvun 6 §:ssä tarkoitetussa menetelmässä käytettävään aineeseen tai seokseen, jos aineen tai seoksen käyttö ei ole tunnettu tässä tietyissä menetelmässä.

10 §

Keksinnöllisyys

Keksintö on keksinnöllinen, jos se ei tunnettu tekniikka huomioiden ole ilmeinen alan ammattilaiselle.

11 §

Tunnettu tekniikka

Tunnetuksi tekniikaksi katsotaan kaikki, mikä on tullut julkiseksi ennen patenttihakemuksen tekemispäivää tai etuoikeuspäivää, joko kirjoituksen tai esitelmän välityksellä, hyväksikäyttämällä tai muulla tavalla.

Edellä mainitun lisäksi tunnettuun tekniikkaan kuuluu myös patenttihakemuksen tekemispäivänä, tai sen jälkeen, 5 luvun 1 §:n säännösten mukaisesti julkiseksi tulevan suomalaista patenttia koskevan hakemuksen sisältö, jos mainitun hakemuksen tekemispäivä tai etuoikeuspäivä on ennen patenttihakemuksen tekemispäivää tai etuoikeuspäivää. Aiemman hakemuksen sisältöä ei kuitenkaan oteta huomioon 10 §:n mukaista keksinnöllisyyttä arvioitaessa.

Edellä 2 momenttia sovellettaessa sama vaikutus kuin suomalaisella patenttihakemuksella, on myös:

1) suomalaisella hyödyllisyysmallihakemuksella, jos mainittu hakemus tulee myöhemmin julkiseksi hyödyllisyysmallioikeudesta annetun lain (800/1991) 18 §:n mukaisesti;

2) kansainvälisellä hakemuksella, jota jatketaan Suomessa 9 luvun 3 §:n tai hyödyllisyysmallioikeudesta annetun lain 45 d §:n mukaan tai joka otetaan käsiteltäväksi 9 luvun 10 §:n mukaan, ja joka tulee julkiseksi 5 luvun 1 §:n tai hyödyllisyysmallioikeudesta annetun lain 18 §:n nojalla;

3) eurooppapatenttia koskevalla hakemus, jos mainittu hakemus julkaistaan Euroopan patenttisopimuksen mukaisesti;

12 §

Patentin myöntämiseen vaikuttamaton julkistaminen

Patentti voidaan myöntää, vaikka keksintö on kuuden kuukauden kuluessa ennen patenttihakemuksen tekemistä tullut julkiseksi:

1) sellaisen ilmeisen väärinkäytöksen johdosta, joka on kohdistunut hakijaan tai siihen, jolta tämä johtaa oikeutensa; tai

2) sen johdosta, että hakija tai se, jolta tämä johtaa oikeutensa, on pannut keksinnön näytteille sellaisessa virallisessa tai virallisesti tunnustetussa kansainvälisessä näyttelyssä, jota tarkoitetaan Pariisissa 22 päivänä marraskuuta 1928 tehdyssä kansainvälisiä näyttelyjä koskevassa sopimuksessa (SopS 36/37).

13 §

Teollinen käyttökelpoisuus

Keksintö on teollisesti käyttökelpoinen, jos sitä voidaan käyttää tai valmistaa millä tahansa teollisuuden alalla.

3 luku

Yksinoikeus

1 §

Välittömän hyödyntämisen yksinoikeus

Patentilla saavutettu yksinoikeus sisältää 3 §:ssä ja 5 §:ssä säädetyin poikkeuksin sen, ettei muu kuin patentinhaltija ilman tämän lupaa saa hyödyntää keksintöä:

1) valmistamalla, tarjoamalla, saattamalla markkinoille tai käyttämällä patentoitua tuotetta taikka tuomalla maahan tai pitämällä hallussaan tällaista tuotetta edellä sanottua tarkoitusta varten;

2) käyttämällä patentoitua menetelmää taikka, jos hän tietää tai hänen olisi pitänyt tietää, ettei menetelmää saa käyttää ilman patentinhaltijan lupaa, tarjoamalla tällaista menetelmää käytettäväksi Suomessa; ja

3) tarjoamalla, saattamalla markkinoille tai käyttämällä patentilla suojatulla menetelmällä välittömästi aikaansaatuja tuotteita taikka tuomalla maahan tai pitämällä hallussaan tällaista tuotetta edellä sanottua tarkoitusta varten.

2 §

Välillisen hyödyntämisen yksinoikeus

Patentilla saavutettu yksinoikeus sisältää myös sen, ettei muu kuin patentinhaltija ilman tämän lupaa saa hyödyntää keksintöä tarjoamalla tai toimittamalla jollekin, jolla ei ole oikeutta keksinnön hyödyntämiseen, sellaista välinettä keksinnön käyttämiseksi Suomessa, joka liittyy johonkin olennaiseen keksinnössä, jos se, joka tarjoaa tai toimittaa välineen, tietää tai hänen olisi pitänyt tietää, että väline soveltuu ja on tarkoitettu keksinnön käyttämiseen.

Jos väline on yleisesti kaupan oleva tavara, sovelletaan mitä 1 momentissa säädetään vain, jos se, joka tarjoaa tai toimittaa välineen, pyrkii vaikuttamaan vastaanottajaan, jotta tämä ryhtyisi 1 §:ssä tarkoitettuun tekoon.

Sovellettaessa tämän pykälän säännöksiä ei keksinnön hyödyntämiseen oikeutettuna pidetä sitä, joka käyttää keksintöä hyväksi 3 §:n 1 momentin 1, 3, tai 4 kohdassa tai 5 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.

3 §

Poikkeukset yksinoikeuteen

Patentilla saavutettu yksinoikeus ei koske:

1) keksinnön hyödyntämistä, joka ei tapahdu ammattimaisesti;

2) sellaisen patentilla suojatun tuotteen hyväksikäyttöä, joka on Euroopan talousalueella saatettu markkinoille patentinhaltijan toimesta tai tämän suostumuksella, ellei patentinhaltijalla ole oikeutettuja perusteita vastustaa tuotteen laajempaa saattamista markkinoille;

3) keksinnön käyttöä kokeissa, jotka koskevat itse keksintöä;

4) lääkevalmisteiden myyntilupahakemusta varten tarvittavia tutkimuksia, kokeita tai käytännön vaatimuksista aiheutuvia toimia, jotka koskevat kyseiseen lääkevalmisteeseen kohdistuvaa keksintöä;

5) lääkeaineiden valmistusta apteekissa lääkärin määräyksen mukaisesti yksittäistapauksissa tai toimenpiteitä täten valmistetuilla lääkeaineilla;

6) tietokoneohjelmien oikeudellisesta suojasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/24/EY 5 ja 6 artiklassa tarkoitettuja sallittuja toimia ja saatujen tietojen käyttöä.

7) Keksinnön käyttöä ulkomaisessa aluksessa, ilma-aluksessa tai muussa kulkuneuvossa sen tarpeisiin, kun tällainen kulkuneuvo väliaikaisesti tai tahattomasti tulee Suomeen valtiosta, joka on sopimusosapuoli teollisoikeuksien suojelemisesta koskevassa Pariisin yleissopimuksessa (SopS 43/1975) tai Maailman kauppajärjestön (WTO) jäsen;

8) Ilma-aluksen varaosien ja tarvikkeiden maahantuontia ja käyttöä Suomessa ulkomaisen ilma-aluksen korjaamiseen.

4 §

Biologista materiaalia suojaavan patentin laajuus

Patentin antama suoja biologiselle materiaalille, jolla on keksinnön seurauksena tiettyjä piirteitä, käsittää kaiken sellaisen monistamalla tai lisäämällä tästä biologisesta materiaalista saadun samassa tai erikoistuneessa muodossa olevan biologisen materiaalin, jolla on nämä samat piirteet.

Patentin antama suoja menetelmälle, jonka avulla tuotetaan biologista materiaalia, jolla on keksinnön seurauksena tiettyjä piirteitä, käsittää tällä menetelmällä välittömästi saadun biologisen materiaalin ja kaiken muun sellaisen biologisen materiaalin, joka on saatu menetelmällä välittömästi saadusta biologisesta materiaalista monistamalla tai lisäämällä samassa tai erikoistuneessa muodossa ja jolla on nämä samat piirteet.

Patentin antama suoja geneettistä tietoa sisältävälle tai siitä koostuvalle tuotteelle käsittää kaiken materiaalin, johon tuote on yhdistetty ja johon geneettinen tieto sisältyy ja jossa se toimii, jollei 2 luvun 5 §:n 1 momentista muuta johdu.

Poikkeuksista 1–3 momentissa säädettyyn patentin antamaan suojaan säädetään tämän luvun 5 §:ssä.

5 §

Biologisen materiaalin käyttöä koskevat poikkeukset yksinoikeuteen

Patentilla saavutettu yksinoikeus ei koske biologisen materiaalin käyttöä muiden kasvilajikkeiden jalostamiseen tai löytämiseen ja kehittämiseen.

Tämän luvun 4 §:ssä tarkoitettu suoja ei käsitä biologista materiaalia, joka on saatu monistamalla tai lisäämällä biologista materiaalia, jonka patentin haltija on saattanut Euroopan talousalueella markkinoille tai joka on saatettu markkinoille hänen suostumuksellaan, jos monistaminen tai lisääminen väistämättä aiheutuu käytöstä, jota varten biologinen materiaali on saatettu markkinoille, edellyttäen, että saatua materiaalia ei myöhemmin käytetä muuhun monistamiseen tai lisäämiseen.

Sen estämättä mitä tämän luvun 4 §:ssä säädetään, patentinhaltijan suorittama tai hänen suostumuksellaan tapahtuva kasvien lisäysaineiston myynti tai muu pitäminen kaupan maanviljelijälle maatalouskäyttöön merkitsee sitä, että viljelijä saa käyttää sadosta saamaansa tuotetta monistamiseen tai lisäämiseen omalla tilallaan, jolloin tämän poikkeuksen laajuus ja sitä koskevat yksityiskohtaiset säännöt ovat samat kuin mitä yhteisön kasvinjalostajanoikeuksista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2100/94 14 artiklassa määrätään.

Sen estämättä mitä tämän luvun 4 §:ssä säädetään, patentinhaltijan suorittama tai hänen suostumuksellaan tapahtuva jalostuskarjan tai muu eläinten lisäysaineiston myynti tai muu pitäminen kaupan maanviljelijälle merkitsee sitä, että maanviljelijä saa käyttää suojattua karjaa maatalouden tarkoituksiin. Tähän lupaan sisältyy eläimen tai eläinten lisäysaineiston saattaminen maatalouskäyttöön, mutta ei kaupallisen lisäämistoiminnan puitteissa tai sen tarkoituksiin tapahtuva myynti.

Tarkempia säännöksiä 4 momentissa tarkoitettujen poikkeusten sisällöstä ja täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Ennakkokäyttöoikeus

Joka patenttihakemuksen tekemishetkellä Suomessa ammattimaisesti hyödynsi hakemuksessa tarkoitettua keksintöä, saa patentin estämättä jatkaa hyödyntämistä pysyttämällä entisellään sen yleisen luonteen, jollei hyödyntäminen sisältänyt ilmeistä väärinkäyttöä patentinhakijaa tai sitä kohtaan, jolta tämä johtaa oikeutensa. Samanlainen oikeus hyödyntämiseen on vastaavilla edellytyksillä myös sillä, joka on ryhtynyt olennaisesti toimenpiteisiin hyödyntääkseen keksintöä ammattimaisesti Suomessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus voi siirtyä toiselle ainoastaan sen liikkeen mukana, jossa se on syntynyt tai jossa hyödyntäminen oli tarkoitettu tapahtuvaksi.

Patentin laajuus ja voimassaoloaika

7 §

Patenttisuojan laajuus

Patenttivaatimukset määräävät patenttisuojan laajuuden. Patenttivaatimusten tulkittamiseksi voidaan keksinnön selitystä ja piirustuksia käyttää apuna.

8 §

Patentin voimassaoloaika

Myönnetty patentti voidaan pitää voimassa 20 vuotta patenttihakemuksen tekemispäivästä. Patentin voimassa pitäminen edellyttää vuosimaksun maksamista siten kuin 16 luvussa säädetään.

Lääkkeitä ja kasvinsuojeluaineita suojaavan patentin oikeusvaikutukset voidaan pitää patentin lakkaamisen jälkeen lisäsuojatodistuksella voimassa siten kuin lisäsuojatodistuksista 11 luvussa säädetään.

9 §

Patenttisuojan muuttaminen

Patentin myöntämisen jälkeen patenttivaatimuksia ei saa muuttaa siten, että patenttisuojaa laajenee.

4 luku

Patenttihakemus ja hakemuksen käsittely

Patenttihakemus

1 §

Patenttihakemuksen tekeminen

Suomalainen patenttihakemus tehdään kirjallisesti patenttiviranomaiselle. Patenttiviranomaisella tarkoitetaan tässä laissa Patentti- ja rekisterihallitusta, jollei toisin säädetä.

2 §

Patenttihakemuksen sisältö

Patenttihakemuksen tulee sisältää:

- 1) keksinnön selitys;
- 2) yksi tai useampi patenttivaatimus;
- 3) piirustus, jos sellaiseen viitataan selityksessä tai patenttivaatimuksissa;
- 4) tiivistelmä.

Hakemuksessa on ilmoitettava tiedot keksijästä ja hakijasta. Jos hakija ei ole keksijä, tai hakija ei ole tehnyt keksintöä yksin, on hakijan selvítettävä oikeutensa keksintöön.

Hakijan on suoritettava vahvistettu hakemusmaksu. Hakemuksesta on myös suoritettava vahvistettu vuosimaksu siten kuin 16 luvussa säädetään.

Keksijä voi patenttiviranomaiselle kirjallisesti ilmoittamalla luopua oikeudesta tulla nimeytyksi keksijäksi. Tällöin 2 momentissa tarkoitettujen keksijän tiedot pysyvät salassa pidettävänä patenttihakemuksen muuten tullessa julkiseksi.

3 §

Hakemuksen kieli

Keksinnön selitys, mahdolliset piirustusten tekstit, patenttivaatimukset ja tiivistelmä on laadittava suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi. Jos patenttivaatimukset on laadittu englanniksi, tulee hakijan toimittaa niistä käännös suomeksi tai ruotsiksi ennen patentin myöntämistä. Patenttiviranomaisen on tarvittaessa huolehdittava patenttivaatimusten kääntämisestä toiselle kotimaiselle kielelle.

4 §

Velvollisuus käyttää asiamiestä

Patentinhakija voi ilmoittaa patenttiviranomaiselle asiamiehen, joka on oikeutettu edustamaan häntä hakemusta koskevista asioista ja jolla on kotipaikka Euroopan talousalueella. Jos hakijan kotipaikka on Euroopan talousalueen ulkopuolella, on sellainen asiamies nimettävä.

5 §

Hakemuksen selvyys ja riittävyys

Hakemuksen tulee olla niin selvä ja riittävä, että alan ammattilainen voi sen perusteella käyttää keksintöä.

Keksintö, joka koskee biologista materiaalia tai jota toteutettaessa käytetään biologista materiaalia, katsotaan 8 §:ssä mainituissa tapauksissa selvästi ja riittävästi esitetyksi vain, jos lisäksi on täytetty tuossa pykälässä mainitut ehdot.

Geenin sekvenssin tai osasekvenssin teollinen käyttö on esitettävä havainnollisesti joko selityksessä tai muuten patenttihakemuksessa.

6 §

Patenttivaatimus

Patenttivaatimukset määrittävät sen keksinnön, jolle patenttisuojaa haetaan. Patenttivaatimusten tulee olla selkeitä ja tiiviitä, ja niille on oltava tuki selityksessä.

7 §

Tiivistelmä

Hakemuksessa tulee olla selityksen ja patenttivaatimusten tiivistelmä. Tiivistelmä on tarkoitettu vain tekniikan tietolähteeksi eikä sille ole annettava muuta merkitystä.

8 §

Biologisen materiaalin talletus

Jos keksintö koskee biologista materiaalia tai keksintöä toteutettaessa on käytettävä biologista materiaalia, jota ei ole yleisesti saatavissa ja jota ei voida esittää hakemusasiakirjoissa siten, että alan ammattilainen niiden perusteella voi käyttää keksintöä, näyte biologisesta materiaalista on talletettava viimeistään hakemuksen tekemispäivänä. Biologisen materiaalin on tämän jälkeen oltava jatkuvasti talletettuna siten, että se, joka tämän lain mukaan on oikeutettu saamaan näytteen talletuksesta, voi saada sen Suomessa. Valtioneuvoston asetuksella säädetään, mihin talletukset voidaan tehdä.

Jos talletettu biologinen materiaali menettää elinvoimaisuutensa tai siitä ei muusta syystä voida saada näytettä, voidaan se korvata saman biologisen materiaalin uudella talletuksella siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään. Jos näin on menetelty, katsotaan uusi talletus tehdyksi aikaisemman talletuksen tekemispäivänä.

Tarkempia säännöksiä biologisen materiaalin talletuksesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Hakemuksen tekemispäivä

Patenttiviranomainen antaa vastaanottamalleen kansalliselle patenttihakemukselle tekemispäiväksi sen päivän, jolloin:

- 1) hakemuksesta ilmenee, että se on patenttihakemus;
- 2) hakemuksessa on tiedot hakijasta tai patenttiviranomainen voi tavoittaa hänet; ja
- 3) hakemuksen yhteydessä annetut asiakirjat sisältävät joko
 - a) sellaista, mikä on katsottava keksinnön selitykseksi;
 - b) sellaista, mikä on katsottava keksinnön piirustukseksi; tai
 - c) viittauksen aikaisemmin tehtyyn patentti- tai hyödyllisyysmallihakemukseen ja hakija on antanut tiedot patentti- tai hyödyllisyysmallihakemuksen tekemispäivästä, hakemusnumerosta sekä patenttiviranomaisesta, jolle hakemus on tehty.

Jos hakemus sisältää 1 momentin 3 c kohdan mukaisen viittauksen aikaisemmin tehtyyn hakemukseen, joka on annettu Suomen ulkopuolella olevalle patenttiviranomaiselle, tulee hakijan antaa hakemuksen oikeaksi todistettu jäljennös neljän kuukauden kuluessa hakemuksen tekemispäivästä. Tällöin jäljennöksen on katsottava saapuneen patenttiviranomaiselle hakemuksen tekemispäivänä.

Jos hakija ei ole noudattanut 1 momentin säännöksiä tekemispäivän saamiseksi, annetaan hakijalle kehoitus korjata puutteet patenttiviranomaisen antamassa määräajassa. Jos hakija ei ole korjannut puutteita määräajassa tai hakijaa ei ole voitu tavoittaa kahden kuukauden kuluessa hakemuksen saapumispäivästä, ei hakemusta katsota tehdyksi.

Jos hakija on korjannut 3 momentissa annetussa määräajassa kaikki hakemuksessa olleet puutteet tekemispäivän saamiseksi, tulee tekemispäiväksi se päivä, jolloin kaikki puutteet on korjattu.

10 §

Hakemuksen puuttuvat osat ja tekemispäivän muuttaminen

Jos hakemus, joka on tehty 9 §:n mukaisesti, on puutteellinen ja patenttiviranomainen tekemispäivää annettaessa havaitsee, että hakemuksen selityksestä tai piirustuksista puuttuu osa tai osia, joihin selityksessä tai patenttivaatimuksissa viitataan, annetaan hakijalle kehoitus täydentää hakemustaan kahden kuukauden määräajassa.

Jos hakija toimittaa hakemuksen selityksestä tai piirustuksista puuttuvia osia kahden kuukauden kuluessa hakemuksen tekemispäivästä tai 1 momentin mukaisesta kehotuksesta, tulee tekemispäiväksi se päivä, jolloin kaikki puutteet on korjattu, jollei 3 ja 4 momentista muuta johdu.

Jos 2 momentin mukaiset jälkeinpäin toimitetut osat peruutetaan yhden kuukauden kuluessa siitä, kun ne on toimitettu, tulee tekemispäiväksi alkuperäinen tekemispäivä.

Jos puuttuvat osat toimitetaan 2 momentin mukaisesti ja aikaisemmasta hakemuksesta pyydetään etuoikeutta ja siitä ilmenevät puuttuvat osat kokonaisuudessaan, tulee tekemispäiväksi alkuperäinen tekemispäivä, jos hakija sitä pyytää ja toimittaa jäljennöksen etuoikeuden perustana olevasta hakemuksesta 2 momentin mukaisessa määräajassa. Tällöin jäljennöksen on katsottava saapuneen patenttiviranomaiselle hakemuksen tekemispäivänä.

11 §

Hakemuksen yhtenäisyys

Samassa hakemuksessa ei saa hakea patenttia kahteen tai useampaan toisistaan riippumattomaan keksintöön.

12 §

Jakaminen

Jos hakemuksessa on sen tekemispäivänä esitetty useita keksintöjä, hakija voi jakaa hakemuksen useiksi hakemuksiksi. Alkuperäisestä hakemuksesta (kantahakemus) erotettua keksintöä tarkoittava uusi hakemus katsotaan jakamalla syntyneeksi vain, jos tämä ilmenee hakemuksesta sitä tehtäessä. Tällaisessa hakemuksessa on ilmoitettava kantahakemuksen numero. Uusi hakemus katsotaan tehdyksi samanaikaisesti kuin kantahakemus.

Jakaminen voi tapahtua ainoastaan ennen kuin hakemus on lopullisesti ratkaistu.

13 §

Hakemuksen muuttaminen

Patenttihakemuksta ei saa muuttaa siten, että patenttia haetaan johonkin, mikä ei ole käynyt selville hakemuksesta sen tekemispäivänä.

Patenttihakemuksen käsittely

14 §

Diaari

Patenttiviranomainen pitää diaaria saapuneista patenttihakemuksista. Diaariin merkitään kustakin hakemuksesta käsittelyn kannalta tarpeelliset henkilöitä koskevat yksilöinti- ja yhteystiedot, haettua patenttia koskevat tiedot sekä hakemukseen kohdistuvat toimenpiteet.

Hakemusasiakirjat sekä muut kuin hakijaa, asiamiestä, hakemustyyppiä, saapumispäivää, tekemispäivää, etuoikeutta ja hakemuksen tilatietoa koskevat merkinnät ovat salassa pidettäviä, kunnes merkintää koskeva patenttihakemus on tullut julkiseksi 5 luvun 1 §:n mukaisesti.

Keksijä voi patenttiviranomaiselle kirjallisesti ilmoittamalla luopua oikeudesta tulla nimeytyksi keksijäksi. Tällöin keksijää koskevat henkilötiedot pysyvät salassa pidettävänä patenttihakemuksen muuten tullessa julkiseksi.

15 §

Ulkomaisten tutkimustulosten ilmoitusvelvollisuus

Joka hakee patenttia keksintöön, johon hän on hakenut patenttia toisessa valtiossa tai kansainvälisessä järjestössä, on patenttiviranomaisen pyynnöstä velvollinen tekemään selkoa siitä, mitä sen valtion viranomaisen tai kansainvälinen järjestö on hänelle ilmoittanut keksinnön uutuuden tai patentoitavuuden tutkimisesta. Tällaista selvitystä ei kuitenkaan voida vaatia sellaisesta 9 luvun mukaisesta patenttihakemuksesta, joka on ollut kansainvälisen patentoitavuuden esitutkimuksen kohteena ja jota koskeva patentoitavuustutkimusselonteko on annettu patenttiviranomaiselle.

16 §

Useita keksintöjä sisältävän hakemuksen tutkiminen

Jos hakemus on 11 §:n vastaisesti epäyhtenäinen siten, että patenttivaatimukset sisältävät toisistaan riippumattomia keksintöjä, patenttiviranomainen tutkii vain vaatimuksissa ensin esitetyn keksinnön patentoitavuuden.

17 §

Kansainvälisen uutuustutkimuksen kaltainen tutkimus

Jos hakija sitä pyytää ja suorittaa vahvistetun maksun, patenttiviranomaisen on annettava hakemusta koskeva uutuustutkimus Washingtonissa 19 päivänä kesäkuuta 1970 solmitun patenttityhteistyösopimuksen 15 artiklan 5 kappaleen mukaisen kansainvälisen uutuustutkimusviranomaisen suoritettavaksi.

18 §

Patenttihakemuksen puutteet ja niiden korjaaminen

Jollei hakija ole noudattanut hakemusta koskevia säännöksiä tai jos patenttiviranomainen muutoin katsoo olevan esteen hakemuksen hyväksymiselle, hakijaa on välipäätöksessä kehoitettava antamaan lausumansa tai korjaamaan puutteellisuus määrätyn ajan kuluessa. Tiivistelmään patenttiviranomainen voi kuitenkin hakijaa kuulematta tehdä ne muutokset, joita se pitää välttämättöminä.

Jollei hakija välipäätöksessä määrätyn ajan kuluessa anna lausumaansa tai korjaa puutteellisuutta, josta on huomautettu, hakemus on jätettävä sillensä. Välipäätöksessä on ilmoitettava tästä seuraamuksesta.

Sillensä jätetty hakemus otetaan uudelleen käsiteltäväksi, jos hakija neljän kuukauden kuluessa välipäätöksessä määrätyn ajan päättymisestä antaa lausumansa tai korjaa puutteellisuuden ja samassa ajassa suorittaa vahvistetun maksun hakemuksen ottamisesta uudelleen käsiteltäväksi.

Jollei hakija suorita vuosimaksua 16 luvun mukaisesti, hakemus jätetään sillensä ilman välipäätöstä. Siten sillensä jätettyä hakemusta ei voida ottaa uudelleen käsiteltäväksi.

19 §

Patenttihakemuksen hylkääminen

Jos vielä lausuman antamisen jälkeen katsotaan olevan este hakemuksen hyväksymiselle ja hakijalla on ollut tilaisuus antaa lausumansa esteestä, hakemus on hylättävä, mikäli ei ole aihetta antaa hakijalle uutta välipäätöstä.

20 §

Päätöksen tiedoksianto

Jos patenttihakemusta koskevaa päätöstä ei ole saatu annettua tiedoksi hakijalle tämän ilmoittamaan osoitteeseen, tiedoksianto voi tapahtua kuuluttamalla asiasta patentti- ja rekisterihallituksen julkaisemassa patenttilehdessä. Tiedoksi antamisen katsotaan tapahtuneen, kun edellä mainitut toimenpiteet on suoritettu.

21 §

Kolmansien osapuolten huomautukset

Jos patenttiviranomaiselle annetaan patenttihakemuksen käsittelyaikana keksinnön patentoitavuutta koskeva huomautus, on siitä ilmoitettava hakijalle. Patenttiviranomaisen tulee, jollei kysymys ole paremmasta oikeudesta keksintöön, ilmoittaa huomautuksen antajalle väitteentekomahdollisuudesta, jos patentti myönnetään.

22 §

Väite paremmasta oikeudesta keksintöön

Jos joku väittää patenttiviranomaiselle, että hänellä on parempi oikeus keksintöön kuin hakijalla, ja mikäli asiaa pidetään epäselvänä, patenttiviranomainen voi välipäätöksessä kehottaa häntä nostamaan kanteen tuomioistuimessa määrätyn ajan kuluessa uhalla, että väite jätetään huomioon ottamatta patenttihakemusta edelleen käsiteltäessä.

Milloin riita paremmasta oikeudesta keksintöön on vireillä tuomioistuimessa, hakemusta ei saa jättää sillensä, hylätä tai hyväksyä eikä peruuttaa ennen kuin juttu on lopullisesti ratkaistu.

23 §

Parempi oikeus keksintöön

Jos joku näyttää patenttiviranomaiselle, että hänellä on parempi oikeus keksintöön kuin hakijalla, patenttiviranomaisen tulee hänen vaatimuksestaan siirtää hakemus hänelle. Milloin siirtoa on vaadittu, hakemusta ei saa jättää sillensä, hylätä tai hyväksyä eikä peruuttaa ennen kuin vaatimus on lopullisesti tutkittu.

24 §

Ilmoitus hakemuksen hyväksyttävyydestä

Jos hakemus on säännösten mukainen eikä katsota olevan estettä hakemuksen hyväksymiselle, patenttiviranomaisen on ilmoitettava hakijalle, että hakemus voidaan hyväksyä. Hakijalle on samalla esitettävä missä muodossa viranomaisen aikoo patentin myöntää.

Hakijan tulee kahden kuukauden kuluessa 1 momentin mukaisesta ilmoituksesta suorittaa vahvistettu julkaisumaksu ja, jos patenttivaatimukset ovat englanninkieliset, toimittaa vaatimusten käännös suomeksi tai ruotsiksi.

Jos hakija ei määräajassa suorita 2 momentissa vaadittavia toimenpiteitä tai, jos hakija ei hyväksy patentin myöntämistä esitetystä muodosta, anna muutettuja asiakirjoja, hakemus on jätettävä sillensä. Sillensä jätetty hakemus otetaan uudelleen käsiteltäväksi, jos hakija neljän kuukauden kuluessa mainitun ajan päättymisestä suorittaa vaaditut toimenpiteet sekä vahvistetun maksun hakemuksen ottamisesta uudelleen käsiteltäväksi.

25 §

Patentin myöntäminen

Kun hakija on tehnyt sen, mitä häneltä 24 § 2 momentissa vaaditaan, tulee patenttiviranomaisen, jollei estettä edelleenkaan ole, hyväksyä hakemus. Hakemuksen hyväksymisestä on kuulutettava.

Patentti on myönnetty sinä päivänä, kun hakemuksen hyväksymisestä on kuulutettu. Myönnetty patentti on merkittävä patenttiviranomaisen pitämään patenttirekisteriin.

Hakijan pyynnöstä patentin myöntämistä voidaan lykätä enintään siihen asti, kunnes hakemus tulee 5 luvun 1 §:n mukaan julkiseksi.

26 §

Patenttijulkaisu

Patenttiviranomaisen on pidettävä patentin myöntämispäivästä lukien yleisön saatavana patenttijulkaisua, joka sisältää keksinnön selityksen, patenttivaatimukset ja mahdolliset piirustukset sekä ilmoituksen patentinhaltijasta ja keksijästä. Jos patenttivaatimukset ovat englanninkieliset, tulee julkaisun sisältää myös vaatimusten käännös suomeksi tai ruotsiksi.

5 luku

Patenttihakemusasiakirjojen julkisuus ja kuuluttaminen

1 §

Asiakirjojen julkiseksitulo

Patenttia koskevat asiakirjat ovat julkisia patentin myöntämispäivästä lukien.

Asiakirjat ovat myös julkisia, kun 18 kuukautta on kulunut patenttihakemuksen tekemispäivästä tai, jos etuoikeutta pyydetään, siitä päivästä, josta etuoikeutta on pyydetty, vaikka patenttia ei vielä ole myönnetty. Jos hakemus on jätetty sillensä tai hylätty, asiakirjat tulevat kuitenkin julkisiksi vain siinä tapauksessa, että hakija pyytää hakemuksen ottamista uudelleen käsiteltäväksi tai hakee muutosta taikka tekee 17 luvun 3 §:n tai 4 §:n mukaisen esityksen.

Hakijan pyynnöstä asiakirjat tulevat julkisiksi aikaisemminkin kuin 1 ja 2 momentissa on säädetty.

Jos keksijä on 4 luvun 2 §:n 4 momentin mukaisesti luopunut oikeudestaan tulla nimetyksi keksijäksi, on keksijän nimi ja kotipaikka salattava patenttia koskevista asiakirjoista.

2 §

Kuuluttaminen

Kun asiakirjat 1 §:n mukaan tulevat julkisiksi, on siitä kuulutettava.

Patentin myöntämistä tarkoittavan kuulutuksen tulee sisältää ne tiedot, jotka 4 luvun 26 §:n mukaan on ilmoitettava patenttijulkaisussa, viitejulkaisuja lukuun ottamatta. Jos keksijä on 4 luvun 14 §:n 3 momentin mukaisesti luopunut oikeudestaan tulla nimetyksi keksijäksi, ei keksijän nimeä ja kotipaikkaa kuuluteta.

Jos julkiseksi tullut hakemus jätetään sillensä tai hylätään, on päätöksestä kuulutettava sen saatua lainvoiman.

3 §

Käännöksen korjaaminen

Jos 4 luvun 3 §:n mukaan toimitetussa käännöksessä on virhe, patentinhaltijalla on mahdollisuus antaa patenttiviranomaiselle korjattu käännös. Myönnettyyn patenttiin toimitetusta käännöksen korjauksesta on suoritettava julkaisumaksu.

Patenttiviranomaisen tulee kuuluttaa korjauksesta viipymättä ja pitää niin pian kuin mahdollista yleisön saatavana korjattu käännös. Kuulutuksen jälkeen korjattu käännös korvaa alkuperäisen käännöksen.

Jos joku käännöksen korjauksen tullessa voimaan hyvässä uskossa on alkanut käyttää keksintöä ammatillisesti hyväksi tässä maassa sellaisella tavalla, joka aikaisemman käännöksen mukaisesti ei aiheuttanut patentinhaltijan oikeuden loukkausta, tai oli ryhtynyt oleellisiin toimenpiteisiin tätä varten, hän saa 17 luvun 6 §:n mukaisen ennakkokäyttöoikeuden.

4 §

Liikesalaisuuksia sisältävät asiakirjat

Jos asiakirja sisältää liikesalaisuuden ja jollei tämä koske keksintöä, johon patenttia haetaan tai jolle patentti on myönnetty, patenttiviranomainen voi vaadittaessa erityisestä syystä määrätä, ettei asiakirja ole julkinen. Jos sellainen vaatimus on tehty, asiakirja ei ole julkinen ennen kuin vaatimus on hylätty lainvoiman saaneella päätöksellä.

5 §

Biologista materiaalia koskevan näytteen julkisuus

Jos biologinen materiaali on talletettu 4 luvun 8 §:n mukaisesti, on jokaisella oikeus saada näyte biologisesta materiaalista, kun asiakirjat ovat tulleet tämän luvun 1 §:n mukaisesti julkisiksi. Sen estämättä, mitä edellä säädetään, ei näytettä kuitenkaan luovuteta sille, joka voimassa olevien säännösten mukaan ei voi saada haltuunsa talletettua biologista materiaalia. Näytettä ei myöskään luovuteta sellaiselle, jonka hallussa se vahinkoa tuottavien ominaisuuksiensa vuoksi saattaa aiheuttaa huomattavaa vaaraa.

Ennen kuin patentti on myönnetty tai 20 vuoden ajan patenttihakemuksen tekemispäivästä, jos patenttihakemus on ratkaistu lopullisesti sen johtamatta patenttiin, näyte talletuksesta saadaan 1 momentin ensimmäisen virkkeen säännöksestä huolimatta luovuttaa ainoastaan erityiselle asiantuntijalle, jos hakija tätä pyytää. Asetuksella säädetään, milloin tällainen pyyntö voidaan tehdä ja ketä näytteen pyytäjä voi käyttää asiantuntijana.

Sen, joka haluaa saada näytteen, tulee pyytää sitä kirjallisesti patenttiviranomaiselta ja sitoutua noudattamaan asetuksella annettuja näytteen väärinkäytön estämistä koskevia säännöksiä. Jos näyte saadaan luovuttaa ainoastaan erityiselle asiantuntijalle, tulee tämän antaa edellä tarkoitettu sitoumus.

6 luku

Etuoikeus

1 §

Etuoikeus

Keksinnön uutuutta ja keksinnöllisyyttä arvioitaessa 2 luvun 8–11 §:n säännösten mukaisesti sekä sovellettaessa 3 luvun 6 §:n ennakkokäyttöoikeutta koskevia säännöksiä, on hakemus pyynnöstä katsottava tehdyksi samanaikaisesti hakijan aikaisemman, saman keksinnön käsittävän hakemuksen kanssa edellyttäen, että aikaisempi hakemus on tehty patenttihakemuksen tekemispäivää edeltävän 12 kk aikana.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu etuoikeus voidaan saada aikaisemmasta:

- 1) Suomessa myönnettävää patenttia tai hyödyllisyysmallioikeutta koskevasta hakemuksesta;
- 2) teollisoikeuden suojelemista koskevaan Pariisin yleissopimukseen (36/1970 ja SopS 43/1975) taikka Maailman kauppajärjestön perustamissopimukseen (SopS 5/1995) liittyneessä toisessa valtiossa tai toisella alueella tehtyä patenttia, keksijäntodistusta tai hyödyllisyysmallisuoja koskevasta hakemuksesta; tai
- 3) sellaisesta aikaisemmasta suojahakemuksesta, joka ei tarkoita edellä mainittuihin sopimuksiin liittynyttä valtiota tai aluetta, jos siellä, missä aikaisempi hakemus on tehty, myönnetään suomalaisesta hakemuksesta vastaava etuoikeus ja jos siellä voimassa oleva lainsäädäntö on pääosin yhdenmukainen edellä mainittujen sopimusten kanssa.

2 §

Etuoikeuden perusta

Etuoikeus voi perustua ainoastaan ensimmäiseen hakemukseen, jossa keksintö on esitetty. Jos ensimmäisen hakemuksen tekijä tai hänen oikeudenomistajansa on samalle patenttiviranomaiselle myöhemmin tehnyt samaa keksintöä tarkoittavan hakemuksen, voidaan myöhempi hakemus esittää etuoikeuden perustaksi edellytyksellä, että sitä tehtäessä aikaisempi hakemus oli peruutettu, jätetty sillensä tai hylätty sen tulematta julkiseksi ja ettei siitä ollut jäänyt voimaan mitään oikeutta eikä se ollut etuoikeuden perustana. Jos etuoikeus on saavutettu myöhemmän hakemuksen perusteella, ei aikaisempaan hakemukseen enää voida vedota etuoikeuden saavuttamiseksi.

3 §

Osittainen etuoikeus ja useita etuoikeuksia

Etuoikeus voidaan saada myös hakemuksen osalle.

Samalle hakemukselle voidaan pyytää etuoikeutta useiden, myös eri maita tai alueita tarkoittavien hakemusten perusteella.

4 §

Etuoikeus jaetun hakemuksen yhteydessä

Jos hakemus jaetaan 4 luvun 12 §:n mukaan, on kantahakemuksen etuoikeutta koskeva pyyntö voimassa ilman erillistä pyyntöä myös uuden, jakamalla syntyneen hakemuksen osalta.

5 §

Etuoikeuden pyytäminen

Etuoikeuden saadakseen hakijan on kirjallisesti pyydettävä etuoikeutta hakemuksessa tai 16 kuukauden kuluessa ensimmäisen etuoikeuden perustaksi ilmoitetun hakemuksen tekemispäivästä.

Hakija voi edellä säädettyssä määräajassa lisätä etuoikeuspyynnön tai korjata etuoikeuspyyntöä ilmoittamalla siitä patenttiviranomaiselle. Jos lisäys tai korjaus aiheuttaa muutoksen etuoikeuspäivään, voidaan ilmoitus tehdä 16 kuukauden kuluessa joko alkuperäisestä etuoikeuspäivästä tai muuttuneesta etuoikeuspäivästä, sen mukaan kumpi 16 kuukauden ajanjakso päättyy ensin. Jos 16 kuukauden määräaika on päättynyt, mutta hakemuksen tekemispäivästä ei ole vielä kulunut neljää kuukautta, voi hakija tehdä ilmoituksen näiden neljän kuukauden aikana.

Hakija ei voi pyytää etuoikeutta eikä korjata jo esitettyä etuoikeuspyyntöä sen jälkeen, kun hakemus on 5 luvun 1 §:n mukaisesti tullut julkiseksi.

Jos kyseessä on kansainvälinen patenttihakemus, etuoikeuspyyntö tai sen lisäystä tai korjausta koskeva ilmoitus tulee tehdä vastaanottavalle viranomaiselle tai Maailman henkisen omaisuuden järjestön kansainväliselle toimistolle.

Hakija voi peruuttaa etuoikeuspyynnön kirjallisella ilmoituksella.

6 §

Toimitettavat asiakirjat

Etuoikeutta pyytäneen hakijan tulee 16 kuukauden kuluessa siitä päivästä, josta etuoikeutta pyydetään, toimittaa patenttiviranomaiselle etuoikeuden perustana olevan hakemuksen vastaanottaneen viranomaisen antama todistus hakemuksen tekemispäivästä ja hakijan nimestä sekä mainitun viranomaisen oikeaksi todistama jäljennös hakemuksesta. Jäljennös on annettava patenttiviranomaisen määräämässä muodossa.

Jos todistusta tai jäljennöstä ei ole toimitettu edellä säädettyssä määräajassa, patenttiviranomainen antaa hakijalle kehotuksen toimittaa asiakirjat kahden kuukauden määräajassa.

Kysymyksen ollessa kansainvälisestä patenttihakemuksesta on 1 momentissa tarkoitettu todistus kuitenkin annettava vasta patenttiviranomaisen antaman tätä koskevan välipäätöksen jälkeen. Tällaisen hakemuksen osalta voidaan etuoikeusasiakirja antaa patenttiyhteistyösopimuksen sovellutussäännön 17.1 mukaisesti myös Maailman henkisen omaisuuden järjestön kansainväliselle toimistolle tai hakemuksen vastaanottaneelle viranomaiselle tai esittää viimeksi mainitulle pyyntö etuoikeusasiakirjan toimittamisesta kansainväliselle toimistolle. Jos jäljennös kansainvälisen patenttihakemuksen etuoikeuden perustana olevasta hakemuksesta on annettu kansainväliseen toimistoon, voi patenttiviranomainen pyytää jäljennöksen ja tällaisen jäljennöksen käännöksen vain patenttiyhteistyösopimuksen sovellutussäännön 17.2 mukaisesti.

Patenttiviranomainen voi myöntää poikkeuksia velvollisuudesta antaa 1 tai 2 momentissa tarkoitettu todistus ja jäljennös.

7 §

Etuoikeuden rajoitukset

Ellei edellä 2–6 §:n mukaisia säännöksiä noudateta, ei etuoikeutta voida saada.

7 luku

Väite patenttia vastaan ja patentin rajoittaminen

1 §

Väite myönnettyä patenttia vastaan

Muu kuin patentinhaltija voi tehdä väitteen myönnettyä patenttia vastaan. Väitteen tulee perustua johonkin 4 §:ssä mainittuun väiteperusteeseen. Väite perusteluineen ja sitä tukeva näyttö on annettava kirjallisesti patenttiviranomaiselle yhdeksän kuukauden kuluessa patentin myöntämispäivästä. Väitteentekijän tulee samassa ajassa suorittaa vahvistettu väitemaksu. Väite perusteluineen tulee tehdä suomen, ruotsin tai englannin kielellä.

Väitteentekijällä, jolla ei ole kotipaikkaa Euroopan talousalueella, tulee olla asiamies, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueella ja joka on valtuutettu edustamaan väitteentekijää väiteasiassa.

Kun patenttia vastaan on tehty väite, se on saatettava patentinhaltijan tietoon ja patentinhaltijalle on varattava tilaisuus antaa siitä lausumansa. Patentinhaltijalla, jolla ei ole kotipaikkaa Euroopan talousalueella, tulee väitekäsitteilyn aikana olla 4 luvun 4 §:ssä tarkoitettu asiamies.

2 §

Väitteen käsittelykieli

Väitteen käsittelykieli on suomi tai ruotsi. Väitekäsitteilyn perustana on patenttihakemus sillä kielellä, jolla hakemus on tehty.

Jos myönnettyssä patentissa keksinnön selitys ja piirustukset on englannin kielellä, patenttiviranomainen voi väiteaikana esitetystä pyynnöstä tai muusta erityisestä syystä velvoittaa patentinhaltijan määrääjässä toimittamaan selityksestä ja piirustuksista käännöksen samalla kielellä, jolla vaatimusten käännös on toimitettu. Jos patentinhaltija ei toimita käännöstä määrääjässä, patenttiviranomainen voi teettää käännöksen tämän kustannuksella.

3 §

Väite lakannutta tai rajoitettua patenttia vastaan ja peruutettu väite

Patenttiviranomainen voi ottaa väitteen huomioon, vaikka patentti on lakannut 8 luvun 1 §:n tai 2 §:n mukaisesti. Patenttiviranomaisen tulee ottaa väiteaikana tehty väite huomioon, vaikka patenttia on ennen väitteen tekemistä rajoitettu lainvoimaisella päätöksellä.

Patenttiviranomainen voi, jos siihen on erityisiä syitä, ottaa väitteen huomioon, vaikka väite peruutetaan. Jos väitteentekijä peruuttaa väitteensä, hän ei voi hakea muutosta patenttiviranomaisen tekemään päätökseen.

4 §

Väiteperusteet

Patenttiviranomaisen tulee väitteen johdosta kumota patentti, milloin:

- 1) patentti on myönnetty hakijalle, jolla ei siihen 1 luvun 1 §:n mukaan ole oikeutta;
- 2) patentti on myönnetty, vaikka ei 2 luvussa säädettyjä ehtoja ole täytetty;

3) patenti suojaa keksintöä, jota ei ole esitetty niin selvästi ja riittävästi, että alan ammattilainen voi sen perusteella käyttää keksintöä; tai

4) patenti käsittää sellaista, mikä ei ole ilmennyt hakemuksesta sen tekemispäivänä.

Patenttiviranomaisen tulee hylätä väite, jos patentin kumoamiselle ei ole mitään 1 momentissa tarkoitettua perustetta.

5 §

Patentin pitäminen voimassa muutetussa muodossa

Patentinhaltija voi väitekäsittelyn aikana muuttaa patenttia siten, ettei patentin pitämislle voimassa ole edellä 4 §:ssä tarkoitettua estettä. Tällöin patenttiviranomaisen tulee pitää patenti voimassa muutetussa muodossa.

Muutokset eivät saa johtaa patenttisuojan laajenemiseen. Muutokset eivät myöskään saa johtaa siihen, että vaatimukset eivät enää ole selkeitä, tiiviitä ja selityksen tukemia. Jos patenttivaatimukset on kirjoitettu englanniksi, patenti voidaan pitää voimassa muutettuna vain, jos patentinhaltija on toimittanut muutettujen patenttivaatimusten käännöksen suomeksi tai ruotsiksi.

Jos patenti pidetään voimassa muutetussa muodossa, on patenttiviranomaisen pidettävä muutettu patenttijulkaisu yleisön saatavana. Patentinhaltijan tulee maksaa vahvistettu julkaisumaksu.

6 §

Pyyntö patentin rajoittamiseksi

Patentinhaltija voi pyytää patentin rajoittamista kirjallisesti patenttiviranomaiselta. Rajoittamista koskevan pyynnön tulee sisältää rajoitetut patenttivaatimukset sekä selitys ja piirustukset, jos niitä on muutettu. Jos patenttivaatimukset on kirjoitettu englanniksi, pyyntöön tulee liittää rajoitettujen patenttivaatimusten käännös suomeksi tai ruotsiksi. Patentinhaltijan on maksettava vahvistettu käsittelymaksu.

Jos 1 momentissa olevia säännöksiä ei noudateta, patenttiviranomainen antaa hakijalle kehoituksen korjata puutteet määräajan kuluessa. Jos kehotusta ei noudateta patenttiviranomaisen antamassa määräajassa, pyyntö hylätään. Hakijalla on oikeus hakea muutosta tällaiseen päätökseen.

Jos patenttia koskeva väitekäsittely on kesken tai tuomioistuimessa on vireillä 13 luvun 1 §:n mukainen mitätöintikanne, pyyntöä ei oteta tutkittavaksi. Patentinhaltijalle palautetaan tällöin hänen suorittamansa käsittelymaksu.

7 §

Rajoittamisen edellytykset

Patentin rajoittamispyynnön hyväksymisen edellytyksenä patenttiviranomaisessa tai tuomioistuimessa on, että pyynnön mukaisesti rajoitettava patenti täyttää seuraavat ehdot:

1) patenttivaatimukset ovat selkeitä ja tiiviitä, ja niille on tuki selityksessä;

2) patenti ei käsitä sellaista, mikä ei ole ilmennyt hakemuksesta sen tekemispäivänä; ja

3) patentin suoja-alaa ei ole laajennettu aiemmin voimassa olevan patentin mukaisesta suoja-alasta.

Jos patenttia vastaan tehdään väite tai nostetaan kanne patentin julistamisesta mitättömäksi sen jälkeen, kun rajoittamista on pyydetty, mutta ennen kuin rajoittamista koskeva päätös tulee lainvoimaiseksi, rajoittamismenettely lopetetaan.

8 §

Rajoittamispyynnön käsittelyn lykkääminen

Jos patentinhaltija on pyytänyt Euroopan patenttivirastolta patentin rajoittamista Euroopan patenttisopimuksen (SopS 8/1996) 105 a artiklan mukaisesti, patenttiviranomaisen tulee lykätä 6 §:n 1 momentin mukaisen rajoittamispyynnön käsittelyä siihen saakka, kunnes Euroopan patenttivirasto on tehnyt lopullisen päätöksen asiassa.

Jos patentti on ulosmitattu tai riita patentin siirtämisestä on vireillä, patenttiviranomaisen tulee lykätä 6 §:n 1 momentin mukaisen pyynnön käsittelyä siihen saakka, kunnes ulosmittaus on rauennut tai riita patentin siirtämisestä on lopullisesti ratkaistu.

9 §

Rajoittamisesta päättäminen

Jos patenttiviranomainen katsoo, että 6 §:n 1 momentin mukaisen pyynnön hyväksymiselle on este, patentinhaltijalle tulee antaa mahdollisuus antaa lausumansa asiassa. Jos patenttiviranomainen lausumasta huolimatta edelleen katsoo, että pyyntöä ei voida hyväksyä, se on hylättävä ja patentti pysytetään voimassa muuttamattomassa muodossa.

Jos patenttiviranomainen katsoo, ettei 6 §:n 1 momentin mukaisen pyynnön hyväksymiselle ole estettä, patentti tulee rajoittaa pyynnön mukaisesti. Rajoittamisen hyväksymistä koskevasta päätöksestä on kuulutettava 11 §:n mukaisesti. Rajoittamisen hyväksymistä koskeva lainvoimainen päätös on voimassa patenttihakemuksen tekemispäivästä lukien.

Patenttiviranomaisen on pidettävä rajoitetun patentin kuulutuspäivästä lukien yleisön saatavana muutettu patenttijulkaisu, joka sisältää rajoitetun patentin selityksen, mahdolliset piirukset ja rajoitetut patenttivaatimukset sekä ilmoituksen patentinhaltijasta.

10 §

Rajoittamispyynnön peruuttaminen

Jos patentinhaltija peruuttaa 6 §:n 1 momentin mukaisen rajoittamispyynnön, rajoittamismenettely lopetetaan sanotusta päivästä lukien. Rajoittamispyyntöä ei voi peruuttaa, kun rajoittamisen hyväksymistä koskeva lopullinen päätös on tehty.

11 §

Kuuluttaminen

Patenttiviranomaisen on kuulutettava väitteen johdosta tehdystä päätöksestä tämän saatua lainvoiman.

Kun patenttia on rajoitettu, patenttiviranomaisen on kuulutettava siitä.

8 luku

Patentin lakkaaminen

1 §

Patentin lakkaaminen

Jos patentista ei suoriteta vuosimaksua 16 luvun säännösten mukaisesti, patentti lakkaa sen maksuvuoden alusta, jolta maksua ei ole suoritettu.

2 §

Patentista luopuminen

Jos patentinhaltija kirjallisesti ilmoittaa patenttiviranomaiselle luopuvansa patentista, viranomaisen on julistettava patentti kokonaisuudessaan lakanneeksi. Patentti lakkaa päätöksen tekemispäivästä lukien.

Jos patentti on ulosmitattu, panttioikeus on merkitty patenttirekisteriin tai riita patentin siirtämisestä on vireillä, patenttia ei saa lakkauttaa niin kauan kuin ulosmittaus tai panttioikeus on voimassa taikka riitaa ei ole lopullisesti ratkaistu.

3 §

Patentin kumoaminen patentinhaltijan pyynnöstä

Jos patentinhaltija kirjallisesti pyytää patenttiviranomaiselta patentin kumoamista, viranomaisen on kumottava patentti kokonaisuudessaan. Patentin katsotaan kumotun patenttihakemuksen tekemispäivästä lukien.

Jos patentinhaltija on pyytänyt Euroopan patenttivilastolta patentin kumoamista Euroopan patenttisopimuksen 105 a artiklan mukaisesti, patenttiviranomaisen tulee lykätä 1 momentin mukaisen kumoamispyynnön käsittelyä siihen saakka, kunnes Euroopan patenttivilasto on tehnyt lopullisen päätöksen asiassa.

Jos patentti on ulosmitattu, panttioikeus on merkitty patenttirekisteriin tai riita patentin siirtämisestä on vireillä, patenttia ei saa kumota niin kauan kuin ulosmittaus tai panttioikeus on voimassa taikka riitaa ei ole lopullisesti ratkaistu.

4 §

Kuuluttaminen

Kun patentti on lakannut tai kumottu, patenttiviranomaisen on kuulutettava siitä.

9 luku

Kansainvälinen patenttihakemus

1 §

Kansainvälisen patenttihakemuksen tekeminen

Kansainvälinen patenttihakemus tehdään patenttiviranomaiselle tai kansainväliselle järjestölle, joka patenttiyhteistyösopimuksen ja sen sovellutussääntöjen mukaan on oikeutettu vastaanottamaan tällaisen hakemuksen (vastaanottava viranomainen). Vastaanottavana viranomaisena toimii Suomessa patenti- ja rekisterihallitus siten kuin asetuksella säädetään. Täällä tehdystä kansainvälisestä patenttihakemuksesta hakijan on suoritettava vahvistettu maksu.

Maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä annetussa laissa (551/67) tarkoitetusta keksinnöstä tehtävä kansainvälinen hakemus on annettava Suomen patenttiviranomaiselle.

Vastaanottavana viranomaisena patenttiviranomainen vastaanottaa, tarkastaa ja toimittaa edelleen kansainväliset patenttihakemukset patenttiyhteistyösopimuksen ja sen sovellutussääntöjen mukaisesti.

2 §

Kansainvälisen patenttihakemuksen oikeusvaikutus

Kansainvälisellä patenttihakemuksella, jolle vastaanottava viranomainen on vahvistanut kansainvälisen tekemispäivän, on tässä maassa sama vaikutus kuin sanottuna päivänä tehdyllä suomalaisella patenttihakemuksella. Mitä 2 luvun 11 §:n 2 momentissa säädetään hakemuksen kuumumisesta tunnettuun tekniikkaan, koskee kansainvälistä hakemusta vain, jos hakemusta on jätetty 3 §:n mukaisesti.

3 §

Hakemuksen jatkaminen Suomessa

Jos hakija haluaa jatkaa kansainvälistä patenttihakemusta Suomen osalta, hänen on 31 kuukauden kuluessa kansainvälisestä tekemispäivästä tai, jos etuoikeutta pyydetään, siitä päivästä, josta etuoikeutta on pyydetty, annettava patenttiviranomaiselle kansainvälisen patenttihakemuksen suomen-, ruotsin- tai englanninkielinen käännös siinä laajuudessa kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään tai, jos hakemus on laadittu suomen-, ruotsin- tai englanninkielisenä, jäljennös hakemuksesta. Jäljennöksen antamisen sijaan hakija voi ilmoittaa jatkavansa patenttihakemusta siinä muodossa, jossa Maailman henkisen omaisuuden järjestön kansainvälinen toimisto on julkaissut hakemuksen. Hakijan on saman ajan kuluessa suoritettava vahvistettu maksu patenttiviranomaiselle.

Jos hakija on suorittanut vahvistetun maksun 1 momentin mukaisesti, hän voi antaa vaadittavan käännöksen tai jäljennöksen kahden kuukauden lisäajan kuluessa edellyttäen, että vahvistettu lisämaksu suoritetaan jälkimmäisen määräajan kuluessa.

4 §

Hakemuksen katsominen peruutetuksi

Jollei hakija noudata 3 §:n säännöksiä, on kansainvälinen patenttihakemus katsottava peruutetuksi Suomen osalta. Hakemus katsotaan Suomen osalta peruutetuksi myös patenttiyhteistyösopimuksen 24 artiklan 1 kappaleen i ja ii alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

5 §

Jatketun hakemuksen käsittely

Jos kansainvälistä patenttihakemusta on jätetty 3 §:n mukaisesti, sovelletaan hakemukseen ja sen käsittelyyn 4 ja 5 luvun säännöksiä, jollei tässä pykälässä tai 6–10 §:ssä toisin säädetä.

Kansainvälistä patenttihakemusta ei saa ilman hakijan pyyntöä ottaa käsiteltäväksi ennen 3 §:n 1 momentissa säädetyn määräajan päättymistä. Hakemusta ei saa hyväksyä tai hylätä ennen kuin 4 kuukauden kuluttua mainitusta määräajasta, ellei hakija suostu siihen, että hakemus ratkaistaan sitä ennen.

Lain 4 luvun 4 §:n mukainen velvollisuus, jonka mukaan hakijalla tulee olla Euroopan talousalueella asuva asiamies, alkaa vasta kun hakemus voidaan ottaa käsiteltäväksi.

Jos patenttihakemus täyttää patenttityhteistyösopimuksen sekä sen sovellutussääntöjen hakemuksen muotoa ja sisältöä koskevat määräykset, se on näiltä osin hyväksyttävä.

6 §

Hakemuksen julkisuus

Lain 5 luvun 1 §:n 2 ja 3 momentin säännöksiä sovelletaan jo ennen kuin hakija on jatkanut kansainvälistä patenttihakemusta, milloin hakija on täyttänyt 3 §:n mukaisen velvollisuutensa antaa hakemuksen käännöksen tai, jos hakemus on laadittu suomen-, ruotsin- tai englanninkielisenä, milloin hakija on antanut hakemuksen jäljennöksen patenttiviranomaiselle.

Sovellettaessa 12 luvun 7 §:ää, 15 luvun 7 §:ää ja 17 luvun 7 §:ää kansainvälisen patenttihakemuksen katsotaan tulleen julkiseksi, kun hakija on täyttänyt 1 momentin mukaiset velvollisuutensa.

7 §

Hakemuksen julkaiseminen

Patenttiviranomainen ei saa ilman hakijan suostumusta julkaista kansainvälistä patenttihakemusta painettuna tai vastaavalla tavalla eikä myöntää tällaisen hakemuksen kohteena olevaan keksintöön patenttia ennen kuin Maailman henkisen omaisuuden järjestön kansainvälinen toimisto on julkaissut hakemuksen tai 20 kuukautta on kulunut kansainvälisestä tekemispäivästä tai, jos etuoikeutta on pyydetty, siitä päivästä, josta etuoikeutta pyydetään.

8 §

Hakemuksen osan katsominen peruutetuksi

Jos kansainvälisen patenttihakemuksen jokin osa ei ole ollut kansainvälisen patentoitavuuden esitutkimuksen kohteena sen vuoksi, että hakija on rajoittanut patenttivaatimuksia tutkimusta suorittavan viranomaisen kehoitettua joko rajoittamaan vaatimuksia tai suorittamaan lisämaksun, katsotaan se hakemuksen osa, jota ei ole tutkittu, peruutetuksi patenttiviranomaisessa, jollei hakija suorita säädettyä maksua kahden kuukauden kuluessa siitä, kun hakija on vastaanottanut patenttiviranomaisen hänelle tästä lähettämän ilmoituksen.

9 §

Hakemuksen epäyhtenäisyyttä koskevan päätöksen tarkastaminen

Jos kansainvälisen patenttihakemuksen jokin osa ei ole ollut kansainvälisen uutuustutkimuksen tai patentoitavuuden esitutkimuksen kohteena sen vuoksi, että hakemuksen on katsottu käsittelevän toisistaan riippumattomia keksintöjä, eikä hakija ole määräaikana suorittanut patenttityhteistyösopimuksen mukaista lisämaksua, on patenttiviranomaisen tutkittava, onko ratkaisu ollut oikea. Jos ratkaisu katsotaan oikeaksi, on se hakemuksen osa, jota ei ole tutkittu, katsottava peruutetuksi patenttiviranomaisessa, jollei hakija suorita säädettyä maksua viranomaiselle kahden kuukauden kuluessa siitä, kun hakija on saanut tiedon patenttiviranomaisen päätöksestä. Jos ratkaisu patenttiviranomaisen käsityksen mukaan ei ole ollut oikea, sen on jatkettava hakemuksen käsittelyä kokonaisuudessaan.

Hakija voi hakea muutosta 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen, jossa patenttiviranomainen on katsonut, että patenttihakemus käsittää toisistaan riippumattomia keksintöjä. Tällöin on soveltuvin osin noudatettava, mitä 14 luvun 5 §:ssä säädetään.

Jos valitusviranomainen pysyttää patenttiviranomaisen päätöksen, lasketaan määräaika 1 momentin toisessa virkkeessä tarkoitettun maksun suorittamiseen siitä, kun valitusviranomaisen päätös on tullut lainvoimaiseksi.

10 §

Hakemusta koskevan päätöksen tarkastaminen

Jos vastaanottava viranomainen on kieltäytynyt antamasta kansainväliselle patenttihakemukselle kansainvälistä tekemispäivää taikka julistanut, että hakemus on katsottava peruutetuksi tai että vaatimus, jonka mukaan hakemus käsittää Suomen, on katsottava peruutetuksi, on patenttiviranomaisen hakijan pyynnöstä tutkittava, onko tämä päätös ollut oikea. Sama koskee kansainvälisen toimiston ratkaisua, jonka mukaan hakemus on katsottava peruutetuksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tutkimusta koskeva pyyntö on esitettävä kansainväliselle toimistolle asetuksella säädettävän määräajan kuluessa. Hakijan on samassa ajassa annettava patenttiviranomaiselle hakemuksen käännös siinä laajuudessa kuin asetuksella säädetään sekä suoritettava vahvistettu hakemusmaksu.

Jos patenttiviranomainen katsoo, että vastaanottavan viranomaisen tai kansainvälisen toimiston päätös on seurausta vastaanottavan viranomaisen tai kansainvälisen toimiston erehdyksestä tai laiminlyönnistä, on patenttiviranomaisen käsiteltävä hakemus 4 luvun mukaisesti. Jos vastaanottava viranomainen ei ole vahvistanut kansainvälistä tekemispäivää, hakemus on katsottava tehdyksi sinä päivänä, joka patenttiviranomaisen mielestä olisi pitänyt vahvistaa kansainväliseksi tekemispäiväksi. Jos patenttihakemus täyttää patenttiyhteistyösopimuksen sekä sen sovellutussääntöjen hakemuksen muotoa ja sisältöä koskevat vaatimukset, se on näiltä osin hyväksyttävä.

Lain 2 luvun 11 § 2 momentin säännöksiä sovelletaan hakemukseen, joka on otettu käsiteltäväksi 3 momentin perusteella, jos hakemus tulee 5 luvun 1 §:n mukaan julkiseksi.

10 luku

Eurooppapatentti

1 §

Hakemuksen tekeminen

Eurooppapatenttia koskeva hakemus tehdään Euroopan patenttivirastolle. Tämä hakemus voidaan myös antaa Suomen patenttiviranomaiselle, joka toimittaa sen edelleen Euroopan patenttivirastolle. Maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä annetussa laissa (551/67) tarkoitettua keksinnöstä tehtävä eurooppapatenttia koskeva hakemus on kuitenkin annettava Suomen patenttiviranomaiselle. Euroopan patenttisopimuksen 76 artiklassa tarkoitettu eurooppapatenttia koskeva jaettu hakemus on aina tehtävä Euroopan patenttivirastolle.

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan eurooppapatenttiin ja eurooppapatenttia koskevaan hakemukseen, jossa Suomi on nimetty suojan kohdevaltioksi.

2 §

Vaikutukseltaan yhtenäinen eurooppapatentti

Eurooppapatentin yhtenäinen vaikutus rekisteröidään yhtenäistä patenttisuojaa koskevaan rekisteriin, jota hallinnoi Euroopan patenttivirasto.

Vaikutukseltaan yhtenäisen eurooppapatentin tuottamasta suojasta määrätään yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen I osan V luvussa.

Tämän lain säännöksiä sovelletaan vaikutukseltaan yhtenäiseen eurooppapatenttiin vain, jos siitä säädetään erikseen tässä laissa.

3 §

Eurooppapatenttihakemuksen oikeusvaikutukset

Eurooppapatenttia koskevalla hakemuksella, jolle on vahvistettu tekemispäivä, on Suomessa sama oikeusvaikutus kuin samana päivänä Suomessa tehdyllä kansallisella patenttihakemuksella. Jos hakemuksella on Euroopan patenttisopimuksen mukaisesti etuoikeus tekemispäivää aikaisemmasta päivästä, on tällainen etuoikeus voimassa myös Suomessa.

Sovellettaessa 2 luvun 9 § 3 momenttia on Euroopan patenttisopimuksen 93 artiklan mukainen julkaiseminen rinnastettava 5 luvun 1 §:n mukaiseen hakemuksen julkiseksituloon. Edellä sanottu koskee myös Euroopan patenttisopimuksen 153 artiklan 3 tai 4 kohdan mukaista julkaisemista, jos tällainen julkaiseminen rinnastetaan 93 artiklan mukaiseen julkaisemiseen.

Jos eurooppapatenttia koskeva hakemus tai Suomea koskeva nimeäminen peruutetaan, on tällä sama vaikutus kuin kansallisen patenttihakemuksen peruuttamisella. Sama koskee tilannetta, jossa hakemus Euroopan patenttisopimuksen mukaisesti katsotaan peruuntuneeksi, eikä sitä ole otettu sopimuksen 121 artiklan mukaisesti uudelleen käsiteltäväksi.

Jos eurooppapatenttia koskeva hakemus hylätään, on sillä sama vaikutus kuin kansallisen patenttihakemuksen hylkäämisellä.

4 §

Eurooppapatentin oikeusvaikutukset

Eurooppapatentti on myönnetty, kun Euroopan patenttivirasto on kuuluttanut patentin myöntämisestä. Suomea koskevalla eurooppapatentilla on sama oikeusvaikutus kuin Suomen patenttiviranomaisen myöntämällä patentillä ja siihen sovelletaan Suomessa myönnettyä patenttia koskevia säännöksiä, jos patentti voimaansaatetaan Suomessa 5 §:n mukaisesti ja jollei tässä luvussa muuta säädetä.

Väite eurooppapatenttia vastaan tulee tehdä Euroopan patenttivirastolle Euroopan patenttisopimuksen 99 artiklan mukaisesti.

Jos Euroopan patenttivirasto on rajoittanut eurooppapatenttia taikka kokonaan tai osittain kumonnut eurooppapatentin, tällä on sama vaikutus kuin vastaavilla toimilla Suomessa. Patentin pitäminen voimassa Suomessa rajoitettuna tai osittain kumottuna edellyttää lisäksi 5 §:n mukaisia toimia. Suomen patenttiviranomaisen on kuulutettava tästä viipymättä suomen ja ruotsin kielellä.

Jos eurooppapatenttia koskeva asia käsitellään yhdistetyssä patenttituomioistuimessa, sen tuottamasta suojasta määrätään yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen I osan V luvussa.

5 §

Voimaansaattaminen Suomessa

Eurooppapatentilla on oikeusvaikutus Suomessa, jos patentinhaltija kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona Euroopan patenttivirasto kuulutti eurooppapatentin myöntämisestä taikka pitämisestä voimassa rajoitettuna tai muutetussa muodossa, antaa patenttiviranomaiselle

6 §:ssä tarkoitetun käännöksen mainitusta eurooppapatentista ja suorittaa vahvistetun käännöksen julkaisumaksun.

Jos eurooppapatentin haltija on pyytänyt yhtenäisen patenttisuojan rekisteröintiä, mutta pyyntö on hylätty, 1 momentissa tarkoitetut toimet voidaan tehdä kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä, kun ratkaisuun ei voida enää hakea muutosta.

Jos eurooppapatentille on rekisteröity yhtenäinen vaikutus, patentinhaltijan 1 momentin mukaisilla toimilla ei ole oikeusvaikutusta.

6 §

Käännös

Käännös patenttivaatimuksista on annettava suomeksi. Jos patentti on myönnetty saksaksi tai ranskaksi, tulee patentin selityksestä ja mahdollisista piirustuksista antaa käännös suomeksi tai englanniksi. Patentin selityksestä ja mahdollisista piirustuksista voidaan aina toimittaa suomenkielinen käännös. Jos patentinhaltijan oma kieli on ruotsi, edellä mainitut käännökset voivat olla ruotsinkielisiä. Väite- tai rajoittamismenettelyn seurauksena muutetussa muodossa voimassa pidetyn patentin käännökset on annettava sillä kielellä, jolla alkuperäinen patentti on saatettu voimaan Suomessa.

7 §

Käännöksen julkisuus ja kuuluttaminen

Eurooppapatentista annettu käännös on julkinen edellyttäen, että Euroopan patenttivirasto on julkaissut eurooppapatenttia koskevan hakemuksen tai kuuluttanut patentin myöntämisestä.

Jos käännös on annettu ja käännöksen julkaisumaksu suoritettu määräajassa ja Euroopan patenttivirasto on kuuluttanut patentin myöntämisestä, rajoittamisesta tai päätöksestä pitää patentti voimassa muutetussa muodossa, patenttiviranomaisen tulee kuuluttaa tästä viipymättä suomen ja ruotsin kielellä. Patenttiviranomaisen tulee niin pian kuin mahdollista saattaa käännös yleisön saataville. Patenttiviranomaisen on huolehdittava siitä, että eurooppapatentin patenttivaatimukset ovat tarvittaessa saatavilla suomen ja ruotsin kielellä.

Jos eurooppapatentille on rekisteröity yhtenäinen vaikutus ja patenttiviranomainen on kuuluttanut käännöksen antamisesta 2 momentin mukaisesti, patenttiviranomaisen on viipymättä kuulutettava siitä, että patentinhaltijan 5 §:n mukaisilla toimilla ei ole oikeusvaikutusta. Patenttiviranomaisen on tehtävä tätä koskevat merkinnät patenttirekisteriin ja poistettava mahdolliset 5 §:n mukaisesti annetut käännökset yleisön saatavilta.

8 §

Oikeuksien palauttaminen

Käännöksen antamiseen 5 §:n mukaisesti ja käännöstä koskevan julkaisumaksun suorittamiseen on sovellettava vastaavasti 17 luvun 3 §:ää. Jos 17 luvun 3 §:n nojalla päätetään, että toimenpide on katsottava suoritetuksi määräajassa, patenttiviranomaisen on kuulutettava tästä viipymättä suomen ja ruotsin kielellä.

Jos joku 5 §:n mukaisen määräajan jälkeen mutta ennen 1 momentin mukaisen kuulutuksen julkaisemista on hyvässä uskossa alkanut käyttää keksintöä Suomessa ammattimaisesti hyväksi tai ryhtynyt oleellisiin toimenpiteisiin tätä varten, hän saa 17 luvun 6 §:n mukaisen ennakkokäyttöoikeuden.

9 §

Eurooppapatenttihakemuksen väliaikainen suoja

Jos eurooppapatenttia koskeva hakemus on julkaistu Euroopan patenttisopimuksen 93 artiklan mukaisesti ja julkaistujen patenttivaatimusten suomenkielinen käännös on annettu patenttiviranomaiselle, patenttiviranomaisen tulee pitää käännös yleisön saatavana ja kuuluttaa tästä viipymättä suomen ja ruotsin kielellä. Jos hakijan oma kieli on ruotsi, voidaan käännös kuitenkin antaa ruotsin kielellä. Patenttiviranomaisen on huolehdittava siitä, että julkaistut patenttivaatimukset ovat tarvittaessa saatavilla suomen ja ruotsin kielellä.

Jos joku sen jälkeen kun 1 momentissa mainittu kuulutus on julkaistu, käyttää ammattimaisesti hyväksi keksintöä, jolle on haettu suojaa eurooppapatenttia koskevalla hakemuksella, sovelletaan patentinloukkausta koskevia säännöksiä, jos hakemus johtaa patenttiin Suomessa. Tällaisessa tapauksessa patenttisuoja käsittää kuitenkin ainoastaan sen, mikä ilmenee sekä 1 momentin mukaan julkaistuista patenttivaatimuksista että itse patentin patenttivaatimuksista. Rangaistukseen ei tällöin voida tuomita, ja korvaus sellaisesta hyväksikäytöstä voidaan määrätä ainoastaan 15 luvun 5 §:n 2 momentin mukaisesti.

Lain 15 luvun 5 §:n 2 momentin säännöksiä ei sovelleta, jos korvauskanne nostetaan vuoden kuluessa patenttia koskevan väiteajan päättymisestä tai, mikäli väite on tehty, jos korvauskanne nostetaan vuoden kuluessa siitä, kuin Euroopan patenttivirasto on päättänyt, että patentti pidetään voimassa.

10 §

Käännöksen korjaus

Jos hakija tai patentinhaltija antaa patenttiviranomaiselle korjauksen 5 §:n mukaisesta käännöksestä ja suorittaa vahvistetun julkaisumaksun, korjattu käännös korvaa alkuperäisen käännöksen. Kun korjaus on annettu ja julkaisumaksu suoritettu ja jos alkuperäinen käännös on julkinen, tulee patenttiviranomaisen kuuluttaa korjauksesta viipymättä suomen ja ruotsin kielellä ja pitää niin pian kuin mahdollista yleisön saatavana korjatun käännöksen jäljennöksiä.

Jos hakija antaa korjauksen 9 §:ssä tarkoitettusta käännöksestä, on patenttiviranomaisen kuuluttava korjauksesta viipymättä suomen ja ruotsin kielellä ja pidettävä korjattu käännös yleisön saatavana. Kuulutuksen jälkeen korjattu käännös korvaa alkuperäisen käännöksen.

Jos joku käännöksen korjauksen tullessa voimaan hyvässä uskossa on alkanut käyttää keksintöä ammattimaisesti hyväksi tässä maassa sellaisella tavalla, joka aikaisemman käännöksen mukaisesti ei aiheuttanut hakijan tai patentinhaltijan oikeuden loukkausta, tai oli ryhtynyt oleellisiin toimenpiteisiin tätä varten hän saa 17 luvun 6 §:n mukaisen ennakkokäyttöoikeuden.

11 §

Oikeuksien palauttaminen Euroopan patenttivirastossa

Jos patentinhakija tai patentinhaltija ei ole noudattanut Euroopan patenttisopimuksessa säädettyä määräaika, mutta Euroopan patenttivirasto Euroopan patenttisopimuksen 122 artiklan nojalla ilmoittaa, että oikeudenmenetystä ei ole tapahtunut, on tällä sama vaikutus myös Suomessa.

Jos joku oikeuden menetyksen tapahtumisen jälkeen, mutta ennen kuin Euroopan patenttivirasto on kuuluttanut 1 momentin mukaisesta ilmoituksesta, on alkanut hyvässä uskossa ammattimaisesti käyttää hyväksi keksintöä tässä maassa tai ryhtynyt oleellisiin toimenpiteisiin tätä varten, hän saa 17 luvun 6 §:n mukaisen ennakkokäyttöoikeuden.

12 §

Ennakkokäyttöoikeus Euroopan patenttiviraston valituslautakunnan päätöksen johdosta

Jos joku on hyvässä uskossa alkanut käyttää keksintöä ammattimaisesti hyväksi tässä maassa tai ryhtynyt olennaisiin toimenpiteisiin tätä varten Euroopan patenttiviraston valituslautakunnan päätöksen jälkeen, mutta ennen Euroopan patenttiviraston laajennetun valituslautakunnan tarkastuspyyntöä koskevan päätöksen julkaisemista, hän saa 17 luvun 6 §:n mukaisen ennakkokäyttöoikeuden.

13 §

Muuntaminen kansalliseksi hakemukseksi

Jos eurooppapatenttia koskeva hakemus on katsottava peruutetuksi sen johdosta, ettei se määräajassa ole saapunut Euroopan patenttivirastoon hakemuksen vastaanottaneelta kansalliselta patenttiviranomaiselta, se on hakijan pyynnöstä muunnettava kansalliseksi patenttihakemukseksi edellyttäen, että:

1) pyyntö tehdään hakemuksen vastaanottaneelle viranomaiselle kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun Euroopan patenttivirasto on ilmoittanut hakijalle, että hakemus katsotaan peruutetuksi;

2) pyyntö saapuu Suomen patenttiviranomaiselle 20 kuukauden kuluessa hakemuksen tekemispäivästä tai etuoikeutta pyydettyä siitä päivästä, josta etuoikeutta pyydetään; ja

3) hakija suorittaa säädetyn hakemusmaksun ja tarvittaessa antaa patenttihakemuksesta käännöksen 4 luvun 3 §:n mukaiselle kielelle asetuksella säädettyssä määräajassa.

Jos eurooppapatenttia koskeva hakemus on katsottava peruutetuksi sen johdosta, ettei hakemuksen käännöstä sen käsittelykielellä ole annettu Euroopan patenttivirastolle säädettyssä määräajassa, se on hakijan pyynnöstä muunnettava kansalliseksi patenttihakemukseksi noudattaen, mitä Euroopan patenttisopimuksen 135 artiklassa määrätään. Hakijan on lisäksi suoritettava säädetty hakemusmaksu ja tarvittaessa annettava patenttihakemuksesta käännös 4 luvun 3 §:n mukaiselle kielelle asetuksella säädettyssä määräajassa.

Jos 1 ja 2 momentissa tarkoitettu patenttihakemus täyttää Euroopan patenttisopimuksen ja sen sovellussääntöjen hakemuksen muotoa koskevat vaatimukset, se on näiltä osin hyväksyttävä.

14 §

Vuosimaksut

Suomessa voimaansaattetusta eurooppapatentista on suoritettava vahvistettu vuosimaksu siten kuin 16 luvussa säädetään. Jos eurooppapatentista ei suoriteta vuosimaksua 16 luvun mukaisesti, patentti lakkaa sen maksuvuoden alusta, jolta maksua ei ole suoritettu.

15 §

Vaikutukseltaan yhtenäistä eurooppapatenttia koskevia säännöksiä

Vaikutukseltaan yhtenäiseen eurooppapatenttiin sovelletaan 3 luvun 6 §:n ennakkokäyttöoikeutta koskevia säännöksiä, 13 luvun 3–9 §:n pakkolupaa koskevia säännöksiä ja 11 luvun mukaisia lisäsuojatodistuksia koskevia säännöksiä Suomea koskevana.

Vaikutukseltaan yhtenäiseen eurooppapatenttiin, jota yhtenäisen patenttisuojan luomiseksi toteutettavasta tiiviimmästä yhteistyöstä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1257/2012 7 artiklan mukaan käsitellään omistusoikeuden kohteena suomalaisena

kansallisena patenttina sen koko voimassaoloalueella, sovelletaan 12 luvun 1 §:n ja 2 §:n mukaisia luovutus- ja käyttö lupaa sekä panttausta koskevia säännöksiä ja 13 luvun 1 §:n 2 momentin sekä 13 luvun 5 §:n säännöksiä.

Jäljempänä 12 luvun 2 §:ssä tarkoitetut vaikutukseltaan yhtenäistä eurooppapatenttia koskevat merkinnät tehdään Euroopan patenttioviraston hallinnoimaan yhtenäistä patenttisuojaa koskevaan rekisteriin.

11 luku

Lisäsuojatodistus

1 §

Lääkkeiden ja kasvinsuojeluaineiden lisäsuojatodistus

Lisäsuojatodistuksista säädetään lääkkeiden lisäsuojatodistuksesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 469/2009 ja kasvinsuojeluaineiden lisäsuojatodistuksen käyttöön ottamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1610/96. Lisäsuojatodistuksista on lisäksi voimassa, mitä tässä luvussa säädetään.

2 §

Hakemus

Lisäsuojatodistusta ja lääkkeiden lisäsuojatodistuksen voimassaoloajan jatkamista koskeva hakemus tehdään Patentti- ja rekisterihallitukselle. Hakemus on tehtävä suomen, ruotsin tai englannin kielellä.

3 §

Asiamies

Lisäsuojatodistuksen hakijalla ja haltijalla, jolla ei ole kotipaikkaa Euroopan talousalueella, tulee olla Euroopan talousalueella asuva asiamies.

4 §

Hakemusmaksu ja vuosimaksut

Lisäsuojatodistusta ja lääkkeiden lisäsuojatodistuksen voimassaoloajan jatkamista koskevasta hakemuksesta on suoritettava vahvistettu hakemusmaksu. Lisäsuojatodistuksesta on todistuksen haltijan suoritettava vahvistettu vuosimaksu siten kuin 16 luvussa säädetään. Jos lisäsuojatodistuksesta ei suoriteta vuosimaksua 16 luvun mukaisesti, lisäsuojatodistus lakkaa sen maksuvuoden alusta, jolta maksua ei ole suoritettu.

5 §

Oikeusvaikutus

Patentti- ja rekisterihallituksen myöntämällä lisäsuojatodistuksella on oikeusvaikutus Suomessa. Lisäsuojatodistus antaa samat oikeudet kuin patentti, ja sitä koskevat samat rajoitukset ja velvoitteet.

12 luku

Luovutus, käyttö- ja pakkolupa

1 §

Käyttöluvan edelleenluovuttaminen

Jos patentinhaltija on antanut toiselle oikeuden ammattimaisesti käyttää hyväksi keksintöä (käyttöluva), tämä saa luovuttaa oikeutensa edelleen ainoastaan, mikäli siitä on sovittu.

2 §

Merkinnät patenttirekisteriin

Milloin patentti on siirtynyt toiselle tai sen käyttöluva luovutettu, siitä on pyynnöstä tehtävä merkintä patenttirekisteriin. Sama koskee patentin panttausta.

Jos näytetään, että patenttirekisteriin merkitty käyttöluva tai panttioikeus on lakannut olemasta voimassa, sitä koskeva merkintä on poistettava patenttirekisteristä.

Jos patentti on ulosmitattu, patenttiviranomaisen on ulosottomiehen ilmoituksesta tehtävä siitä merkintä patenttirekisteriin.

Mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty käyttöluvan luovuttamisesta ja lakkaamisesta, koskee myös pakkolupaa ja 13 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua oikeutta.

Patenttia koskevassa riita- tai muussa asiassa katsotaan patentinhaltijaksi se, joka patentinhaltijana on viimeksi merkitty patenttirekisteriin.

Jos joku on pyytänyt patenttiviranomaiselta patenttirekisteriin merkittäväksi, että patentti on luovutettu hänelle tai että hän on saanut käyttöluvan tai panttioikeuden, ja hän oli silloin oikeutensa nähden vilpittömässä mielessä, ei patentin tai patenttia koskevan oikeuden aikaisempi luovutus toiselle ole voimassa häntä vastaan, jos toinen ei sitä ennen ollut pyytänyt saantonsa merkitsemistä patenttirekisteriin.

3 §

Pakkolupa keksinnön käyttämättömyyden johdosta

Milloin kolme vuotta on kulunut patentin myöntämisestä ja samalla neljä vuotta patenttihakemuksen tekemisestä, eikä keksintöä käytetä eikä saateta käyttöön Suomessa kohtuullisessa laajuudessa, voi se, joka haluaa Suomessa käyttää keksintöä, saada siihen pakkoluvan, jollei keksinnön käyttämättä jättämiseen ole hyväksyttävää syytä.

Sovellettaessa 1 momenttia keksinnön käytöksi katsotaan myös keksinnön maahantuonti Suomeen Euroopan talousalueelta tai valtiosta, joka on sopimusosapuoli teollisoikeuksien suojelemisesta koskevassa Pariisin yleissopimuksessa (43/1975) tai Maailman kauppajärjestön (WTO) jäsen.

Asetuksella voidaan vastavuoroisuuden edellytyksellä säätää, että 1 momenttia sovellettaessa on käyttö tietystä vieraassa valtiossa rinnastettava tässä maassa tapahtuvaan käyttöön.

4 §

Pakkolupa riippuvalle keksinnölle

Patentinhaltijalla, jonka keksinnön hyväksikäyttö on riippuvainen toiselle kuuluvasta patentista, on oikeus saada pakkolupa sanotun patentin suojaaman keksinnön hyväksikäyttöön, mikäli jälkimmäisessä patentissa esitetty keksintö sisältää huomattavaa taloudellista merkitystä omaavan tärkeän teknisen edistysaskeleen ensimmäisessä patentissa esitettyyn keksintöön nähden.

Patentinhaltijalla, jonka patenttiin 1 momentin mukaan on myönnetty pakkolupa, on puolestaan oikeus kohtuullisin ehdoin saada pakkolupa sanotun toisen keksinnön hyväksikäyttöön, jollei erityisiä syitä ole sitä vastaan.

5 §

Pakkolupa kasvinjalostajalle

Jos jalostaja ei voi hankkia tai hyödyntää kasvinjalostajanoikeutta tai Euroopan yhteisön kasvinjalostajanoikeutta loukkaamatta aiempaa patenttia, hän voi hakea asianmukaista korvausta vastaan pakkolupaa patentilla suojatun keksinnön muulla kuin yksinoikeudella tapahtuvaa käyttöä varten, jos pakkolupa on tarpeen suojattavan kasvilajikkeen hyödyntämistä varten. Jos jalostajalle myönnetään tällainen pakkolupa, on patentinhaltijalla tällöin oikeus saada kohtuullisin ehdoin vastavuoroinen lupa käyttää suojattua lajiketta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun luvan hakijan on osoitettava, että hän ei ole onnistunut sopimusteitse saamaan lupaa patentin haltijalta ja että kasvilajike edustaa huomattavaa teknistä kehitystä, johon liittyy huomattava taloudellinen etu patentissa tarkoitettuun keksintöön nähden.

Kasvinjalostajanoikeudesta annetussa laissa (1279/2009) säädetään patentinhaltijan oikeudesta saada pakkolupa käyttää kasvinjalostajanoikeudella suojattua lajiketta. Euroopan yhteisön kasvinjalostajanoikeuden osalta oikeudesta saada pakkolupa säädetään Neuvoston asetuksessa (EY) 2100/94.

6 §

Pakkolupa yleisen edun perusteella

Erityisen merkittävän yleisen edun niin vaatiessa on sillä, joka tahtoo ammattimaisesti käyttää hyväksi keksintöä, johon toisella on patentti, oikeus saada siihen pakkolupa.

7 §

Pakkolupa ennakkokäytön perusteella

Sillä, joka patenttihakemusta koskevien asiakirjojen tullessa julkisiksi tässä maassa ammattimaisesti käytti hyväkseen keksintöä, johon patenttia on haettu, on oikeus, jos hakemus johtaa patenttiin, saada pakkolupa keksinnön hyväksikäyttöön, jos siihen on erityisiä syitä eikä hän ollut tietoinen hakemuksesta eikä myöskään kohtuudella voida katsoa, että hän olisi voinut saada siitä tietoa. Vastaavilla edellytyksillä saa pakkoluvan keksinnön käyttöön myös se, joka on ryhtynyt olennaisiin toimenpiteisiin keksinnön ammattimaiseksi hyväksikäyttämiseksi Suomessa. Pakkolupa voi kohdistua myös aikaan ennen patentin myöntämistä.

8 §

Pakkoluvan ehdot

Pakkolupa voidaan myöntää vain sille, jolla katsotaan olevan edellytyksiä hyväksyttävällä tavalla käyttää hyväksi keksintöä pakkoluvan mukaisesti ja joka on ennen pakkolupaa koskevan

vaatimuksen tekemistä yrittänyt todistetusti saada käyttöluvan patentoituun keksintöön kohtuullisin kaupallisin ehdoin. Pakkolupa ei estä patentinhaltijaa itse käyttämästä hyväksi keksintöä tai luovuttamasta sen käyttöluvaa. Pakkolupa voi siirtyä toiselle ainoastaan sen liikkeen mukana, jossa sitä käytetään tai jossa se oli tarkoitettu käytettäväksi. 4 §:n mukaisen pakkoluvan riippuvaan keksintöön ja 5 §:n mukaisen pakkoluvan kasvinjalostajalle saa siirtää kuitenkin vain sen patentin tai kasvinjalostajanoikeuden mukana, johon pakkolupa perustuu

9 §

Pakkoluvan myöntäminen

Pakkoluvan myöntää tuomioistuin, joka määrää myös, missä laajuudessa keksintöä saa käyttää hyväksi, sekä vahvistaa vastikkeen ja muut pakkoluvan ehdot. Kun oleellisesti muuttuneet olosuhteet niin vaativat, tuomioistuin voi asianomaisen vaatimuksesta kumota pakkoluvan tai vahvistaa sille uudet ehdot.

10 §

Keksinnön pakkolunastus valtiolle

Maan ollessa sotatilassa tai sodan vaaran uhatessa valtioneuvosto voi määrätä, jos se yleiseltä kannalta katsotaan tarpeelliseksi, että oikeus tiettyyn keksintöön on luovutettava valtiolle tai jollekin toiselle, jonka valtioneuvosto määrää. Täten saadusta oikeudesta keksintöön on suoritettava täysi korvaus. Jos korvaukseen oikeutetun kanssa ei sovita korvauksesta, tuomioistuin määrää sen.

Jos muu kuin valtio on 1 momentissa tarkoitetun määräyksen mukaisesti saanut oikeuden keksintöön ja jollei tämä täytä korvausvelvollisuuttaan, valtio on velvollinen korvaukseen oikeutetun hakemuksesta heti suorittamaan korvauksen.

13 luku

Patentin mitätöinti ja siirto tuomioistuimessa

1 §

Mitätöintikanne

Patentin mitätöintiä koskeva asia pannaan vireille tuomioistuimessa nostamalla kanne patentinhaltijaa vastaan. Mitätöintikannetta saa ajaa jokainen, jolle patentista on haittaa. Kannetta saa ajaa myös syyttäjä, jos yleisen edun katsotaan sitä vaativan.

Mitätöintikannetta, joka perustuu siihen, että patentti on myönnetty toiselle kuin 1 luvun 1 §:n mukaan patenttiin oikeutetulle, voi ajaa ainoastaan se, joka väittää olevansa oikeutettu patenttiin. Kanne on pantava vireille vuoden kuluessa siitä, kun kantaja on saanut tiedon patentin myöntämisestä ja muista kanteen perusteena olevista seikoista. Jos patentinhaltija on ollut vilpittömässä mielessä, kun patentti myönnettiin tai kun se siirtyi hänelle, kannetta ei saa panna vireille myöhemmin kuin kolme vuotta patentin myöntämisen jälkeen.

2 §

Patentin julistaminen mitättömäksi

Tuomioistuimen tulee julistaa patentti mitättömäksi sitä tarkoittavan kanteen perusteella, milloin:

- 1) patentti tarkoittaa keksintöä, joka ei täytä 1 luvun 1 §:ssä ja 2 luvussa säädettyjä ehtoja;
- 2) patentti tarkoittaa keksintöä, jota ei ole esitetty niin selvästi ja riittävästi, että alan ammattilainen voi sen perusteella käyttää keksintöä;
- 3) patentti käsittää sellaista, mikä ei ole ilmennyt hakemuksesta sen tekemispäivänä; tai
- 4) patenttisuojaa on laajennettu sen jälkeen, kun patentti on myönnetty.

Patenttia ei kuitenkaan voida julistaa mitättömäksi sillä perusteella, että patentin saaja on ollut oikeutettu vain määrättyyn osuuteen siitä.

3 §

Osittainen mitätöinti

Jos edellä 2 §:ssä tarkoitetut mitätöintiperusteet koskevat vain osaa patentista, tuomioistuimen on patentinhaltijan pyynnöstä rajoitettava patentin suoja-alaa vastaavasti muuttamalla patenttivaatimuksia patentinhaltijan esittämällä tavalla (osittainen mitätöinti).

Osittaista mitätöintiä koskeva pyyntö tulee tehdä asian valmistelun yhteydessä ennen asian siirtämistä pääkäsittelyyn.

Jos patenttivaatimukset on kirjoitettu englanniksi, patentinhaltijan on toimitettava patenttiviranomaiselle muutettujen patenttivaatimusten käänös suomeksi tai ruotsiksi.

4 §

Mitätöinnin vaikutukset

Patentin mitätöinnin tai osittaisen mitätöinnin vaikutusten katsotaan alkaneen patenttihakemuksen tekemispäivästä lukien.

5 §

Kanne paremmasta oikeudesta patenttiin

Jos patentti on myönnetty toiselle kuin 1 luvun 1 §:n mukaan patenttiin oikeutetulle, tuomioistuimen on patenttiin oikeutetun kanteesta siirrettävä patentti hänelle. Kanteen vireillepanoajan osalta on noudatettava, mitä tämän luvun 1 §:n 2 momentissa säädetään.

Sillä, jolta patentti siirretään, on oikeus, mikäli hän vilpittömässä mielessä on alkanut ammatteisesti käyttää hyväksi keksintöä tässä maassa tai ryhtynyt sitä varten olennaisiin toimenpiteisiin, kohtuullisesta vastikkeesta ja muutoin kohtuullisilla ehdoilla jatkaa aloitettua hyväksikäyttöä tai aloittaa aiottu hyväksikäyttö pysyttämällä sen yleinen luonne. Sellainen oikeus on vastaavilla edellytyksillä myös patenttirekisteriin merkityn käyttöluvan haltijalla.

Toisessa momentissa tarkoitettu oikeus voi siirtyä toiselle ainoastaan sen liikkeen mukana, jossa sitä käytetään hyväksi tai jossa se oli tarkoitettu hyväksikäytettäväksi.

6 §

Kuuluttaminen

Kun patentti on lainvoimaisella tuomiolla julistettu mitättömäksi tai siirretty, patenttiviranomaisen on kuulutettava siitä.

Tuomioistuimen toimivalta ja tuomioistuinmenettely

1 §

Markkinaoikeuden toimivalta

Tähän lakiin perustuvat riita-, hakemus- ja valitusasiat käsitellään markkinaoikeudessa. Riita- ja hakemusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013).

Markkinaoikeudessa käsitellään myös asiat, jotka koskevat oikeutta keksintöön, johon on haettu Euroopan patenttisopimuksessa (SopS 8/1996) tarkoitettua eurooppapatenttia. Edellytyksenä tällaisen asian käsittelylle markkinaoikeudessa on, että vastaajalla on kotipaikka Suomessa tai että kantajalla on kotipaikka Suomessa eikä vastaajalla ole kotipaikkaa Euroopan patenttisopimukseen kuuluvassa valtiossa. Asia käsitellään markkinaoikeudessa myös, jos riidan osapuolet ovat sopineet, että markkinaoikeus on toimivaltainen tuomioistuin asiassa.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua riitaa ei saa ottaa käsiteltäväksi markkinaoikeudessa, jos sama riitakysymys on samojen osapuolten välillä vireillä toisen Euroopan patenttisopimuksen jäsenvaltion tuomioistuimessa. Jos tämän ulkomaisen tuomioistuimen toimivalta on kiistetty, markkinaoikeuden on lykättävä asian käsittelyä, kunnes kysymys toimivallasta on ulkomaisessa tuomioistuimessa lainvoimaisesti ratkaistu.

Kansanterveysongelmista kärsiviin maihin vietävien lääkkeiden valmistusta koskevien patenttien pakkolisensoinnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 816/2006 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena toimii markkinaoikeus.

2 §

Euroopan patenttisopimuksen jäsenvaltion tuomioistuimessa annetun tuomion täytäntöönpanokelpoisuus

Euroopan patenttisopimuksen jäsenvaltion tuomioistuimessa tämän luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettussa riidassa annettu lainvoimainen tuomio on Suomessa täytäntöön pantavissa. Tuomio, joka kohdistuu eurooppapatentin hakijaan, ei kuitenkaan ole täytäntöön pantavissa Suomessa, jos haasteasiakirjaa ei ole annettu hänelle asianmukaisesti tiedoksi tai jos hänellä ei ole ollut riittävästi aikaa valmistautua tuomioistuinkäsittelyyn.

3 §

Yhdistetyn patenttituomioistuimen toimivalta

Markkinaoikeuden ohella myös yhdistetty patenttituomioistuin käsittelee tässä laissa tarkoitettua eurooppapatenttia koskevia asioita siten kuin yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyssä sopimuksessa määrätään.

Vireilläolosta ja toisiinsa liittyvistä kanteista markkinaoikeuden ja yhdistetyn patenttituomioistuimen välillä säädetään tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1215/2012.

Markkinaoikeus ei saa ottaa käsiteltäväksi asiaa, joka yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen mukaan kuuluu yhdistetyn patenttituomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan.

4 §

Helsingin kärjäoikeuden toimivalta

Syyte rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitetusta patentin tuottamaa yksinoikeutta loukkaavasta teollisoikeusrikoksesta sekä 15 luvun 2 §:ssä tarkoitetusta patenttirikkomuksesta ja 15 luvun 10 §:ssä tarkoitetusta ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä käsitellään Helsingin kärjäoikeudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitettua rikoksesta johtuva 15 luvun 5 §:n mukainen korvausvaatimus ja 15 luvun 6 §:n mukainen vaatimus takavarikosta sen estämättä, mitä tämän luvun 1 §:ssä säädetään.

Jos yhdistetyllä patenttituomioistuimella on yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen mukaan yksinomainen toimivalta käsitellä rikoksesta johtuvaa yksityisoikeudellista vaatimusta, sitä ei voida käsitellä rikosasian yhteydessä.

Tuomioistuin pysyy toimivaltaisena tutkimaan 2 momentissa tarkoitetun vaatimuksen, vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuisi muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen.

5 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta patenttiviranomaisen päätökseen patenttia koskevassa asiassa säädetään Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain (578/2013) 6 §:ssä. Valitusasioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa.

6 §

Valituksen perusteet

Ottaen huomioon sen, että patenttivalitusasian tuomioistuinkäsittelyn tarkoituksena on arvioida patenttiviranomaisen valituksenalaisen päätöksen laillisuutta, on valitus kohdistettava niihin tosiseikkoihin, pyyntöihin, väitteisiin ja todisteisiin, joihin valituksenalainen päätös perustuu.

7 §

Patenttiviranomaisen lausunto

Edellä 4 §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen oikeuteen pyytää lausunto patenttiviranomaiselta sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 22 §:ssä säädetään markkinaoikeuden oikeudesta pyytää lausunto.

8 §

Asiantuntijan käyttäminen

Kärjäoikeudella voi olla teollisoikeusrikosta tai patenttirikkomusta koskevassa asiassa apunaan enintään kaksi asiantuntijaa. Asiantuntijana voi toimia tuomioistuinlain (673/2016) 17 luvun 10 §:n 2 momentissa tarkoitettu henkilö.

Asiantuntijan on annettava kirjallinen lausunto kärjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Ennen asian ratkaisemista kärjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Asiantuntijan palkkioon sovelletaan, mitä tuomioistuinlain 17 luvun 22 §:ssä säädetään asiantuntijajäsenen palkkiosta.

9 §

Kanteen vireille tulosta ja ratkaisusta ilmoittaminen patenttiviranomaiselle

Markkinaoikeuden on ilmoitettava patenttiviranomaiselle patentin mitätöintiä koskevan 13 luvun 1 §:n mukaisen kanteen ja 15 luvun 11 §:n mukaisen vahvistuskanteen vireilletulosta. Patenttiviranomainen merkitsee tiedon vireillä olevasta kanteesta patenttirekisteriin.

Edellä 4 §:ssä tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen velvollisuuteen ilmoittaa ratkaisusta patenttiviranomaiselle sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 4 luvun 23 §:ssä säädetään markkinaoikeuden velvollisuudesta ilmoittaa ratkaisusta.

10 §

Asiakirjan julkisuus

Mitä 5 luvun 4 §:ssä säädetään patenttia koskevan asiakirjan julkisuudesta, koskee soveltuvin osin myös asiakirjoja, jotka annetaan markkinaoikeudelle tai korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Käännökset tuomioistuimessa

11 §

Käännökset riita-asiassa

Tähän lakiin perustuvassa riita-asiassa tuomioistuin voi, jos patenttijulkaisua ei ole kokonaisuudessaan saatavilla patenttiviranomaiselta suomeksi tai ruotsiksi, velvoittaa patentinhaltijan tai muun, jolla on patentinhaltijalta johdettu oikeus käyttää puhevaltaa patentin nojalla, toimittamaan patenttijulkaisusta käännöksen suomeksi tai ruotsiksi. Jos käännöksen toimittamiseen velvoitettu on asiassa kantajana, tuomioistuin voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että asia jätetään sillensä. Jos käännöksen toimittamiseen velvoitettu on asiassa vastaajana, tuomioistuin voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että käännös teetetään vastaajan kustannuksella.

12 §

Käännökset rikosasiassa

Edellä 4 §:ssä tarkoitetussa rikosasiassa tuomioistuin voi, jos patenttijulkaisua ei ole kokonaisuudessaan saatavilla patenttiviranomaiselta suomeksi tai ruotsiksi, velvoittaa asianomistajan toimittamaan patenttijulkaisusta käännöksen suomeksi tai ruotsiksi. Kun kyseessä on syyttäjän ajama rikosasia, jossa asianomistaja käyttää puhevaltaa, tuomioistuin voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että käännös teetetään asianomistajan kustannuksella. Kun kyseessä on asianomistajan yksin ajama rikosasia, tuomioistuin voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että asia jätetään sillensä.

13 §

Käännökset muutoksenhakuasiassa

Kun patentinhakija hakee muutosta englanniksi laadittua patenttihakemusta koskevaan lopulliseen patenttiviranomaisen päätökseen, hänen tulee toimittaa markkinaoikeudelle keksinnön

selityksestä, tiivistelmästä ja patenttivaatimuksista käännös suomeksi tai ruotsiksi. Jollei käännöstä ole toimitettu valituksen ohessa, markkinaoikeuden tulee varata patentinhakijalle tilaisuus käännöksen toimittamiseen markkinaoikeuden määräämässä ajassa. Jos patentinhakija ei toimita käännöstä määrääjässä, valitus jätetään tutkimatta. Kehottaessaan patentinhakijaa toimittamaan käännöksen markkinaoikeuden on samalla ilmoitettava, mikä seuraamus kehotuksen noudattamisen laiminlyömisestä voi olla. Suomen tai ruotsin kielelle käännettyt asiakirjat ovat jatkokäsittelyn perustana.

Kun patentinhakija hakee muutosta patenttihakemusta koskevaan lopulliseen patenttiviranomaisen päätökseen, joka on annettu englannin kielellä, markkinaoikeuden tulee pyytää patenttiviranomaista toimittamaan päätöksestä käännös suomeksi tai ruotsiksi. Suomen tai ruotsin kielelle käännetty päätös on jatkokäsittelyn perustana.

Haettaessa muutosta väitteen johdosta annettuun lopulliseen patenttiviranomaisen päätökseen patentinhaltijan tulee toimittaa markkinaoikeudelle selityksestä käännös suomeksi tai ruotsiksi, jos patenttia koskevia asiakirjoja ei ole kokonaisuudessaan saatavilla suomeksi tai ruotsiksi. Markkinaoikeuden tulee tarvittaessa varata patentinhaltijalle tilaisuus käännöksen toimittamiseen markkinaoikeuden määräämässä ajassa. Jos patentinhaltija ei toimita käännöstä määrääjässä, markkinaoikeus voi sakon uhalla velvoittaa patentinhaltijan toimittamaan käännöksen tai teettää käännöksen tämän kustannuksella. Kehottaessaan patentinhaltijaa toimittamaan käännöksen markkinaoikeuden on samalla ilmoitettava, mikä seuraamus kehotuksen noudattamisen laiminlyömisestä voi olla. Suomen tai ruotsin kielelle käännettyt asiakirjat ovat jatkokäsittelyn perustana.

14 §

Käännökset eurooppapatenttia koskevassa riita-asiassa

Tähän lakiin perustuvassa eurooppapatenttia koskevassa riita-asiassa tuomioistuini voi, jos patenttijulkaisua ei ole kokonaisuudessaan saatavilla patenttiviranomaiselta suomeksi tai ruotsiksi, velvoittaa patentinhaltijan tai muun, jolla on patentinhaltijalta johdettu oikeus käyttää puhevaltaa patentin nojalla, toimittamaan patenttijulkaisusta käännöksen suomeksi tai ruotsiksi. Jos käännöksen toimittamiseen velvoitettu on asiassa kantajana, tuomioistuini voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että asia jätetään sillensä. Jos käännöksen toimittamiseen velvoitettu on asiassa vastaajana, tuomioistuini voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että käännös teetetään vastaajan kustannuksella.

Edellä 4 §:ssä tarkoitetussa eurooppapatenttia koskevassa rikosasiassa tuomioistuini voi, jos patenttijulkaisua ei ole kokonaisuudessaan saatavilla patenttiviranomaiselta suomeksi tai ruotsiksi, velvoittaa asianomistajan toimittamaan patenttijulkaisusta käännöksen suomeksi tai ruotsiksi. Kun kyseessä on syyttäjän ajama rikosasia, jossa asianomistaja käyttää puhevaltaa, tuomioistuini voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että käännös teetetään asianomistajan kustannuksella. Kun kyseessä on asianomistajan yksin ajama rikosasia, tuomioistuini voi velvoittaa käännöksen toimittamiseen uhalla, että asia jätetään sillensä.

Jollei tämän lain 10 luvun 5 ja 9 §:ssä tarkoitettu käännös vastaa, mitä Euroopan patenttiviranostin käsittelykielellä olevissa asiakirjoissa on ilmaistu, patenttisuojaa käsittää vain sen, mikä ilmenee sekä käännöksestä että käsittelykielellä olevista asiakirjoista.

Tämän lain 13 luvun 1–3 §:ssä tarkoitetussa mitättömysoikeudenkäynnissä on yksinomaan käsittelykielellä olevien asiakirjojen sanamuoto todistusvoimainen.

15 §

Englanninkielisen hakemuksen käännösten todistusvoima

Jos keksinnön selitys ja patenttivaatimukset on laadittu englanniksi eikä niitä koskeva käännös vastaa englanninkielisiä asiakirjoja, patenttisuoja käsittää vain sen, mikä ilmenee sekä käännöksestä että englanninkielisistä asiakirjoista yhdessä.

Jos keksinnön selitys ja patenttivaatimukset on laadittu englanniksi ja päätöskielenä on englanti, tämän lain 13 luvun 1–3 §:ssä tarkoitetussa mitättömyysoikeudenkäynnissä on yksinomaan päätöskielellä olevien asiakirjojen sanamuoto todistusvoimainen.

15 luku

Seuraamukset patenttioikeuden loukkauksesta

1 §

Kielto

Jos joku loukkaa patentin tuottamaa yksinoikeutta (*patentinloukkaus*), tuomioistuin voi sakon uhalla kieltää häntä jatkamasta tai toistamasta tekoa.

2 §

Patenttirikkomus

Jos patentinloukkaus tehdään tahallisesti, tekijä on tuomittava patenttirikkomuksesta sakkoon. Patenttirikkomuksesta tuomitaan myös se, joka yhdistetystä patenttituomioistuimesta Brysselissä 19 päivänä helmikuuta 2013 tehdyn sopimuksen määräysten vastaisesti tahallaan loukkaa sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan eurooppapatentin tuottamaa oikeutta. Patenttirikkomuksesta ei tuomita, jos teko on rangaistava rikoslain (39/1889) 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettuna teollisoikeusrikoksena.

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä patenttirikkomuksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut sitä syytteeseen pantavaksi.

3 §

Patentoidulla menetelmällä valmistettu tuote

Jos patentti on myönnetty menetelmälle uuden tuotteen valmistamiseksi, on ilman patentin haltijan suostumusta valmistettu samanlainen tuote katsottava valmistetuksi patentoidulla menetelmällä, jollei muuta näytetä toteen.

Esitettäessä vastaanäyttöä tulee vastaajan oikeutettu etu hänen liikesalaisuuksiensa suojelemiseksi ottaa huomioon.

4 §

Keskeyttämismääräys

Tuomioistuin voi tämän luvun 1 §:ssä tarkoitettua kannetta käsitellessään patentinhaltijan vaatimuksesta määrätä lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjän taikka muun välittäjänä toimivan palvelun tarjoajan sakon uhalla keskeyttämään patenttia loukkaavaksi väitetyn käytön (keskeyttämismääräys), jollei sitä voida pitää kohtuuttomana ottaen huomioon patentin väitetyn loukkaajan, välittäjän ja patentinhaltijan oikeudet.

Ennen tämän luvun 1 §:ssä tarkoitetun kanteen nostamista tuomioistuin voi patentinhaltijan hakemuksesta antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut

edellytykset ja jos on ilmeistä, että patentinhaltijan oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, jonka väitetään loukkaavan patenttia, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen.

Tuomioistuin voi pyynnöstä antaa 2 momentissa tarkoitetun keskeyttämismääräyksen väliaikaisena väitettyä loukkaajaa kuulematta, jos asian kiireellisyys sitä välttämättä vaatii. Määräys on voimassa, kunnes toisin määrätään. Väitetylle loukkaajalle on määräyksen antamisen jälkeen viipymättä varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Kun väitettyä loukkaajaa on kuultu, tuomioistuimen on viipymättä päätettävä, pidetäänkö määräys voimassa vai peruutetaanko se.

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle ulosottokaaren (705/2007) 8 luvun 2 §:ssä tarkoitetun vakuuden. Mahdollisuudesta vapautua vakuuden asettamisesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:ssä. Edellä 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei tämän luvun 1 §:ssä tarkoitettua kannetta nosteta tuomioistuimessa kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.

Keskeyttämismääräystä vaatineen on korvattava sille, jolle määräys on annettu, samoin kuin väitetylle loukkaajalle määräyksen täytäntöönpanosta aiheutunut vahinko sekä asiassa aiheutuneet kulut, jos tämän luvun 1 §:ssä tarkoitettu kanne hylätään tai jätetään tutkimatta taikka jos asian käsittely jätetään sillensä sen vuoksi, että kantaja on peruuttanut kanteensa tai jäänyt saapumatta tuomioistuimeen. Sama on voimassa, jos keskeyttämismääräys 3 momentin nojalla peruutetaan tai 4 momentin nojalla raukeaa. Vahingon ja kulujen korvaamista koskevan kanteen nostamisessa noudatetaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 12 §:ssä säädetään.

5 §

Hyvitys ja vahingonkorvaus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta loukkaa patenttia, on velvollinen suorittamaan loukatulle kohtuullisen hyvityksen keksinnön hyödyntämisestä sekä korvauksen kaikesta vahingosta, jonka loukkaus aiheuttaa. Jos huolimattomuus on vain lievää, korvausta vahingosta voidaan sovitella.

Milloin patentinloukkaus ei ole tahallinen eikä tuottamuksellinen, loukkaaja on velvollinen suorittamaan hyvitystä keksinnön hyväksi käyttämisestä siinä määrin kuin se katsotaan kohtuulliseksi.

Patentinloukkauksen perusteella voidaan hyvitystä ja korvausta vahingosta vaatia ainoastaan viiden viimeisen vuoden ajalta ennen kanteen vireille panoa. Oikeus hyvitykseen ja korvaukseen vahingosta, jota koskevaa kannetta ei ole pantu vireille sanotun ajan kuluessa, on menetetty.

6 §

Muuttamis- ja hävittämisestä

Patentinloukkauksen kärsineen vaatimuksesta tuomioistuin voi, sen mukaan kuin katsotaan kohtuulliseksi, jatkettua loukkauksen estämiseksi määrätä, että patentilla suojattu tuote, joka on valmistettu patentinhaltijan luvatta, tai esine, jonka käyttäminen sisältäisi patentinloukkauksen, on määrättyllä tavalla muutettava tai pantava talteen jäljellä olevaksi patenttiajaksi tai hävitettävä taikka, jos kysymyksessä on patentilla suojattu tuote, luovutettava loukatulle lunastusta vastaan. Edellä sanottu ei koske sitä, joka vilpittömässä mielessä on saanut sanotun omaisuuden tai erityisen oikeuden siihen, eikä itse ole loukannut patenttia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu omaisuus voidaan takavarikoida, milloin rikoslain 49 luvun 2 §:ssä mainitun rikoksen tai tämän lain 1 §:ssä tarkoitetun patentinloukkauksen voidaan olettaa tapahtuneen. Tällöin on noudatettava, mitä takavarikosta säädetään pakkokeinolaissa (806/2011).

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, tuomioistuin voi, jos siihen on erityisiä syitä, vaadittaessa määrätä, että 1 momentissa tarkoitetun omaisuuden haltija saa hallita omaisuutta kohtuullisesta vastikkeesta ja muutoin kohtuullisilla ehdoilla jäljellä olevan patenttiajan tai osan siitä.

7 §

Väliaikainen suoja

Jos joku sen jälkeen, kun hakemusasiakirjat 5 luvun 1 §:n mukaan ovat tulleet julkisiksi, käyttää ammattimaisesti hyväksi keksintöä, johon on haettu patenttia, on patentinloukkausta koskevia säännöksiä vastaavasti sovellettava, jos patentti sittemmin myönnetään. Ennen kuin patentti on 20 §:n mukaan myönnetty, patenttisuoja käsittää kuitenkin ainoastaan sen, mikä ilmenee sekä niistä patenttivaatimuksista, jotka hakemuksessa olivat hakemuksen tullessa julkiseksi, että itse patentin patenttivaatimuksista. Rangaistukseen ei tällöin voida tuomita, ja vahingonkorvaus sellaisesta hyväksikäytöstä, joka on tapahtunut ennen kuin patentti on myönnetty, voidaan määrätä ainoastaan tämän luvun 5 §:n 2 momentin mukaan.

Jos keksinnön selitys, tiivistelmä ja patenttivaatimukset on laadittu englannin kielellä, ei 1 momentissa tarkoitettua suojaa saa ennen kuin patenttivaatimukset on toimitettu patenttiviranomaiselle suomeksi tai ruotsiksi käännettyinä.

Vahingonkorvausta koskevan 5 §:n 3 momentin säännöksiä ei sovelleta, jos korvauskanne nostetaan vuoden kuluessa patenttia koskevan väiteajan päättymisestä tai jos väite on tehty, vuoden kuluessa siitä, kun patentti on pysytetty voimassa lainvoimaisella päätöksellä.

8 §

Tuomioiden julkistaminen

Tuomioistuin voi patentin loukkausta koskevassa riita-asiassa kantajan vaatimuksesta määrätä, että vastaajan on korvattava kustannukset, jotka kantajalle aiheutuvat siitä, että hän soveltuvin toimin julkistaa tietoja lainvoimaisesta tuomiosta, jossa vastaajan on todettu loukanneen patenttia. Määräystä ei saa antaa, jos tietojen levittämistä on muussa laissa rajoitettu. Harkittessaan määräyksen antamista ja määräyksen sisältöä tuomioistuimen tulee ottaa huomioon julkistamisen yleinen merkitys, loukkauksen laatu ja laajuus, julkistamisesta aiheutuvat kustannukset ja muut vastaavat seikat.

Tuomioistuin määrää vastaajan korvattavien kohtuullisten julkistamiskustannusten enimmäismäärän. Kantajalla ei ole oikeutta korvaukseen, jos tietoja tuomiosta ei ole julkistettu tuomioistuimen määräämässä ajassa lainvoimaiseksi tulleen tuomion antamisesta.

9 §

Patentin kumoamisen ja mitättömäksi julistamisen vaikutukset seuraamuksiin

Jos patentti on kumottu lainvoiman saaneella päätöksellä tai julistettu mitättömäksi lainvoiman saaneella tuomiolla, ei tässä luvussa säädettyä rangaistusta, korvausta tai muuta seuraamusta patentinloukkauksesta voida tuomita.

Tuomioistuin voi harkinnan mukaan lykätä oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 1 §:ssä tarkoitettua pääasian ratkaisua sellaisessa patentin mitättömäksi julistamista koskevassa asiassa, joka on

pantu vireille laillisessa tuomioistuimessa ennen kuin patentin myöntämisen jälkeinen väiteaika on päättynyt tai ennen kuin väitteestä on annettu lainvoimainen päätös.

10 §

Rangaistus ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä

Joka tahallaan tai tuottamuksesta, joka ei ole vähäinen, laiminlyö täyttää sen, mihin hän tämän lain 17 luvun 7 §:n mukaan on velvollinen, rangaistaan sakolla.

Samaan rangaistukseen on tuomittava myös se, joka sanotussa pykälässä tarkoitetuissa tapauksissa antaa väärän tiedon, jollei teosta ole säädetty rangaistusta rikoslaissa.

Syyttäjä ei saa tehdä syytettä tässä pykälässä tarkoitetusta rikoksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi.

11 §

Vahvistuskanne

Patentinhaltija tai se, jolla käyttö- tai pakkoluvan perusteella on oikeus käyttää hyväksi keksintöä, voi ajaa vahvistuskannetta siitä, nauttiiko hän patentin perusteella suojaa toista vastaan, jos asiassa ilmenee epäselvyyttä ja siitä aiheutuu hänelle haittaa.

Joka harjoittaa tai aikoo harjoittaa teollista toimintaa, voi samoilla ehdoilla ajaa patentinhaltijaa vastaan vahvistuskannetta siitä, onko patentin johdosta este olemassa sanotulle toiminnalle.

16 luku

Vuosimaksut

1 §

Velvollisuus vuosimaksun suorittamiseen ja maksuvuosi

Patentihakemuksesta ja patentista on suoritettava patenttiviranomaiselle vuosimaksuja tämän luvun säännösten mukaisesti. Lukua sovelletaan:

- 1) suomalaiseen patenttihakemukseen;
- 2) suomalaiseen patenttiin;
- 3) Suomessa voimaansaatettuun eurooppapatenttiin, ei kuitenkaan yhtenäisen vaikutuksen omaavaan eurooppapatenttiin; ja
- 4) Suomen patenttiviranomaisen myöntämään lisäsuojatodistukseen.

Patentista ja patenttihakemuksesta on suoritettava vahvistettu vuosimaksu jokaiselta maksuvuodelta kolmannelta maksuvuodesta alkaen.

Maksuvuosi lasketaan ensimmäisen kerran siitä päivästä, jolloin patenttihakemus on tehty tai katsottava tehdyksi, ja tämän jälkeen vuosittain vastaavaa kalenteripäivää seuraavasta päivästä. Maksuvuosi päättyy aina tekemispäivää vastaavaan päivään.

Vuosimaksun maksamatta jättämisen seurauksista säädetään 4 luvun 18 §:ssä, 8 luvun 1 §:ssä, 10 luvun 14 §:ssä ja 11 luvun 4 §:ssä.

2 §

Erääntyminen

Vuosimaksu erääntyy maksettavaksi sen kalenterikuukauden viimeisenä päivänä, jonka kuluessa maksuvuosi alkaa. Vuosimaksuja ei saa suorittaa aikaisemmin kuin kuusi kuukautta ennen niiden erääntymispäivää.

Lain 4 luvun 12 §:n mukaisesta jakamalla syntyneestä hakemuksesta suoritettavat vuosimaksut maksuvuodelta, joka on alkanut ennen jakamalla syntyneen hakemuksen saapumispäivää tai joka alkaa kahden kuukauden kuluessa saapumispäivästä, erääntyvät vasta saapumispäivää seuraavan toisen kuukauden viimeisenä päivänä.

Kansainvälisestä patenttihakemuksesta suoritettavat vuosimaksut erääntyvät vasta sen kuukauden viimeisenä päivänä, joka on kahden kuukauden kuluttua päivästä, jolloin hakemusta on 9 luvun 3 §:n mukaisesti jatkettu tai hakemus on 9 luvun 10 §:n mukaisesti otettu käsiteltäväksi, jos kysymyksessä oleva maksuvuosi on alkanut ennen viimeksi mainittua päivää tai alkaa kahden kuukauden kuluessa siitä.

Vuosimaksu vahvistettuine korotuksineen voidaan suorittaa kuuden kuukauden kuluessa erääntymispäivästä.

3 §

Eurooppapatentin vuosimaksu

Eurooppapatentista on suoritettava vahvistettu vuosimaksu jokaiselta maksuvuodelta sen vuoden jälkeen, jonka kuluessa Euroopan patenttinvirasto on kuuluttanut patentin myöntämisestä. Ensimmäinen vuosimaksu erääntyy kuitenkin maksettavaksi vasta patentin myöntämiskaukautta seuraavan kolmannen kuukauden viimeisenä päivänä. Lisäksi sovellettaessa 10 luvun 5 §:n 2 momenttia ensimmäinen vuosimaksu erääntyy maksettavaksi vasta sen kuukauden viimeisenä päivänä, joka on kolmen kuukauden kuluttua siitä päivästä, kun ratkaisuun yhtenäisen patenttisuojan rekisteröinnin hylkäämisestä ei voida enää hakea muutosta.

Jos Euroopan patenttinviraston laajennettu valituslautakunta kumoaa Euroopan patenttinviraston valituslautakunnan päätöksen patentin kumoamisesta, vuosimaksu maksuvuodelta, joka on alkanut valituslautakunnan päätöksen jälkeen, mutta viimeistään laajennetun valituslautakunnan tarkastuspyyntöä koskevan päätöksen julkaisemispäivänä, erääntyy maksettavaksi vasta jälkimmäistä päivää seuraavan kolmannen kuukauden viimeisenä päivänä.

4 §

Lisäsuojatodistuksen vuosimaksu

Lisäsuojatodistuksesta on suoritettava vahvistettu vuosimaksu jokaiselta peruspatentin voimassaoloajan päättymisen jälkeen alkavalta maksuvuodelta.

17 luku

Erinäiset säännökset

1 §

Asiamies

Patentinhaltijalla, jolla ei ole kotipaikkaa Euroopan talousalueella, tulee olla Euroopan talousalueella asuva asiamies, jolla on oikeus hänen puolestaan ottaa vastaan haasteen tiedoksiantoja, kutsuja ja muita asiakirjoja patenttia koskevissa asioissa, lukuun ottamatta rikosasiaa koskevaa haastetta ja määräystä, jolla asianosainen on veloitettu henkilökohtaisesti saapumaan oikeuteen. Asiamies on ilmoitettava merkittäväksi patenttirekisteriin.

Jos patentinhaltijalla ei ole 1 momentissa mainittua asiamiestä, voi tiedoksiantaminen tapahtua lähettämällä tiedoksi annettava asiakirja hänelle hänen patenttirekisteriin merkityllä osoitteellaan. Jollei rekisteriin ole merkitty osoitetta, tiedoksiantaminen voi tapahtua kuuluttamalla patenttilehdessä. Tiedoksiantamisen katsotaan tapahtuneen, kun edellä mainitut toimenpiteet on suoritettu.

Asetuksella voidaan vastavuoroisuuden edellytyksellä säätää, ettei 1 ja 2 momentin säännöksiä ole sovellettava patentinhaltijaan, jonka kotipaikka on tietyssä vieraassa valtiossa tai jolla on siinä valtiossa asuva ja tässä maassa patenttirekisteriin merkitty asiamies, jolla on 1 momentissa mainittu toimivalta.

Jos väitettä koskevaa päätöstä ei ole saatu annettua tiedoksi väitteentekijälle tämän ilmoittamaan osoitteeseen, tiedoksianto voi tapahtua kuuluttamalla asiasta patenttilehdessä. Tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen, kun edellä mainitut toimenpiteet on suoritettu.

2 §

Maksut

Tähän lakiin perustuvasta Patentti- ja rekisterihallituksen suoritteesta tulee suorittaa maksu, jonka määräytymisperusteista säädetään Patentti- ja rekisterihallituksen suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (1032/1992) ja sen nojalla annetuissa säännöksissä.

3 §

Myöhästymisen johdosta menetettyjen oikeuksien palauttaminen

Jos patentinhakija tai patentinhaltija on muussa kuin 2 momentissa tarkoitetussa asiassa kärsinyt oikeudenmenetyksen sen takia, että hän ei ole suorittanut toimenpidettä patenttiviranomaisessa tässä laissa tai sen nojalla vahvistetussa määräajassa, on patenttiviranomaisen katsottava toimenpide suoritetuksi määräajassa, jos patentinhakija tai patentinhaltija:

- 1) on toiminut niin huolellisesti kuin olosuhteet vaativat määräaikaan noudattaakseen; ja
- 2) suorittaa toimenpiteen kahden kuukauden kuluessa esteen päättymisestä, kuitenkin viimeistään vuoden kuluttua määräajan päättymisestä.

Jos patentinhakija tai patentinhaltija haluaa saada tällaisen ratkaisun, on hänen tehtävä siitä patenttiviranomaiselle esitys toimenpiteen suorittamiselle edellä säädettyssä ajassa ja suoritettava vahvistettu maksu.

Jos patentinhakija on kärsinyt oikeudenmenetyksen 6 luvun 1 §:ssä säädetyn, etuoikeutta koskevan määräajan noudattamisessa, sovelletaan tämän pykälän 1 momentin säännöksiä kuitenkin niin, että esitys on tehtävä ja vahvistettu maksu suoritettava viimeistään kahden kuukauden kuluttua 6 §:n 1 momentissa säädetystä määräajasta.

Kansainväliseen patenttihakemukseen, jota on jatkettu Suomessa, sovelletaan 1 ja 2 momenttia myös, kun on kysymys määräajasta, jota olisi ollut noudatettava vastaanottavassa viranomaisessa, kansainvälisessä uutuustutkimusviranomaisessa, kansainvälisiä patentoitavuuden esitutkimuksia suorittavassa viranomaisessa tai Maailman henkisen omaisuuden järjestön kansainvälisessä toimistossa. Laiminlyöty toimenpide on tällöin suoritettava patenttiviranomaisessa.

Esitystä, joka on tehty 1, 2 tai 3 momentin mukaisesti, ei kuitenkaan saa hylätä tai jättää tutkittavaksi ottamatta ennen kuin patentinhakijalle tai patentinhaltijalle on annettu tilaisuus antaa lausumansa asiassa patenttiviranomaisen antamassa määräajassa.

4 §

Postinkulun viiveen johdosta menetettyjen oikeuksien palauttaminen

Jos 9 luvun 3 tai 10 §:n tarkoitetussa tapauksessa postitse lähetetty asiakirja tai maksu ei ole tullut patenttiviranomaiselle määrättyssä ajassa, mutta lähetyksen tarkoittama toimenpide suoritetaan kahden kuukauden kuluessa siitä, kun hakija havaitsi tai hänen olisi pitänyt havaita, että määräaika on ylitetty, kuitenkin viimeistään vuoden kuluessa määräajan päättymisestä, patenttiviranomaisen tulee todeta, että toimenpide on katsottava suoritetuksi määräajassa, jos:

1) postiyhteyksissä on tapahtunut katko jonain niistä kymmenestä päivästä, jotka edeltävät määräajan päättymistä, sodan, vallankumouksen, mellakan, lakon, luonnonmullistuksen tai muun senkaltaisen syyn vuoksi sillä paikkakunnalla, jossa lähettäjä oleskelee tai harjoittaa liikettä, sekä jos asiakirja tai maksu on lähetetty patenttiviranomaiselle viiden päivän kuluessa postiyhteyksien palautumisesta; tai

2) asiakirja tai maksu on lähetetty kirjattuna postilähetyksenä viimeistään viisi päivää ennen määräajan päättymistä, kuitenkin ainoastaan, milloin lähetyksen on lähetetty lentopostissa, jos se on ollut mahdollista, taikka muulla tavalla, jos lähettäjällä on ollut aihetta olettaa, että se siten lähetettynä olisi saapunut patenttiviranomaiselle kahden päivän kuluessa lähetyspäivästä.

Jos hakija haluaa saada 1 momentin mukaisen ratkaisun, hänen on tehtävä siitä esitys patenttiviranomaiselle sanotussa momentissa toimenpiteen suorittamiselle säädettyssä ajassa.

5 §

Kuuluttaminen

Jos edellä 3 tai 4 §:n mukainen esitys on hyväksytty, on tästä kuulutettava.

6 §

Ennakkokäyttöoikeus

Joka on hyvässä uskossa alkanut käyttää keksintöä ammattimaisesti hyväksi tässä maassa sen jälkeen, kun sillensä jätetyn hakemuksen uudelleen käsittelyyn ottamista koskeva määräaika on päättynyt tai hylkäyspäätös saanut lainvoiman tai patentti rauennut, mutta ennen kuulutuksen julkaisemista, saa patentin estämättä jatkaa hyväksikäyttöä pysyttämällä entisellään sen yleisen luonteen. Tällainen hyväksikäyttöoikeus on vastaavilla edellytyksillä myös sillä, joka on ryhtynyt olennaisiin toimenpiteisiin käyttääkseen keksintöä hyväksi tässä maassa.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu oikeus voi siirtyä toiselle ainoastaan liikkeen mukana, jossa se on syntynyt tai jossa hyväksikäyttö on tarkoitettu tapahtuvaksi.

7 §

Patenttia koskeva ilmoitusvelvollisuus

Jos patentinhakija vetoamalla hakemukseensa esittää vaatimuksen toiselle ennen kuin hakemusasiakirjat ovat 5 luvun 1 §:n mukaan tulleet julkisiksi, hänen on pyynnöstä annettava suostumuksensa siihen, että tämä saa tutustua asiakirjoihin. Jos patenttihakemukseen kuuluu 4 luvun 8 §:n mukainen biologisen materiaalin talletus, suostumuksen tulee koskea myös oikeutta saada näyte talletuksesta. Lain 5 luvun 5 §:n säännöksiä sovelletaan myös silloin, kun joku haluaa saada näytteen tällaisen suostumuksen perusteella.

Joka kääntymällä suoraan toisen puoleen, ilmoituksessa, taikka tavarassa tai sen päällyksessä olevassa kirjoituksessa tahi muulla tavoin ilmoittaa, että patenttia on haettu tai että se on myönnetty, ilmaisematta kuitenkaan samalla hakemuksen tai patentin numeroa, on velvollinen pyynnöstä viipymättä antamaan sanotun tiedon. Vaikka ilmoituksesta ei nimenomaan käy ilmi, että

patenttia on haettu tai että patentti on myönnetty, mutta jos se on omiaan aikaansaamaan sellaisen käsityksen, asianomaisen on pyynnöstä viipymättä ilmoitettava, onko patenttia haettu vai onko se myönnetty.

8 §

Tietojenvaihto ja yhteistyö viranomaisten välillä

Patenttiviranomainen voi toisen valtion viranomaisen pyynnöstä antaa tälle tietoja täällä tehtyjen patenttihakemusten käsittelystä sekä että toisen valtion viranomainen tai kansainvälinen laitos voi patenttiviranomaisen esityksestä suorittaa patenttihakemusten tutkimisen. Suomen patenttiviranomainen voi sovittuaan mainitun patenttiviranomaisen kanssa tutkimustulosten ja muun mahdollisen aineiston vaihtamista, lykätä toisen maan patenttiviranomaiselle aikaisemmin tehtyä hakemusta vastaavan hakemuksen käsittelyn siihen asti, kunnes viimeksi mainittu hakemus on tullut käsiteltyksi sopimuksen edellyttämässä laajuudessa.

Patenttiviranomaiselle, jonka kanssa 2 momentissa tarkoitettu sopimus on tehty, voi Suomen patenttiviranomainen luovuttaa vielä julkiseksi tulematonta patenttihakemusta koskevan asiakirjan, jos mainittu patenttiviranomainen on sitoutunut siihen, ettei se tee asiakirjaa julkiseksi.

9 §

Patenttirekisterin tietosisältö, henkilötietojen käsittely ja tietojen luovutus

Patenttiviranomainen ylläpitää patenttirekisteriä, johon merkitään sille toimitettuihin hakemuksiin ja asiakirjoihin sisältyvät tiedot, patenttihakemusten ja patenttien käsittelyn kannalta tarpeelliset henkilötietoja koskevat yksilöinti- ja yhteystiedot, haettua tai myönnettyä patenttia koskevat tiedot, patentin voimassaoloon ja laajuuteen liittyvät tiedot sekä patenttiin tai patenttihakemukseen kohdistuvat toimenpiteet.

Patenttiviranomainen käsittelee patenttirekisterin henkilötietoja koskevia yksilöinti- ja yhteystietoja seuraavissa tarkoituksissa:

- 1) patenttien ja patenttihakemusten hallinnointi siten kuin tässä laissa säädetään;
- 2) patenteja koskevien menettelyiden toteuttaminen siten kuin tässä laissa säädetään;
- 3) viestintä hakijoiden ja menettelyn muiden osapuolten kanssa; ja
- 4) kertomusten ja tilastojen laatiminen.

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 13 §:n 2 momentissa ja 16 §:n 3 momentissa säädetään, jokaisella on oikeus sen mukaisesti mitä 5 luvussa tarkemmin säädetään saada patenttirekisteristä jäljennöksiä sekä tieto patentin hakijan tai haltijan nimestä ja kotipaikasta yleisen tietoverkon kautta yksittäisenä hakuna.

10 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset patenttihakemuksesta, etuoikeuden pyytämisestä, kuulutuksesta patenttiasioissa, hakemusasiakirjojen painattamisesta, väitemenettelystä, rajoittamismenettelystä patenttiviranomaisessa, lakkauttamismenettelystä, patenttirekisteristä ja sen pitämisestä sekä patenttiviranomaisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Patenttiviranomainen voi antaa tarkempia teknisiä määräyksiä ja menettelytapaohjeita patenttihakemuksesta, etuoikeuden pyytämisestä, väitteestä, patentin rajoittamisesta patenttiviranomaisessa ja patentin lakkauttamisesta sekä niiden käsittelystä sekä muista niihin verrattavista teknisistä seikoista.

18 luku

Voimaantulo

1 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan X päivänä XX kuuta 2026.

Tällä lailla kumotaan patenttilaki (550/1967).

2 §

Siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevan hallinto- tai hallintolainkäyttöasian sekä riita-asian käsittelyyn sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä sovelletaan asian käsittelyyn myös haettaessa muu-
tosta patenttiviranomaisen tai markkinaoikeuden päätökseen asiassa, johon sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olleisiin patenttihakemuksiin sovelletaan niiden myöntämisen jälkeen tämän lain säännöksiä.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, patentinloukkaukseen sovelletaan loukkauksen tekohetkellä voimassa olleita säännöksiä. Ennen tämän lain voimaantuloa patentinloukkauksesta aiheutuneen vahingon korvaamiseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, vaikka vahinko on ilmennyt vasta tämän lain tultua voimaan.

Jos muualla lainsäädännössä viitataan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleeseen patenttilakiin, sen asemasta sovelletaan tätä lakia.

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

..ministeri Etunimi Sukunimi